

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ELİT DÜZEY BOKSÖRLERİN MÜSABAKA ÖNCESİ KAYGI
DURUMLARI İLE SPORTMENLİK YÖNELİM DÜZEYLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

İREM GÜNESEN

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. SERDAR CEYHUN**

BARTIN-2022

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**ELİT DÜZEY BOKSÖRLERİN MÜSABAKA ÖNCESİ KAYGI DURUMLARI
İLE SPORTMENLİK YÖNELİM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İrem GÜNESEN

BARTIN-2022

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Serdar CEYHUN danışmanlığında hazırlamış olduğum “ ELİT DÜZEY BOKSÖRLERİN MÜSABAKA ÖNCESİ KAYGI DURUMLARI İLE SPORTMENLİK YÖNELİM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ ” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

28/04/2022

İrem GÜNESEN

ÖN SÖZ

Sportmenlik ve etik kavramları başlangıçta çok farklı kavramlar olarak görülmesine karşın sporun amatör ruhunu kaybederek profesyonelleşmesi, maddi getirisinin artması ve buna bağlı olarak ahlaki değerlerin ikinci plana atılması sporda etik davranışlar konulu araştırmaların yapılmasını önemli kılmıştır. Bu düşüncelerden hareketle, bu tez çalışmasında elit düzey boksörlerin müsabaka öncesi kaygı durumları ile sportmenlik yönelim düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tez çalışmam süresince bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, önerileri ile motivasyonumu sağlayan danışman hocam Doç. Dr. Serdar CEYHUN'a,

Değerli görüşleri ile katkı sağlayan jüri üyeleri Doç.Dr. İsa DOĞAN, Dr. Öğr. Üyesi İsmail AYDIN'a,

Başarma yönünde inancıyla hep yanımda olan, büyük emekleri için Sercan Akman'a,

Ve artık fiziken değil ama ruhu hep yanımda olan, benimle ne kadar gururlandığını bildiğim dedeciğime,

Pandemi koşulları nedeniyle beni epey uğraştıran, uzun ve yorucu yüksek lisans tez sürecimde motivasyonumu defalarca kaybetmeme, umutsuzluğa kapılıp yapamayacağımı düşündüğüm türlü zorluklara rağmen pes etmediğim için EN ÇOK KENDİME içtenlikle teşekkür ederim.

İrem GÜNESEN

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

ELİT DÜZEY BOKSÖRLERİN MÜSABAKA ÖNCESİ KAYGI DURUMLARI İLE SPORTMENLİK YÖNELİM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

İrem GÜNESEN

Bartın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Serdar CEYHUN

Bartın-2022, Sayfa: XIII + 81

Bu çalışmada amaç, elit düzeydeki boks sporcularının müsabaka öncesi kaygı durumları ile sportmenlik yönelim düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek, demografik değişkenlerine göre bu düzeylerin farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymaktır. Araştırmanın örneklemini; 2020-2021 sezonunda Türkiye Boks Milli takımında yer almış yaşları 18-37 arası değişen 100 kadın/erkek sporcu oluşturmaktadır. Boksörlerin sportmenlik düzeylerini ölçmek amacıyla Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği (ÇBSYÖ) kullanılmıştır. Kaygı durumlarını ölçmek için ise Durumluk Kaygı Ölçeği (DKÖ) kullanılmıştır. Frekans, yüzde, Pearson Korelasyon, t-Testi ve ANOVA testleri uygulanmış ve anlamlı farklılığın yönünü belirlemek için TUKEY testi yapılmıştır. Çalışma bulgularında; t testi sonucuna göre “cinsiyet” değişkeninde ve ANOVA sonucuna göre ise “spor yaşı” değişkenine göre DKÖ puanlarında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). ÇBSYÖ ait ANOVA test sonuçlarında, “spor yaşı” değişkeni, “millilik derecesi” değişkeni, “eğitim düzeyi” değişkeni, “erkek sıklet” değişkeni, “kadın sıklet” değişkeninde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. DKÖ ve ÇBSYÖ arasındaki ilişkiyi değerlendirmek için yapılan korelasyon testine göre kaygı düzeyi ile sportmenlik yönelim düzeyi arasında düşük negatif yönde ilişki bulunmuştur. Sonuç olarak; sporcuların demografik özelliklerine göre fairplay tutumlarının değiştiği, müsabaka öncesi kaygı düzeyi arttıkça, sportmenlik yöneliminin azaldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Durumluk kaygı, elit boksör, fair play tutum, müsabaka, sportmenlik yönelimi.

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

RESEARCH ON THE CONNECTION BETWEEN ELIT RANKED BOXERS' PRE-COMPETITION ANXIETY STATE AND THEIR SPORTSMANSHIP INTENTION LEVELS

İrem GÜNESEN

Bartın University

Graduate School

Department of Physical Education and Sports Teaching

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Serdar CEYHUN

Bartın-2022, Pp: XIII + 81

The aim of this study was to search the connection between the elit ranked boxers' pre-competition anxiety state and their sportsmanship intention levels and whether it changes due to the demografic changes. The sample of the research; It consists of 100 female/male athletes aged between 18-37 who took part in the Turkish Boxing National Team in the 2020-2021 season. In order to measure the sportsmanship level of the boxers, the Multidimensional Sportsmanship Orientations Scale (MSOS) was used. The State and Trait Anxiety Inventory (STAI) was used to measure anxiety states. In the analysis of the data, frequency, percentage, Pearson Correlation, t-Test and ANOVA tests were applied and TUKEY test was used to determine the direction of significant difference. In the study findings; According to the t-test results, a significant difference was found in the "gender" variable and according to the ANOVA result, a meaningful difference was found in STAI data point according to the "sports age" variable ($p<0.05$). In the ANOVA test results, a significant difference was found "sports age", "degree of nationality", "education level", "male weight" and "female weight" variables. According to the correlation test performed to evaluate the relationship between STAI and MSOS, a low negative correlation was found between anxiety level and sportsmanship orientation level. As a result; It has been determined that fairplay attitudes change according to the demographic characteristics of the athletes, and as the anxiety level before the competition increases, the level of sportsmanship orientation decreases.

Keywords: State anxiety, elite boxer, fair play attitude, competition, sportsmanship orientation.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	ii
BEYANNAME	iii
ÖN SÖZ.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ	ix
TABLolar DİZİNİ.....	x
EKLER DİZİNİ	xii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiii
1. GİRİŞ.....	1
1.1.Problem	2
1.1.1.Alt Problemler.....	2
1.2.Araştırmanın Amacı.....	3
1.3.Araştırmanın Önemi	3
1.4.Sayıtlılar	4
1.5.Sınırlılıklar.....	4
2. LİTERATÜR ÖZETİ	5
2.1. Spor	5
2.2. Boks.....	5
2.2.1. Boksun Tarihi	7
2.2.2. Boks Oyun Kuralları.....	9
2.2.3. Boksta Vuruş Çeşitleri	10
2.3. Kaygı.....	12
2.3.1. Kaygının Sınıflandırılması	13
2.3.1.1. Durumluk Kaygı	13
2.3.1.2. Sürekli Kaygı.....	14
2.3.2. Kaygı ve Spor	15
2.4. Sportmenlik	16
2.5. Fairplay	19
2.6. Kaygı ve Fairplay İlişkisi	24

3. MATERYAL VE METOT	28
3.1. Araştırma Modeli	28
3.2. Evren ve Örneklem.....	28
3.3. Verilerin Toplanması.....	29
3.3.1. Veri Toplama Araçları	29
3.4. Verilerin Analizi	30
4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	33
4.1. Tartışma	50
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	62
5.1. Sonuç	62
5.2. Öneriler	63
KAYNAKÇA.....	66
EKLER.....	76
ÖZGEÇMİŞ	82

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil	Sayfa
No	No
1.1: Dünya Boks Şampiyonası, Sırbistan/Belgrad (AİBA, 2021).....	19

TABLÖLER DİZİNİ

Tablo No	Sayfa No
Tablo 3.1: DKÖ, ÇBSYÖ'nün Güvenirlik, Basıklık ve Çarpıklık Değerleri.....	32
Tablo 4.1: Sporcuların Betimsel Parametrelere Göre Dağılımları.....	33
Tablo 4.2: Sporcuların Spor Yaşı ve Yaş Değişkenlerine Göre Tanımlayıcı İstatistikler.	34
Tablo 4.3: DKÖ puanlarının cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları.....	34
Tablo 4.4: DKÖ puanlarının yaş değişkenine göre tanımlayıcı istatistik sonuçları.....	35
Tablo 4.5: DKÖ puanlarının yaş değişkenine göre ANOVA test sonuçları.....	35
Tablo 4.6: DKÖ puanlarının spor yaşı değişkenine göre ANOVA test sonuçları.....	35
Tablo 4.7: DKÖ puanlarının spor yaşı değişkenine göre ANOVA test sonuçları.....	36
Tablo 4.8: DKÖ puanlarının millilik derecesi değişkenine göre ANOVA test sonuçları.	36
Tablo 4.9: DKÖ puanlarının millilik derecesi değişkenine göre ANOVA test sonuçları.	36
Tablo 4.10: DKÖ puanlarının eğitim durumu değişkenine göre ANOVA test sonuçları..	37
Tablo 4.11: DKÖ puanlarının eğitim durumu değişkenine göre ANOVA test sonuçları..	37
Tablo 4.12: DKÖ puanlarının maddi durum değişkenine göre ANOVA test sonuçları....	37
Tablo 4.13: DKÖ puanlarının maddi durum değişkenine göre ANOVA test sonuçları....	38
Tablo 4.14: DKÖ puanlarının erkek sıklet türü değişkenine göre ANOVA test sonuçları	38
Tablo 4.15: DKÖ puanlarının erkek sıklet türü değişkenine göre ANOVA test sonuçları	38
Tablo 4.16: DKÖ puanlarının kadın sıklet türü değişkenine göre ANOVA test sonuçları	39
Tablo 4.17: DKÖ puanlarının kadın sıklet türü değişkenine göre ANOVA test sonuçları	39
Tablo 4.18: ÇBSYÖ puanlarının cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları.....	39
Tablo 4.19: ÇBSYÖ puanlarının yaş değişkenine yönelik ANOVA test sonuçları.....	40
Tablo 4.20: ÇBSYÖ puanlarının yaş değişkenine göre ANOVA test sonuçları.....	40

Tablo 4.21: ÇBSYÖ puanlarının spor yaşı değişkenine göre ANOVA test sonuçları.....	41
Tablo 4.22: ÇBSYÖ puanlarının spor yaşı değişkenine göre ANOVA test sonuçları.....	42
Tablo 4.23: ÇBSYÖ puanlarının millilik derecesi değişkenine göre ANOVA test sonuçları	42
Tablo 4.24: ÇBSYÖ puanlarının millilik derecesi değişkenine göre ANOVA test sonuçları	43
Tablo 4.25: ÇBSYÖ puanlarının eğitim durumu değişkenine göre ANOVA test sonuçları	44
Tablo 4.26: ÇBSYÖ puanlarının eğitim durumu değişkenine göre ANOVA test sonuçları	44
Tablo 4.27: ÇBSYÖ puanlarının maddi durum değişkenine göre ANOVA test sonuçları	45
Tablo 4.28: ÇBSYÖ puanlarının maddi durum değişkenine göre ANOVA test sonuçları	46
Tablo 4.29: ÇBSYÖ puanlarının erkek sıklet türü değişkenine göre ANOVA test sonuçları	46
Tablo 4.30: ÇBSYÖ puanlarının erkek sıklet türü değişkenine göre ANOVA test sonuçları	47
Tablo 4.31: ÇBSYÖ puanlarının kadın sıklet türü değişkenine göre ANOVA test sonuçları	48
Tablo 4.32: ÇBSYÖ puanlarının kadın sıklet türü değişkenine göre ANOVA test sonuçları	48
Tablo 4.33: DKÖ ve ÇBSYÖ Arasındaki Korelasyonlar Analizi.....	49

EKLER DİZİNİ

EK No		Sayfa No
EK1.	Kişisel Bilgi Formu.....	76
EK2.	Durumluk Kaygı Ölçeği.....	77
EK3.	Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği.....	78
EK4.	Anket Kullanım İzini.....	79
EK5.	Anket Kullanım İzini-2.....	80
EK6.	Etik Kurul Onayı.....	81

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

%	: yüzdelik değer
<	: küçüktür
>	: büyüktür
cm	: santimetre
f	: frekans
n	: birey Sayısı
p	: anlamlı farklılık değeri
r	: anlamlı ilişki değeri
sd	: serbestlik derecesi
ss	: standart sapma
tl	: türk lirası
vb	: ve benzeri
vd	: ve diğerleri
$\bar{x}$	: ortalama

KISALTMALAR

ANOVA	: Analysis of Variance
Akt	: Aktaran
CIFP	: International Fair Play Committe
ÇBSYÖ	: Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelim Ölçeği
DKÖ	: Durumluk Kaygı Ölçeği
DSKÖ	: Durumluk Sürekli Kaygı Ölçeği
M.Ö.	: Milattan Önce
Ort	: Ortalama
SPSS	: Statistical Package for Social Sciences
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TOHM	: Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezi

BÖLÜM I

GİRİŞ

İnsanlar birçok yönden farklı niteliklere sahip canlılardır. İnsanları ve hareketlerini incelerken de insana özgü bu farklılıklar göz önüne alınmalıdır. Tıpkı insanlar gibi günümüzde spor dalları da farklılıklar göstermektedir. Spor ile uğraşan bireyler sportif başarı elde edebilmek için her gün teknik taktik performanslarını iyileştirmenin yollarını aramaktadırlar. Yapılan incelemeler göstermiştir ki sporcuların performansını en üst düzeye çıkarabilmek için antrenmanlar tek başına yeterli değildir. Sporcuların psikolojik durumu göstereceği performansta oldukça etkilidir (Öztürk, 1991).

Kitleleri peşinden sürükleyen sporların baş aktörleri sporculardır. Sporcuların günümüzde sosyal medyanın da yaygın kullanımının etkisiyle her anları göz önündedir. Bu durum asla hata ve özür kabul etmeyen konularda sporculara aşmaları gereken bir engel daha yaratmaktadır. Kaygısını, heyecanını, sevincini, üzüntüsünü kısaca insani özelliklerini kontrol edemeyen sporcuların yetenekleri ve fiziksel donanımları ne kadar üstün olursa olsun başarı için yeterli değildir (Akandere, 1997).

Sporun özündeki en önemli öğelerden biri de rekabettir. Rekabetin dinamiğini sağlayan unsur ise fiziksel kapasite ve yetenek olarak birbirilerine denk sporcuların çekişmesidir. Bu rekabetin galibini de psikolojik olarak üstün olan belirler. Erdoğan (2014)'a göre sporcular arasında güç, teknik, taktik açısından fark olmayan müsabakalar “psikolojik savaş”tır. Buna bağlı olarak sporcunun müsabakadan iyi bir sonuç elde edebilmesi için fiziksel yeterlilik ve doğru taktiğin beraberinde psikolojik olarak hazır olmalıdır. Sportif başarıya ulaşmanın yolu fiziksel performans gibi görünse de zihinsel ve psikolojik performansın da en az bedensel iyi oluş kadar etkisi vardır. Özellikle “derbi” müsabakaları psikolojik maçlardır.

Sporcu psikolojisinin başarıya giden yolda yeri oldukça büyüktür. Kaygı da psikolojik durumun temel öğelerinden biridir. Benzer yeteneklere sahip sporcuların farklı sonuçlar almasının sebebinin inceleyen Tavacıoğlu (1999), sporcuların psikolojik yapılarının apayrı olmasının bunda büyük bir etken olduğunu ve irade, zeka, bellek, dikkat ve kaygının müsabakaların sonucuna etki ettiği ortaya koymuştur.

Sporun geçmişten bugüne sektör haline gelmesiyle birlikte sporcuların profesyonelleşmesi beklenirken, başarı algısı onları bu profesyonelleşmeden uzakta tutar ve içlerindeki kazanma arzusu kaygıyı da beraberinde getirir.

Sportmenlik sporcuların sahip olduğu sportif erdem olarak tanımlanırken, sporcunun rakibine saygı duyması, sporun barındırdığı nitelikleri taşıması şeklinde de açıklanabilir. Spor müsabakalarının sonucunda galip gelmek adına her yol mübahtır düşüncesi ahlaki ikilem oluşturmaktadır. Bu ikilem çoğu spor dalında karşımıza çıkarken en çok karşılaştığımız branş ise büyük kitlelere hitap eden futboldur. Ahlaki ikilemlerin sporun içinde bulunması sportmenlik kavramıyla çelişmektedir.

Boksörlerin yaptıkları spor dalı nedeniyle şiddet yanlısı, öfkeli ve fair playden uzak davranışlar sergilemelerinin doğal karşılanacağı yönünde bir algı oluşmuşken bu çalışmada sporcuların müsabaka öncesi kaygı düzeyleri ile sportmenlik yönelimleri arasındaki ilişkiyi görmek amaçlanmıştır. Aynı zamanda mücadele sporlarında benzer nitelikte çalışma bulunmaması bu araştırmayı özgün kılmaktadır.

Çalışmada beş bölüm bulunmaktadır. Çalışmanın ilk bölümünde problem durumu, sınırlılıklar ve sayıtlara yer verilmiştir. İkinci bölümde boks hakkında genel bilgilerden, kaygının ne olduğu, kaygı çeşitleri, kaygının nedenleri, yarışma kaygısı, sportmenlik yönelimi ve fairplay kavramından bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde gereç ve yöntemler, dördüncü bölümde bulgulara yer verilmiştir. Beşinci ve son bölümde tartışma, sonuç ve önerilerle çalışma tamamlanmıştır.

1.1. Problem

Elit düzey boksörlerin müsabaka öncesi kaygı durumları ile sportmenlik yönelim düzeyleri arasında bazı değişkenlere göre bir fark ve bir ilişki var mıdır?

1.1.1. Alt Problemler

- Sporcuların kaygı durumları ile sportmenlik yönelim düzeyleri cinsiyet değişkenine göre farklılık gösteriyor mu?
- Sporcuların kaygı durumları ile sportmenlik yönelim düzeyleri yaş değişkenine göre farklılık gösteriyor mu?

- Sporcuların kaygı durumları ile sportmenlik yönelim düzeyleri spor yaşı değişkenine göre farklılık gösteriyor mu?
- Sporcuların kaygı durumları ile sportmenlik yönelim düzeyleri eğitim seviyesi değişkenine göre farklılık gösteriyor mu?
- Sporcuların kaygı durumları ile sportmenlik yönelim düzeyleri A,B,C millilik derecesi değişkenine göre farklılık gösteriyor mu?
- Sporcuların kaygı durumları ile sportmenlik yönelim düzeyleri maddi durum değişkenine göre farklılık gösteriyor mu?
- Sporcuların kaygı durumları ile sportmenlik yönelim düzeyleri sıklet (hafif, orta, ağır) değişkenine göre farklılık gösteriyor mu?

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırma, Boks Milli takımında yer almış elit düzey sporcuların müsabaka öncesi kaygı düzeyleri ile fairplay tutumları arasındaki ilişkiyi araştırmayı amaçlamıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Fiziksel hazırlığın dışında performansı belirleyen bir çok etken bulunmaktadır. Müsabakanın oynanacağı alan, müsabaka zamanı, izleyiciler, yakın çevresi, sakatlık durumu gibi faktörler de sporcuyla zorlayan ve strese yönelten etmenlerdir. Ayrıca sporcunun kişiliği, karakteri, motivasyonu, stres düzeyi ve kaygı durumu sporcunun performansını etkileyecek olan diğer önemli psikolojik faktörlerdir. Çağımızın spor algısına göre, yalnızca sporcuların kabiliyetleri değil psikolojik süreçleri de önemsenmektedir. Bu nedenle kaygı, stres gibi kavramlara yönelik oluşturulan incelemeler artarak devam etmektedir. Çoğunlukla spor performansı inceleyen çalışmalarda araştırmacılar spor ve sporcu psikolojisine bu doğrultuda da kaygının spora ve performansa olan etkilerini değerlendiren çalışmalar yapmaktadırlar. Fakat literatür incelendiğinde sporculara yönelik sportmenlik kavramı ile ilgili çalışmalar yeteri kadar ele alınmamıştır. Özellikle mücadele sporlarında psikolojinin çeşitli boyutları ön plandayken sportmenlik göz ardı edilmiştir. Bu bağlamda boks, kaygı ile sportmenlik ilişkisinin araştırılmasının alanına katkı sağladığı düşünülerek bu çalışma yapılmıştır.

1.4. Sayıtlar

- Katılımcıların kaygı durumları ve sportmenlik yönelim düzeylerinin kullanılan veri toplama araçlarıyla ölçülebildiği,
- Tüm sporcuların gönüllük esasıyla çalışmaya katılım gerçekleştirdiği,
- Sporcuların ölçek maddelerine eksiksiz, anlayarak yanıt verdiği,
- Ölçeklerin katılımcılara uygulanmasının eşit şartlar altında ve eşit süre zarfında gerçekleştiği varsayılmıştır.
- Seçilen denek grubunun araştırma evrenini temsil eder nitelikte 100 elit boksörden oluştuğu varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Sporcuların Kişisel Bilgi Formu, ölçeklere yönelttikleri yanıtlar ve ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

BÖLÜM II

LİTERATÜR ÖZETİ

2.1. Spor

Spor çok yönlü bir kavram olduğundan, sporun tanımı konusunda değişik yazarlar farklı tanım ve görüşler ortaya koymuşlardır. Bunun sebebi ise, sporun, branşı, hedefleri, içerikleri ve yapıma şekilleri farklı şekilde algılanıp, değerlendirilmesindendir (Yetim, 2000).

Spor evrensel kültürün bir parçası olmasıyla yeryüzünde dil, ırk, din farkını gözetmeksizin tüm bireyleri aynı çatı altında toplayan elzem bir araç olmuştur. Dünya barışı için katkı sunan bir etkinlik olmasının yanı sıra çağımız sporunu; fiziksel faydaları olmasının yanında insanların ruh sağlığına da pozitif yönde etki eder, sosyal kazançlar ve moral kazanımı sağlamak için amaçlanmış eylemler birliği şeklinde de tanımlamak mümkündür.

Spor, insan aklı ile vücut yani fiziksel gücünü kullanarak rakibe, kendine, doğaya, mesafeye ve süreye karşı, belirli ilkeler kapsamında yapmış olduğu mücadele biçimidir. Sporun özünde mücadele ve rekabet faktörleri vardır. Spor, bireylerde ve toplumda olumlu diyalogların gelişmesine olanak sağlayan, ilkelere saygılı olmayı öğreten sosyal barışa güvenen bireyleri kazandıran bir araçtır (Güven, 1999).

Spor bireyin bedensel sağlığı, ruh sağlığı , kişilik gelişimi , ahlaki değerlerini, kendine güvenmesini, sosyalleşmesini, saygınlık kazanması, statü sahibi olması, olgunluğa erişmesini sağlamakta ve gelişimine olumlu katkılarda bulunmaktadır.

2.2. Boks

Boks; yumruk, gövde, ayak ve üst ekstremitelerinin bir araya gelmesiyle birlikte vücut teması ve mücadele gerektiren bir dövüş sporudur. Dünyada popüleritesi yüksek olimpik bir branştır. İki sporcu tarafından, belirlenmiş kurallar dâhilinde, yumrukların kullanılması sonucu yapılan bir spordur. Boks müsabakaları ring adı verilen, üç sıra halatlı,

seyircilerin rahatlıkla görebilmesi için yerden yüksek bir şekilde kurulmuş kare şeklinde bir alanda oynanır.

Boks, başarılı olmak için çalışılmayı gerektiren bir savunma sanatıdır. Boksun temel felsefesi yumruk atmak ve yumruk yememek üzerinedir. Boks sporcularının fiziksel kapasitesi çoğu spor dalındaki sporculara nazaran daha yüksek seviyededir. (Savaş, 2004).

Boks sporunun amacı; sağlam yumruk vuruşlarıyla rakibin kemer üstü bölgesine isabetli yumruklar atmaktır. Bunun yanında rakipten gelen yumruklara karşı savunma ve hatta gelen yumrukların boşa alınmasını sağlamakta iyi yumruk atmak kadar önemlidir. (Öztürk, 2006 ve Yurtsever, 1999).

Boks antrenmanlarının sonucunda fiziksel ve fizyolojik niteliklerden aerobik güç, kas kuvveti, esneklik, dayanıklılık, el-göz eşgüdümü, çabukluk, ayak oyunları ve reflekslerde önemli ölçüde gelişim gösterdiği bilinmektedir. Boks sporu geçmişte daha ilkel şartlarda yapılırken günümüzde yumuşak maddeler kullanılarak oynansa dahi çok sert bir spor dalıdır. Boks sporcusunun güçlü tekniğinin yanı sıra yüksek konsantrasyona sahip cesur ve atılgan bir karakter gerektirir.

Yüksek performansa ihtiyaç duyulan boks sporu dinamik ve durağan niteliklerinden ötürü karmaşık bir yapıyla güç ve gayret gerektiren spor dalları arasında yer almaktadır (Özdil, 2016). Boks amatör ve profesyonel boks olarak iki kategoriye ayrılmaktadır. Amatör ve profesyonel boks arasında belirgin farklar mevcut değildir. Amatör boksta kask ve seçilen köşenin renginde atlet, şort kullanmak zorundayken, profesyonel boksörler bu zorunluluktan muaftırlar. İki kategorideki boksör de dişlik, bandaj, eldiven ve koki kullanır.

Boks sporu belirlenmiş bir süre olan devre, sınırlandırılmış bir alan olan ring, belli kurallar ve bu spor dalına ait normlar içerisinde yapılmaktadır. Boks ringi olarak adlandırılan yer yerden en az 91 m. en fazla 122 m. yükseklikte olabilir. Bu ring alanının dört köşesinde içeriden yastıklanmış dört direk bulunmalı, direkler arasında sıkı bir şekilde gerilen minimum üç cm, maksimum üç cm kalınlığında üç veya dört halat sırası olmalıdır. Zemin alanı halat sıralarının 46 cm dışında olmalıdır. Maçın oynanacağı ringin genel boks normları içerisinde olması için iplerin iç kısmından ölçüm yapıldığında yüzölçümü 4.90 x 4.90 metre kareden az 6.10 x 6.10 metre kareden fazla olmaması gerekir. Uluslararası

müسابakalarda bu ölçü 6.10 x 6.10 metrekaaredir. Ring zemini düzgün, sağlam bir madde ile kaplı olmalıdır (Pala, 2011). Alan 1,3 cm' den daha ince ve 1,9 cm' den daha kalın olmamalıdır. Devreler yaş kategorilerine bağlı olarak değişmektedir örneğin gençler ve büyükler kategorisinde devrelerin her biri üçer dakikadır ve devreler arasında bir dakika mola vardır (Gökkaya, 2017). Profesyonel boksta ise maçlar en fazla 3 dakikadan 12 raunt oynanır.

Boks müسابakaları zilin çalmasıyla başlar. Sporcular birbirlerine karşılıklı teknik uygulamalar ve yapılan tekniğin puan olabilmesi için rakibin vücudunda yer alan vuruş bölgelerine eldivenle net vuruş yapmalıdır. Rakibin başı ve gövdesinin üst ön kısmı vuruş yapılabilecek alanlardır. Maçlar toplamda beş kişiden oluşan yan hakemler tarafından izlenir ve yapılan vuruşun sayı olup olmadığına hakemler karar verir. Ayrıca müسابakayı ringin içinde sporcularla birlikte yer alan orta hakem yönetir, müسابakayla ilgili direktifleri sporculara vermek orta hakemin sorumluluğundadır (Uçar, 2007).

Puanlama yapabilmek için elektronik bir sistem kullanılır ve hakemlerin önünde iki taraf içinde iki ayrı düğme mevcuttur. Boksörlerden biri başarılı bir vuruş yaptığında hakem onun lehine olan düğmeye basar ve elektronik levhada onun hanesine bir sayı yazılır. İki boksörün puanları müسابaka sonunda aynı olduğunda sonuç başhakem tarafından maçta oyun tekniği daha iyi olan boksör lehine tayin edilir (Gökkaya, 2017 ve Uçar, 2007).

2.2.1. Boksun Tarihi

Boks geçmişini milattan önceki dönemlere kadar uzanır. Bir spor dalı olarak M.Ö. 7. ' Yüzyılda Yunanlılar tarafından olimpiyatlarda yer almıştır. Bu çağda herhangi bir kurala tabi olmaksızın gladyatörlerin karşılıklı mücadelesidir ve mücadele taraflardan birinin oyunu bırakması ya da ölmesi durumuna kadar devam eder. Gimnasyumlar ise boksu askeri amaçlı gençlere öğretmiş pankration adını verdikleri güreş-boks karması şeklinde müسابakalar yapmışlardır.

Roma ve Eski Yunan döneminde boks yumruklarla yapılan dövüş sporu şeklinde başlamıştır. Fakat bu sporun başladığı yer Londra olarak belirtilir. 1719 yılında gezici bir sahne insanı olan James Fig eldivensiz olarak yumruklarını kullandığı basit bir oyun ortaya çıkardı ve

Tottenham Court Road'da ring kurarak ders vermeye başladı. O dönemde boks sporu günümüzdeki halinden çok farklıydı oyunda herhangi bir kural bulunmuyordu. Rakibi yere atma, tekme, ısırma gibi sert hareketler yapılabiliyordu. Eldivensiz şekilde oynanan müsabakalar acımasız ve sert şekilde bazen saatlerce sürüyordu.

Jack Broughton isminin boks tarihinde yeri çok önemlidir. Broughton boksta koruyucu kaskı ve boks eldivenini keşfetmiş, kurallar içeren ilk kitabı yazmış, ilk resmi boks kulübünü (London Prize Ring) kurmuştur. Bu kulüpte ortaya konan kurallar Amerika'da kabul görmüştür.. İlk defa İngiltere Şampiyonası (Champions von England)'nda Williams Bendigo ve James Deaf'ın 1838 senesindeki maçında uygulanmıştır. Bu kurallara göre müsabakalarda eldiven giymek mecburi kılınmış ve boksörler kilo farklılıklarına göre üç sınıfa ayrılmışlardır. Her bir raunt üç dakikadan oluşmuş ve rauntlar arasında bir dakikalık mola verilmiştir. Yere düşen boksörün beklenme zamanını ise on saniye olarak belirlenmiştir. Ortaya konan bu kurallar boksun dünyada yayılmasını ve saygınlık kazanmasını sağlamıştır (Yıldız, 2002).

Boks sporu 19. yüzyılda genellikle bahis malzemesi yapıldığından İngiltere'de resmen yasaklanmış Amerika'da ise polis denetimlerine maruz kalmıştır. Bu dönemde boks sporcuları güreş, tartışma ve kavga taktiklerini kullanmışlardır.

Boksun geniş kitlelere ulaşması 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren teknolojik gelişmeler sayesinde gerçekleşmiştir. İnsanlar televizyon ve radyo gibi kitle iletişim araçları sayesinde boks maçlarını takip edebilmişlerdir. 20. yüzyılın en iyi boksörü Muhammed Ali ile Joe Frazier arasında 1975 senesinde oynanan maç dünyanın bir çok yerindeki insan tarafından saat farkı gözetilmeksizin takip edilerek izlenme rekoru kırmıştır. İnternetin gelişmesiyle hakkında daha kolay bilgi edinilebilen boks sporu amatör ve profesyonel olarak iki farklı şekilde popüler sporlardan biri olmaya devam etmektedir.

Ülkemizde boksun başlangıcı 20. yüzyılın başlarına uzanmaktadır. İstanbul'da bulunan işgalci askerlerin kendi aralarındaki maçlar boksun halk tarafından fark edilmesini ve yayılmasına vesile olmuştur. Türkiye'de kurulan ilk kulübü 1920'li yıllarda Fransa Boks Federasyonu'nun denetiminde Musevi Aksiyani Efendi tarafından kurulmuştur. Boks Milli Takımı'mız ise 1928 senesinde kurulmuş ve ilk uluslararası başarısını SSCB 'de düzenlenen

turnuvada kazanmıştır. Ülkemiz 1946 yılından itibaren uluslararası şampiyonalarda boksörlerimiz tarafından temsil edilmektedir (<https://www.turkboks.gov.tr> Türkiye Boks Federasyonu resmi sitesinden esinlenilmiştir. (Erişim Tarihi 12.12.2021))

2.2.2. Boks Oyun Kuralları

Boks dünyadaki en eski spor dallarından biridir. Boks sporu kavga etme olarak görülmemeli, belirli teknik özelliklere ve kurallara sahip bir spor olduğu bilinmelidir. Sahip olduğu bu teknikler doğru kullanıldığında dövüşmeyle birlikte savunma yapmayı da öğretir.

Boks antrenmanları güç, performans ve ileri seviye teknik gerektirdiğinden oldukça ağırdır. Antrenmanlar teknik, güç ve kondisyon olarak üçe ayrılır. Teknik antrenmanlar yumruk tekniğini, yumrukları boşa çıkarma ve gardın daha iyi alınmasını sağlamak üzerinedir. Güç egzersizleri ise vücudumuzdaki bütün kas kütlelerinin daha iyi hale getirmek adına yapılan çalışmalardır. Kondisyon idmanları da ringde kalma süresini artırmak için koşma, atlama gibi metotları içerir.

Çağımızın popüler spor dallarından biri olan boks sporu ring üzerinde yalnızca yumruk kullanarak hakem nezaretinde saldırı ve savunma şeklinde amatör ya da profesyonel olarak belirli kurallar içerisinde iki rakip arasında yapılan bir spor dalıdır. Bu sporda amaç karşı tarafa bel üstü tarafına güçlü, net şekilde vurmak ve bunu yaparken de rakipten gelen yumruklardan kaçınmaktır. Müsabaka anında karşı tarafta oluşabilecek ciddi yaralanmalardan kaçınmak için, içi yumuşak bir maddelerle şişirilen eldivenler kullanılmaktadır.

Boks maçları kare şeklindeki ring adı verilen yerlerde oynanır. Ring çevresi dış tarafı yumuşak kumaş ile beslenen kalın üç ya da dört sıra halat katlarıyla çevrilmiştir. Bu halatların köşeleri de yaralanma riskini azaltıp engelleyecek şekilde direklerle sabitlenmiştir. Ringde kullanılan ayakkabılar hafif malzemeden üretilmiştir. Amatör boksörlerin giydikleri eldivenler yaklaşık 225 gr gelirken profesyonel boksörlerin eldivenleri 170- 225 gr arasındadır.

Boks maçlarında her raunt gong sesi ile başlar ve gong sesiyle biter. Amatör kategoride maçların raunt sayıları her biri üç dakikadan olmak üzere üç raunt, profesyonel kategoride ise her biri üç dakikadan olmak üzere on iki raunttur. Maçlarda enseye, başın arka tarafına,

böbreklere ve bel altına vurmak, rakibe sırtını dönmek, sarılmak, omuz ile itmeye ve rakibi çekmeye çalışmak yasaktır. Yere düşen sporcunun doğrulması beklenmeli ve doğrulurken ona müdahalede bulunulmamalıdır. Hakemin bulunduğu maçlarda taraflardan biri yere düşerse hakem yere düşen sporcuya 10'a kadar saymalıdır. Düşen sporcunun maça devam edebilmesi için bu süre içinde ayağa kalkması gerekmektedir aksi taktirde nakavt olmuş sayılır. Boks maçlarında uzman hekimler hazır bulunur ve hekimler müsabaka sonucuna etki edebilirler. Her bir sporcu maça en fazla iki antrenörle çıkabilir.

Boks maçlarında kazananı belirleme adına puanlama sistemi kullanılır. En fazla puana ulaşan taraf hakem tarafından galip ilan edilir. Fakat bazı maçlar puanlamaya bakılmaksızın sonuçlanabilir. Bu tarz maçların sonucu; nakavt yani rakibin yerden kalkamaması, hükmen kazanma, taraflardan birinin ringde hazır bulunmaması, abandone olma, boksörlerden birinin maç sırasında kendi isteğiyle ya da antrenörünün isteğiyle maçtan çekilmesi (havlu atması), hakem kararı, taraflardan birinin müsabakayı sürdürmesinin mümkün olmadığına kanaat getirmesi ve diskalifiye ise taraflardan birinin kural dışı hareket etmesi sonunda rakip sporcuyu galip ilan ederek belirlenir. Boks müsabakaları sporcuya fiziksel zarar vermesine karşın kitleler tarafından izlemesi heyecanlı bulunan bir spor dalıdır.

Boksörün müsabaka esnasındaki duruşu önemlidir. Çünkü bir boksör her an savunma ve saldırı yapacak şekilde hızlı, dengeli ve rahat olmalıdır. İyi bir duruşta vücudumuzun sadece sol tarafı rakibe yakın durur. Sol yumruk düz gard boksörlerde önde olmalıdır. Dirsekler vücudu koruma amacıyla iç tarafa çekilmelidir. Vücudun öne eğik şekilde olması herhangi bir darbe durumunda denge kaybına uğramadan geri çekilmeye yardımcı olur. Boksun temelini oluşturan öğelerden biri duruşun doğru olmasıdır.

2.2.3. Boksta Vuruş Çeşitleri

Boksun temelinde kroşe, aparkat ve direkt olmak üzere üç ana vuruş vardır. Kroşe vuruşları çoğunlukla rakibi boşa almak amacıyla ya da rakibin çene kısmına vurabilmek amacıyla kullanılır çünkü çene bölgesine yapılan vuruşlar nakavt ihtimalini arttırır. Aparkat vuruşlar kısa mesafede etkili olmak isteyen boksörlerin tercih ettiği bir vuruş sitalidir. Boksörlerin birbirlerine yakın mesafede olması nedeniyle bir gard pozisyonudur ve boksörlere çene bölgesine alttan vuruş imkanı yaratır. Direkt vuruşlar ise uzak mesafe boksunu tercih eden

boksörler tarafından kullanılır. Sporcunun kendini savunması ve atağa hazırlık noktasında önemlidir. Müsabaka genelinde sporcular tarafından en çok kullanılan vuruş şeklidir. (Walilko vd., 2005).

Kroşe vuruşu; boksta nakavtın gerçekleşmesinde en etkili vuruştur. Kol dirsekten 45 derece açıyla ayak kalça ve omuzdan kuvvet alınarak ağırlık merkezinin aksi merkeze kaydırılmasıyla yapılan vuruştur. Daha çok yakın mesafeden yapılan vuruştur. Direkt vuruşuna oranla daha fazla yumruk yeme riski vardır. Kroşe yumruk, şakaklardan başlayıp, bel bölgesinin yan bölümlerinin bittiği yere kadar vurulabilen çok etkili yumruktur. Özellikle çeneye vurulduğunda rakibi nakavt edebileceği gibi, karaciğer bölgesine vurulursa da son derece etkili olabilir. Kroşe atarken seri karar vermek ve attıktan sonra seri toparlanmak çok önemlidir. Bu güne kadar gerçekleşen nakavtların çok büyük bir kısmında son yumruk kroşelerdir. Bu yüzden kroşeler boksun en etkili yumrukları olarak kabul edilir.

Aparkat vuruş; kroşe vuruşun aşağıdan yukarıya doğru yapılanıdır. Açı kroşede olduğu gibi 45 derecedir. Vuruş pozisyonu ve vurulan yere göre açı değişebilir. Daha çok yakın dövüşte kullanılan bir vuruştur. Çoğunlukla vücuda yapılan vuruşlarda aparkat en çok kullanılan yumruktur. Özellikle mide, karaciğer ve kalbin altına isabetli vuruşlarda etkilidir. Genellikle hücumda değil savunmada vurulan bir yumruktur. Aparkat çene altına vurulabilecek tek yumruktur. İsabet ettiği takdirde nakavtı getiren ve oluşmasını sağlayan en etkili vuruştur (Barke, 1999). Vuruş teknikleri arasında sporcuların en çok zorlandığı bu teknik nakavt amaçlı kullanıldığı için bizce üstünde çok çalışılması gerektiği ve tekniğinin iyi bir şekilde kavranması gereken vuruşlardan birisidir.

2.3. Kaygı

İnsanların günlük hayatta karşılaşılabilecekleri endişe verici ya da bir tehdit altında olma durumuna bedensel ve ruhsal açıdan verdiği tepkiler kaygıyı tanımlar. Bu durum az ya da çok karşılaşılmaması açısından farklılık gösterse de bütün insanlar tarafından hissedilen ortak paydalardan biridir. İnsanların iradesi, durumluk gelişen olayları soğukkanlılıkla karşılayabilme yetisi duyulan kaygının hayatında ki yerini belirler. Kişi kaygı yaratan durumlarda hayatını etkileyecek kadar tedirgin oluyorsa, yaşamını aksatıyorsa o kişide kaygı

durumu bir rahatsızlık haline gelmiştir. Kaygının bir rahatsızlık olma durumunda ise kişi de kaygı bozukluğunu olarak belirtilir.

Kaygı; sebebi belli olmayan korkulardan veya yerine getirilemeyen arzulardan meydana gelen sıkıntılar ve akıl dışı korkulardır (Macila, 2013). Dr. Mithat Enç tarafından Ruhbilim Terimleri Sözlüğü'ne yapılan kaygı tanımında ise; "Kaygı arzu veya içgüdülerin belirlenen amaca varılamayacak gibi düşünüldüğü anlarda görülen rahatsızlık veren olgulardır" denilmiştir.

Kaygı durumluk veya sürekli şeklinde iki kategoriye ayrılmıştır. Durumluk kaygı Spielberger tarafından "endişe, gerginlik ve korkuyla karakterize edilebilecek anlık heyecana ait bir olgudur" şeklinde açıklanmıştır. Maça hazırlık sürecinde başlayıp, maç sırasında ve maç sona erdiğinde sürmekte olan kaygı durumluk kaygı örneğidir ve bu durum maç kaygısı olarak nitelendirilir. Maç kaygısı sporcu fizyolojik olarak uyarmanın yanı sıra akut kaygı ve gerginlik duygusunu da kapsar (Çağlar, 1999).

Anksiyete ile ilgili kuramsal çalışmalar yapan Scheirer ve Cattell (1958), durumluk ve sürekli kaygı olarak iki kavramlı bir kuram ortaya çıkarmışlardır. Durumluk kaygılar günlük hayatta karşılaşılabilecek olağan dışı olaylara verilen kalıcı olmayan reaksiyonlardır. Durumluk kaygı yaşanan olay karşısında bireyin duyduğu kişisel korkulardır (Köknel, 1982).

Kaygı vücudumuzun iç organları tarafından uyarılması sonucu ortaya çıkan ızdırap dolu hissi yaşantılardır. Uyarıcılar dışarıdan da olabilir ve otonom sinir mekanizması bundan etkilenir. İnsanlar endişe verici, tedirgin edici durumlarla karşılaşınca kalbi olağandan daha hızlı atmaya başlar, nefes alışverişi derinleşir ve avucunun içi terler (İnal, 2003).

Freud'un 1926 senesinde ortaya koyduğu yapısal modelde anksiyeteyi egonun içinde yer alan duygu şeklinde tarif etmiştir. Kaygı dışarıdan gelen riskli durumların fark edilmesiyle ortaya çıkan rahatsız edici bir histir (Geçtan, 1996). Benlik yapısını ve tavırlarını araştıran fizyolojik, biyolojik bütün teoriler ve tüm psikoloji doktrinleri daimi olarak kaygıdan söz etmişlerdir. Bazıları anksiyeteyi benliği oluşturan birinci esas güç şeklinde kabul ederken bazıları da ikincil olarak görmüş fakat benliğin oluşumunda, yapısında ve tavırların oluşmasında önemli bir yeri etmen olduğunu belirtmişlerdir (Köknel, 1982)

2.3.1. Kaygının Sınıflandırılması

Kaygının sınıflandırılmasıyla ilgili çalışmalar 1958 yılında başlamış ve ilk kez Schlesier ve Attel kaygının ayrımını yapmıştır. Daha sonrasında ise Speilberger kaygıyı durumluk ve sürekli olarak iki farklı kategoriye ayırmıştır. Bu kategoriler iki etmenli kaygı teorisinin ana hatlarını belirlemiştir

2.3.1.1. Durumluk Kaygı

Spielberger'in durumluk kaygı tanımında, anksiyete hayatın akışı içerisinde karşılaşılan olayların endişe, korku ve gerginlik hissiyle somutlaşması duygusudur (Çağlar, 1999).

İnsanların yaşadığı endişe, korku ve gerginlik gibi hisler durumluk kaygıyı oluşturur. Durumluk kaygı yaşayan sporcular bu durumdan olumlu veya negatif etkilenebilir. Maçlardan önce, maç sırasında ve hatta maç sonrasında sporcularda durumluk kaygı ortaya çıkabilir. Durumluk kaygı sporcu performansında belirleyicidir. Sporcunun durumluk kaygıdan ne derece etkileneceği sporcunun anksiyete ile başa çıkabilme yetisiyle direkt ilgilidir. Sporcu anksiyete ile mücadele konusunda başarılı olamaz ise maç esnasında gergin ve endişeli bir görüntü içinde olur; kaygılarının üzerinden gelebilen sporcular ise daha rahat ve sakin bir görüntü sergilerler (İkizler ve Karagözoğlu, 1997).

Durumluk kaygı sporcuların maç dönemlerinde karşılaştığı kaygı çeşididir. Sporculardan istenen başarı beklentisi maçlardan önce en üst seviyeye çıkar. Bu beklenti profesyonellik seviyesiyle doğru orantılı olarak artar. Bir sporcu antrenmanlarda harika performans sergilemesine rağmen maçta bu performanstan çok uzak bir görüntü sergileyebilir. Başarı beklentisi yükseldikçe sporcunun kaygısı da en yüksek aşamada olur. Sporcunun antrenman ve maç performansının farklı olması, o sporcunun başarı beklentisinin yarattığı kaygının altında ezildiğini gösterir. Fakat bu kaygı durumu stres yönetiminin doğru yapılması durumunda sporcuya avantaj sağlar. Rotella ve Brunker orta seviyede seyreden kaygının en üst düzey performans için gerekli olduğunu söylemişlerdir. Buradan yola çıkarak sporcunun durumluk kaygının verdiği hisler ile girdiği mücadele onun performansını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilir.

Durumluk kaygının sporcuların performansında belirleyici olduğu bilinirken aynı zamanda sporcunun konsantrasyonuna, karar verme iradesine ve motivasyonuna da etki eder. Sporcuların durumluk kaygıları maçın oynandığı esnada anlık olarak artabilir. Bir basketbol maçında serbest atış pozisyonuna geçecek sporcuyu etkilemek adına mola alan rakip antrenör sporcunun durumluk kaygısını arttırabilir (Cerit vd., 2003).

2.3.1.2. Sürekli Kaygı

Sürekli kaygı, durumluk kaygıdan farklı olarak statik bir yapıdadır. Bireyde endişe,korku ve gerginlik yaratıcı durumlar karşısında oluşan duygusal tepkilerin daha yoğun ve sık şekilde görölmesidir (Öner, 1994).

Sürekli kaygı dışarıdan gözlemlenmesi mümkün olmayan hislerdir. Sürekli kaygı hissiyatındaki bireyler olaylardan kötü etkilenen, pesimist bir ruh halindedir. Bu kaygı türü karşımıza karakteristik bir özellik olarak çıkar ve durumluk kaygıda olduğundan daha yoğun ve yorucu duygular yaşatır.

Kişilerin kendilerini nasıl hissettiğiyle ilgili sorgulama yapması sürekli kaygının ölçölmesini sağlar. Kişinin duygu durumunun stresli olduğunu düşünme yönelimi sürekli kaygının dozunu arttıracaktır. Birey sürekli kaygı durumundayken herhangi bir durum karşısında bile memnuniyetsiz ve mutsuz hisler içerisinde olur. Sürekli kaygı eşiğinin yüksek olduğu kişilerde durumluk kaygı da sıkça gözlenmektedir (Öner ve Le Compte, 1983).

Kişilik özelliklerinden bahsederken durumluk kaygıdan bahsedilmez ancak sürekli kaygı bireyin karakterinin bir öğesidir. Yetenekleri, fiziksel yetileri benzer olan iki sporcudan aynı önemli görev istendiğinde karakteristik olarak sürekli kaygı seviyesi daha yüksek olan sporcu durumluk kaygısına bunu negatif olarak yansıtırken sürekli kaygı seviyesi düşük olan sporcunun durumluk kaygısına etkisi pozitif yönde olacaktır (Weinberg, 1995).

Sürekli kaygı eşiği yüksek olan bireyler karşılaştıkları çoğu durumu ya kendilerine tehdit olarak algılar, ya endişe verici durumlarda durumluk kaygı düzeylerini en yükseğe çıkarırlar ya da her ikisini birden yoğun şekilde hissederler. Spielberger durumluk kaygı için kinetik enerjiyi örnek gösterirken sürekli kaygıyı ortaya çıkması muhtemel enerjiye benzetir. Uygun

bir uyararla karşılaşıldığında oluşabilecek kinetik tepki saklı bir sürekli kaygı eğilimidir (Bakıntaş, 2008).

2.3.2. Kaygı ve Spor

Spor dalında incelemeler yapan psikologlara göre, sporcunun performansının en üst düzeyde olabilmesi için kaygının belirli bir seviyede olması gerekir. Bu seviyenin altında ya da üstünde kaygı duymak performansa olumsuz etki eder. Kaygı seviyesinin aşırı yüksek olması start telaşına, düşük olması da start tembelliğine sebep olur. Sporculardan başarılı olmalarını istemek gibi bir istek vardır ve istek bir beklenti yaratır. Kişisel değerini bu beklentiye bağlayan sporcu beklentileri karşıladığında kendini değerli hisseder, bütün gayretlerine rağmen bu beklentiye ulaşamazsa kendinin değersiz olduğu yönünde duygusal tepkiler gösterir ve kaygı düzeyi aşırı yükselir. Kaygının aşırı olduğu bu durumlar start telaşı olarak tanımlanır. Bu durumun tam aksine bir tepkinin sonucunda performans adına gerekli olan kaygı seviyesinin altında bir kaygı hissedildiğinde sporcuda isteksizlik ortaya çıkar ve duruma da start tembelliği denir (Tavacıoğlu, 1999).

Bir sporcunun kaygıyı en yüksek seviyede hissetmeye başladığı anlar kapasitesinin sınırlarına yaklaştığı anlardır. Sporcu kendi kapasite sınırlarında dolaşırken yoğun bir kaygı durumundadır (Başer, 1998). Maçlara dair kaygının yüksek seviyede olduğu zaman dilimi maç öncesidir. McKelvie ve Huband'a göre maçtan önce hissedilen durumluk kaygı maç sırasında ve sonrasına oranla daha yüksek seviyededir (Huband ve McKelvie, 1986).

Maç öncesi ya da maçta yaşanan kaygı hakkındaki genelgeçer kanı bu kaygının sporcunun bundan kötü etkilendiği yönünde olsa da son zamanlarda yapılan araştırmalar sağlıklı seviyedeki kaygının sporcunun performansına olumlu etki ettiği görülmüştür. Martens ve arkadaşları yaptıkları araştırma sonucunda optimal seviyede kaygı yaşayan sporcuların zamandan ayrılarak bütün konsantrasyonlarını oyuna çevirebilmektedirler. Bu durumda sporcu oyundan zevk alır ve başarısına olumlu etki eder. Sporcular üzerine yapılan araştırmaların sonucuna göre maç öncesi sporcuların makul seviyede kaygılı olmaları gerekmektedir. Fakat bu durumda şu hususa dikkat edilmesi gerekir; kaygının etkisini kişiden kişiye farklılık gösterir, kaygı performansa etki eder ve kaygının düzeyi sporun dalına göre değişir (Tiryaki, 2000).

Kaygı seviyesi sporcu açısından maçın önemi ve zorluğu bakımından belirlenir. Yüksek kaygı performansa dayalı sporlarda dezavantajlı bir durum oluşturur. Sporcunun kaygı seviyesinin yüksek olduğu durumlarda ilk defa çıktığı saha, alışılmışın dışında taktikler uygulayan bir rakip, kuvvetli bir rüzgar sporcu açısından sorun teşkil edebilir (Macila, 2013). Sporcuların maç esnasında yaşadıkları baskı ve sonuca ulaşma arzusu onların kişilik özelliklerinin ortaya çıkmasını sağlar. Psikolojinin temelinde bulunan saldırganlık, motivasyon ve kaygı dürtüleri sportif faaliyetler sayesinde bir dengeye ulaşır ve bireyin topluluk içerisindeki davranış biçimlerine olumlu etki eder (İkizler, 1997).

2.4. Sportmenlik

İngilizce bir terim olarak dünya üzerinde çoğunlukla kullanılan Fairplay kavramı ülkemizde centilmenlik ve bunun yanı sıra daha sık sportmenlik olarak karşımıza çıkar. Sportmenlik spor kavramının genel manada ahlaki boyutudur.

Spor dallarında faaliyet gösteren her bir sporcudan göstermesi beklenen davranış ve tutumlar bütünü şeklinde ifade edilebilir. Oynadığı maçın sonucuna bakmaksızın kurallara uyum sağlayan, rakibine saygılı davranışlarda bulunan kişi olarak söylenebilir. Mütevazı, iyimser, saygılı, bencil olmayan, paylaşıma açık, ağırbaşlı ve nazik olmak gibi karakter özelliklerini kapsar. Sportmen olmanın amacı oynanılan oyunun şiddetini yükseltmenin aksine oyunun nabzını ılıman davranışlarla düşürmeye yöneliktir (Haynes, 2002).

Sportmenlik daha önceleri insan olma onuruna gösterilen bir saygı olarak karşımıza çıkmış, bütün spor dallarında ve aşamalarında oyunu dürüst şekilde oynamayı sağlayan bir prensip olarak kabul görmüştür (Pehlivan, 2004). Sportmenliğin içerisinde soğukkanlılık, otokontrol, içtenlik, rakibi küçümsememe, sabır, kendine güvenmek, başka insanların doğrularına ve düşüncelerine saygı gösterme, cömertlik, naziklik gibi özellikler vardır. Sportmenlik genel olarak spor ahlakına yakışan tutum ve davranışlarla açıklanabilir. Sadece kazanmaya yönelik davranış ve yaklaşımlar ile sportmenlik etkisi kaybedilebilir.

Sportmenlik terimi tanımlarına bakıldığında insanın itibarına duyulan saygıdan yola çıkılarak oluşmaya başlamış, beden eğitimi ve spor kavramının tüm basamakları ile

çeşidinde hak gözetilerek ve dürüst bir şekilde oynanan oyun olarak kendini benimsettirmiştir (Pehlivan, 2004).

Sportmenlik yönelimi Yıldırım ve Balçıkanlı (2011) tanımlamasına göre ; “ Bireyin sıkıntıda ya da tehlikede olan birini gördüğünde o kişiye yardım etmek ile o sırada yapmakta olduğu işine devam etme arzusunda bir çelişki yaşadığı durumlarda bireyin ahlaki noktaları gün yüzüne çıkar. Spor dallarında da ahlaki ikilem yaratan durumlar pek çok kez yaşanır ve maalesef bu ikilemlerin yaşandığı anlarda sporcuların yönelimi çoğunlukla sportmenlik dışı davranışlara olmaktadır. Profesyonel seviyedeki yakın temasın olduğu takım sporlarında bu durum daha çok karşımıza çıkmaktadır.” şeklinde ifade etmişlerdir.

Ahlak spor içinde kendine sportmenlik kavramında yer bulur. Sporcuların oyunu kurallar çerçevesinde oynaması, rakibe yapılan faulün ardından rakibinden özür dilemesi ve durumunu sorması, maçı yöneten hakemlerin yanlış verdikleri kararları düzeltme çabası, sporcuların birbirlerine sağlığı tehlikeye atacak hareketler yapmaktan kaçınması, skor üstünlüğü alan takımın antrenörünün oyuncularına zaman geçirmeye yönelik hareketler yapılmaması yönündeki isteği sportmence davranışlara örnek gösterilebilir (Erdemli, 2008).

Sportmen kişi güzel ahlaklı, insanlığın hizmetinde ve saygılı hem fiziksel yapısı güçlü hem de cesareti en üst düzeyde olan vatanperver olarak açıklanır. Bir sportmenin fiziksel ve bedensel yeterlilik bakımından en üst seviyede bulunması gerekir. Haksız bir galibiyeti kabul etmemek ve mücadele ederek gerekirse kaybetmek bir sportmenin özelliğidir (Konter, 2006). Galibiyet sonrasında rakibi küçümseyen hareketlerden kaçınmak, sevincini ölçülü bir şekilde yaşamak ve mağlubiyet sonrasında sakin kalmak sportmenlik göstergesidir (Voigt, 1998). Edep kuralları çerçevesinde sporcular ağırbaşlı, tatlı dilli, saygılı bir şekilde mücadele etmeleri gerekmekte ve bu centilmenlik ruhunun sürekliliğini bozacak engelleri ortadan kaldırılmasını ifade edilmektedir (Stornes ve Ommundsen, 2004).

Sporda sportmenliğe uygun davranışlar göstermek; duyguları dizginleyerek bastırma manasında kullanılmamaktadır. Velhasıl sporcu mutlu olduğu anlarda dahi mutluluğun bilincine varmalı ve yaşayacağı mutluluğu bilinçli bir şekilde olmalıdır. Heyecan veren uyarıcıları baskı altında tutmadan o uyarıcıları pozitif bir şekilde yaşayabilir (Baumann, 1994).

Mendez-Gimenez ve diğerkleri (2015) yaptıkları araştırmalarda beden eğitimi derslerinin spor eğitim modelinin ışığında öğrencilere sportmen davranışları öğrenme ve kavrama konusunda dikkat çekici düzeyde yardımcı olduğunu ve beden eğitimi derslerinin alışılmış metotlar yerine spor eğitim modelinden yararlanılarak işlenmesinin öğrencilerin sportmenlik davranışları sayesinde sosyal yeteneklerinin gelişmesinde olumlu etkileri olacağını belirtmişlerdir.

Küçük yaştan itibaren eğitim ve öğrenim alınan kurumlar ve spor kulüpleri gibi yerlerde etik ve sportmenlik konularında iyi bir eğitim verilmedikçe spor müsabakası gerçekleştirilen her yerde sportmenlik karşıtı davranışlarla karşılaşma olasılığı artar. Tüm spor branşlarında ülkemizin kurucusu Mustafa Kemal Atatrkn *“Spor yalnızca beden kabiliyetinin üstünlüğü sayılmaz. İdrak ve ahlakta bu işe yardım eder. Zeka ve kavrayışı kısa olan kuvvetliler, zeka ve kavrayışı yerinde olan daha az kuvvetlilerle başa çıkamazlar. Ben sporcunun zeki, evik ve aynı zamanda ahlaklısını severim”* sözünün ışığında hareket etmeleri ve bu söz doğrultusunda hedeflerine ulaşmalarının önemli olduğu ifade edilebilir.

şekil 1.1 : Dünya Boks şampiyonası, Sırbistan/Belgrad (AİBA, 2021)

24 Ekim-7 Kasım 2021 Sırbistan'da düzenlenen Dünya Boks Şampiyonasında 63 kilo rakiplerini eleyerek Dünya ikincisi olarak gümüş madalyaya sahip olan Kerem Özmen, olimpiyat madalyalı rakibine karşı galip gelmesine rağmen rakibinin elini kaldırmış, AİBA tarafından bu hareket spordaki fairplay ruhuna örnek gösterilerek tüm sosyal medya hesaplarında yayınlanmıştır.

2.5. Fair play

Fair play olgusu, insaflı, dürüst, namuslu, doğru, güzel, iyi vb. anlamların karşılığı fair sıfatıyla oyun kelimesinin birleşmesi sonucu elde edilmiştir. Bu kelimenin geçmişi 15. yüzyılın ikinci yarısına kadar dayanır. Lord Tiptofte tarafından 1467'de düzenlenen şövalye turnuvalarında fayreattaynt (dürüst / adil kazanma) ile fouleplay (faullü oyun) kavramları bu kelimenin izlerini taşımaktadır (Mavi ve Tuncel, 2012).

Literatürde sportmenliğin fair play kavramı ile açıklandığı görülmektedir. İki kavram anlam olarak birbirini karşılar (Kalkan, 2017). Fair Play'e ilişkin ilk kaynak, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından tercüme ettirilerek "Sporda Erdemlik – Fair Play" yayımlanmıştır. Fair Play kavramı Türkçe literatüre "sporda erdemlik" olarak girmiş, sonraları "sportif erdem" (Erdemli, 1992) kullanımı benimsenmiştir. Fair play alanında çalışmalar yaparak Türkçe literatüre çok sayıda katkı veren Yıldırım (2004)'ın spor alanındaki fair play tanımı şöyledir; Fair play yarışma sırasında zorlaşan şartlarda bile sporcuların normlara bilinçli, sabırlı ve tutarlı şekilde uymaları, haksız avantaj elde edilebilecek durumlarda dahi fırsat eşitliğinin bozulmaması adına çaba göstermeleri ve rakibinin de kendisiyle eşit şartlara sahip olması gerekliliğini düşünmesi ve buna önem verme gayretleridir (Yıldırım, 2004).

Spora meslek gözüyle bakmak ve profesyonelleşme düşüncesi Hellenler döneminde ortaya çıkmıştır. Bu düşünce yapısı sporun yapısına zarar vermiş, yozlaşmaya sebebiyet vermiştir. Para karşılığı yenmek ve yenilmek, danışıklı dövüş, sporcuların başarı odaklı fazla zorlanması başlamış ve bu durum sporcuları para karşılığı her şeyi yapan bireyler haline getirmiştir (Erdemli, 1996).

Fair play birbirine yakın üç anlama sahiptir. İlk olarak "iyi oyun" anlamında kullanılmıştır. Sonrasında " iyi oyunu meydana getirecek psikolojik durum ve sporcunun yakışan şekilde davranması" olarak belirtilmiştir. Daha sonra ise "iyi oyunu elde etmek amacıyla oyunun tüm katılımcılarının kat'ı suretle uymak durumunda oldukları hareket şekillerinin tümü" şeklinde değerlendirilmiştir (Arıpınar ve Donuk, 2011).

Fair play kavramı ile ilgili Tel, "dürüstlüğün ve hakkın ön planda olduğu, normlara riayet edilen, hak edilmeyen avantajdan kendini sakınmayı ve bu avantajları kullanmaktan kaçınmayı, rakibe saygı duymayı, en az kendinizi ettiğiniz kadar rakibinizi takdir etmeyi, rakibi yenmekten ziyade onunla birlikte olmaktan zevk almayı prensip edinmek" şeklinde belirtilmiştir (Tel, 2014).

18. yüzyılda fair play kavramı spor dünyasında "sportif erdem" şeklinde, sporcuların oyun içerisinde oyunun normlarına olduğu kadar oyun ruhuna da saygı göstermeleri gerektiği düşüncesiyle uyarlanmıştır. Bu zaman diliminde, fair play kavramı İngiliz aristokrasisi tarafından oynanan oyunlara atfedilmiştir. İşçi sınıfı kaba olarak görülmüş ve bazı spor alanlarını çıkarılmak istenmiştir. Sporun temiz şekilde kalması gayesiyle kullanılan fair play kavramı "amatör normlar" sayesinde yaşatılmaya çalışılmıştır (Balçıkınlı, 2009).

Fair play kavramının bugün geçerli açıklamasını yapan Uluslararası Fair Play Komitesi'ne göre fair play'in tanımı şu şekildedir; Fair play bir sporcunun ya da takımın bireysel performansının düşmesini veya galibiyeti hesaba katmaksızın gösterdiği harekettir". Uluslararası Fair Play Komisyonu (CIFP) Fair Play Deklarasyonu'nda belirttiği üzere fair play kavramını sadece sporcular için değil sporun diğer paydaşları; hakemler, seyirciler, yöneticileri ve basın mensupları içinde geçerlidir. Doğal'a göre ise fair play kavramı; "yarışma ve performansa dayalı sporlarda sıkça karşımıza çıkan yozlaşmalar ve ahlaki sapmalara karşı, insana ait bir başkaldırmayı simgelen milletlerarası çağrı" şeklinde tanımlanmıştır (Doğal, 2007).

Türkiye'de Fair Play Komisyonu 1981 yılında kurulmuş ve bu senenin Mayıs ayı içerisinde ilk kez fair play ödülleri verilmiştir. Bu ödül geleneği günümüzde de devam etmektedir. Sporcularda fair play tutumu ise 1926 yılında çocuk oyunlarından uluslararası profesyonel müsabakalara kadar geniş bir ölçekte fair play ve sportmenliğin ilkelerinin yayılması

amacıyla kurulan Uluslararası Sportmenlik Birliği'nin geliştirdiği ilkelerle şu şekilde sıralanmaktadır;

- Her durumda kurallara uyulmalı.
- Takım arkadaşlarına bağlı olunmalı.
- Her zaman formda olunmalı.
- Öfke kontrol altında tutulmalı.
- Oyunda şiddete eğilim gösterilmemeli.
- Galibiyette fazla övünmemeli.
- Mağlubiyette yıkılmamalı.
- Sağlıklı vücut için sağlam ruhlu ve açık fikirli olunmalı (Koç, 2013).

Fair play normlara uygun hareket etmenin dışında belirli bir tutum içerisinde hareket etmeye yönelten, rakibe isteyerek zarar verme ihtimali olan durumlardan sakınma, egoistlik hissinden kaçınarak ve rakibe saygı duyarak mücadele edip haksızlıktan uzak durarak adalet anlayışını benimseyen davranış biçimidir. Sporun hedeflediği amaç saygılı ve adaletli şekilde mücadele hırsını tavırlara yansıtmaktır. Spor, ne pahasına olsa da tümüyle başarıya odaklanan davranış biçimlerinden ahlaklı, bireylere değer veren, kardeşçe ve eşit olarak azmedip abalamaaktır. Egoist ve hoşgörüden uzak davranışların sergilendiği maçlar fair play ruhuyla ters düşmektedir (Tanrıverdi, 2012).

Sporcular bakımından fair play ruhu en st seviyede olması gerekir. Sporcuların ilk amacı sadece kazanma ve ödül alma odaklı değil mevcut kurallara uyma ve onların yanında toplumun benimsemiş olduğu olumlu davranışları da sergilemektir. Oyuncular kurmuş oldukları takımın içinde birbirlerine destek olup, birbirlerini motive edici dostluklar kurarak takım ruhunu oluşturmaktadır. Gerçekleştirilen bu takım ruhuna fair play anlayışını yansıtmak gerekmektedir. Takım kaptanları fair play zihniyetini takıma benimseten kilit kişidir. Takım kaptanlarının fair play düşüncesini algılayan, uygulayabilen ve karakteristik özellikleri bu ruha uygun bireylerden seçilmesi gerekmektedir (Pehlivan, 2004).

Spor müsabakalarında yer alan bazı davranışlar fair play tutumunu açıklamada örnek olarak kullanılabilir. Bu davranışlardan bazıları şunlardır; ma sonucunda yenik durumda olsa dahi rakibi ve rakip antrenörü tebrik etmek, rakibin yerden kalması amacıyla ona el uzatmak,

oyun kurallarına riayet etmek, birçok hata yaptığı maçta bile mücadeleden vazgeçmemek, haksız şekilde oyundan ihraç edilecek rakip lehine hakemle iletişime geçmek, eksiklerini gidebilmek adına çabalamak, rakibi sakatlık geçirdiğinde hakemden oyunu durdurmasını istemek, hata yapsa dahi hakeme saygı duymak, antrenman devamlılığını sağlamak, saha sorumlularının uyarılarına uymak.

Sporcuların içinde bulundukları ruh hali maçların sonucunu ve bireysel oyuncu performanslarını etkilemektedir. Ayrıca sporcunun ruh hali oyun içerisinde hakeme, oyuna, izleyicilere ve rakibe karşı davranışlarını da etkilemektedir ve bu durum da fair play tutumlarıyla ilgili yüksek seviyede ilişkisinin olduğunu gösterir. Müsabaka sonucunda skor ne olursa olsun rakibi tebrik etmek, skordan bağımsız hakemler ve oyuna saygı göstermek, sosyal yaşantımızda "doğru" olanları spor alanlarına da entegre etmek fair play davranışlarının önemli öğeleridir. Fakat çoğunlukla bu kavramlar birbirine zıt durumdaymış gibi düşünülmekte ve kazanmak adına her şeyin mubah olduğunu düşünülerek fair play ikinci plana atılmaktadır (Kalkan, 2017).

Fair play, yarışmaların içerisine katılan oyuncuların müsabakanın kurallarına göre hareket etmesini sağlamasının yanında oyunun sürdürülmesi sürecinde tertip ve düzen yönünden katkı sağlaması gerekmektedir. Fair play ruhunu yaşatma sorumluluğu sadece oyuncular üzerinde değildir. Düzenlenmiş olan müsabakanın içerisindeki tüm görevli kişilerin medya organlarının fair play ruhuna yakışır bir şekilde davranış sergilemeleri gerekmektedir (Fıratlı, 1998). Fairplay terimini çoğunlukla sportif organizasyonları içerisinde değerlendirilen bir terim olmasının yanı sıra hayatın bütün alanlarında; iki tarafın da karşılıklı olarak birbirlerinin haklarına saygı göstermeyi, hakkaniyetli ve dürüst davranmayı belirten ve uygulanmada gerçekleşmesi gerekli esas ahlaki değerler şeklinde tanımlanmıştır (Tel, 2014).

16.yüzyılın bitiminde ilk olarak Shakespeare’de bahsi geçen sportmenlik terimi, çoğunluk tarafından "fırsat eşitliğini korumak" ve "şövalyece düşünüş tarzını göstermek" manasında kullanılmış. Spor dilinde ise kendini 18. yüzyılda var etmiştir (Gillmeister, 1988). Antik olimpiyat oyunlarında çağdaş manada sportmenlik kavramı mevcut değildir. Pankrasyon, güreş ile boks’un harmanlanmasıyla oluşmuş bir oyundur. Bu oyunda ısırma ve tırmalamak hariç bütün tutma, vurma ile kurnazca davranış sergileme serbest kabul edilirdi. Bugünün

algılayış biçiminde galip olan rakip takıma saygı göstermelidir. Eski Yunan’da, rakip takımı kale almak, rakip takımın kişiliği ile rakibe karşı saygılı olma gibi anlayışlardan uzak kalmışlardır. Bu anlayış tarzına, oyuncular kadar seyirciler de yabancı kalmışlardır. Antik Yunan’da yalnızca galip gelen övgü almakta, bunun aksine kaybedenler, çok fazla çabalayıp sonuna kadar efor sarf etmesine rağmen dalga geçilmektedir. İlaveten, Eski Yunan izleyicileri çok fazla taraflıydılar ve sıklıkla karşılaşmanın gidişatına müdahalede bulunurlardı (www.paedquest.de/nok/start.html esinlenilmiştir. Erişim tarihi (26.06.2021))

Sportmenlik ile ilgili yapılan çalışmalarının, ilköğretim çağındaki küçük yaşta çocukların beden eğitimi dersleri ile başlatılması, gelecekteki sporcu, koç, spor adamı, hakem, yazar ve izleyicisinin bu topluluk içerisinde çıkması açısından önemlidir. Olimpiyat Şampiyonu milli güreşçilerimizden Ahmet Ayık’ın ezeli rakibi Rus Medved ile dostluğunun gerek aynı minderde maç yaparken gerekse spor yaşamlarını sonlandırdıktan sonra da bir ömür devam etmesi, halterde olimpiyat şampiyonlarımızdan rahmetli Naim Süleymanoğlu’nun cenazesine eski rakiplerinden Yunan Valerios Leonidis’in katılması ve Türk rakibine saygının ifadesi olarak Süleymanoğlu’nun Türk Bayrağına sarılı tabutunu öpmesi Fair Play’in en güzel örneklerindendir. Spora hoşluk, sporcuya ise zarafet ve asalet kazandıran sportmenlik davranışlarının sporun tüm branşlarında yaygınlaştırılması gerekmektedir. Anadolu kültüründe zaten var olan saygı ve hoşgörü anlayışını unutturmamak ve sağlamlaştırmak için spor eğitimcilerine ve spor ile ilgili meslekleri icra edenlere önemli görevler düşmektedir.

2.6. Kaygı ve Fairplay İlişkisi

Sporun günümüzde toplumun bütün kesimleri tarafından kullanılmakta olan bir eğitim aracı olduğu ve spordan olabildiğince fazla verim elde edebilmek için spor ahlakı ilke ve kurallarına bağlı kalmakla mümkün olduğu kabul görülmüştür(Karakoç vd., 2011). İnsanlar, onuru için, kişisel mükemmellik ve başarılar için çabaladıkça, yarışmalar daima olacaktır ve bunların en iyi geliştiği ve test edildiği yerler yarışmalardır. Spor yarışmaları, insanların kendileri hakkında, kabiliyetleri ve değerleri hakkında bilgilerini test edecek ortamı sunmaktadır. Spor, mükemmeliyete ulaşmak için karşılıklı çaba olarak değerlendirildiğinde,

branş ne olursa olsun bizi ilerlemeye, diğerleri için saygıya, mükemmeliyete ve arkadaşlığa doğru götürecektir. Rekabetin temeli de aslında budur (Yamaner, 2001).

Günümüzde, sporcu ne kadar profesyonel ise amacını da o kadar çok zafer kazanmak oluşturmaktadır. Sonuçta zafer önemli, ancak bunun yanında ekonomik ve diğer başka sonuçlarda önemli yer tutmaktadır. Sporcu kurallarını bu anlamda uygun gördüğü yerlerde ve uygun gördüğü şekilde bozmaktadır. Ulaşılmak istenen hedefi ise başarı ve zafer oluşturmaktadır (Pilz,1987).

Performans ve kaygı kavramlarının aralarındaki bağlantının bir benzeri, fair play ve kaygı arasında da bulunmaktadır. Buradan hareketle kaygının sporcunun performansını üzerinde bıraktığı pozitif ve ya negatif etki fair play davranışı üzerinde de görülebilir. Mesela, serbest atış atma hakkı kazanan bir sporcu atış öncesi rakip antrenörün mola istemesi durumunda kaygısı arttığı için performansı negatif etkilenebilir, oyuncunun rakibe, hakeme, taraftarlara ve hatta kendi takım arkadaşlarına bile fair play harici hareketlerde bulunmasına neden olabilir.

Voigt'e (1998) göre, kazandığında az övünmek, iyi olmak, nazikçe sevinmek kaybederken kendine hakim olmak, kabullenmek ve susmak sportmenliğin erdemleridir. Sportif erdem ve sportmenliği mücadeleci sporlarda nazikçe oynamak olarak varsaymak büyük bir hata olur. Doğrusu kendi en iyisini yapmaya çalışan rakibe saygı göstermektir (Voigt, 1998).

Sporcuların kaygı düzeyinin fair play tutumlarıyla arasındaki ilişkiyi gözlemleyebileceğimiz farklı davranışların yer aldığı çalışmanın üçüncü bölümünde bu davranışlar şöyle sıralanmıştır;

- *Rakibi tebrik*: Rakibe saygı fair play tutumun temel taşlarındadır. Rakibin genç veya yaşlı, güçlü ya da zayıf, amatör yahut profesyonel olması rakibe duyulan saygıya etki etmemelidir çünkü fair play anlayışı eşitlik ve adelet kavramlarını içinde barındırır. Fakat, sporcular özellikle de kaybettikleri oyunlar sonrasında durumluk kaygı düzeyiyle paralel olarak rakibini ya da rakip antrenörü kutlamamaktadır. Bu anda maçı kaybetme kaygısı ortaya çıkmış olup sporcu yaşadığı yıkımı rakibine yansıtmış olur. Sadece sahada kalmayan bu durum soyunma odalarında ya da maçtan sonra medya üzerinden de devam eder. Fakat bazen

sonuç gözetmeksizin oyuncular ve antrenörler ortaya konan emek adına birbirilerini tebrik ederler (Mavi ve Tuncel, 2012).

- *Hakemler ve Resmi Müsabaka Görevlilerinin Kararlarına Uymak:* Hakem maçın kuralları dahilinde devam edebilmesini sağlayan ve oyun sonunda kazananı tescil edecek kişidir bu nedenle maçın kurallara uygun şekilde oynanıp bir sonuna bağlanabilmesi için hakem kurallarına uymak önemlidir. Buradan hareketle hakeme ve hakem kurallarına saygı fair play tutumunun bir parçasıdır. Fakat sporcular durumluk kaygı düzeyleriyle bağlantılı olarak hakem kararlarına itiraz etmektedirler. Hakemin kararını yanlış ya da haksız bulan bazı sporcular bu itirazı hakeme fiziksel olarak müdahale etmeye karar verdirebilmektedirler. Bu olay maç içerisinde olabileceği gibi maçın sonunda da devam edebilir. Burada unutulmaması gereken hakemlerinde bizler gibi insan oldukları ve onların hata yapabilecekleridir. Oyuncular hakemler hata yaptıklarında bile hakeme saygıyı elden bırakmamalıdır. Maçlarda hakemlerin dışında resmi müsabaka görevlilerinin kurallarına da uyulmalıdır. Saha dışına yollanan bir oyuncunun oyunu nereden izleyebileceği, hangi alanın ısınma hareketlerinin yapılacağı yer olduğu gibi kurallara uymak fair play tutumuna uygun davranışlar arasındadır. Durumluk kaygı düzeyini yönetemeyen sporcular bu kurallara uymadıkları gerekçesiyle cezalandırılabilirler (Kalkan, 2017).

- *Kendi takımına saygı:* Bazı sporcular bazen durumluk kaygı düzeyleriyle ilintili olarak mücadele azmini yitirmekte ve fair play dışı tutumlar göstererek oyundan ihraç edilebilmektedirler. Maçta gösterilen mücadelenin yanı sıra sporcunun sakatlığı haricinde bütün antrenmanlara devamlılık göstermesi takıma duyulan saygının göstergelerindendir (Kalkan, 2017).

Müsabaka Esnasında Rakibe Davranışlar: Çeşitli spor dallarında fiziksel temas maksimum düzeyde olurken bazı spor dallarında fiziksel temas minimum düzeydedir. Fiziksel temas hangi düzeyde olursa olsun rakibe gösterilen davranışlar fair play tutumunun ana maddesini oluşturur (Balçıklı, 2009). Maç esnasında düşen rakibine el uzatmak veya hakeme oyunu durdurmasını söylemek sporcunun durumluk kaygı düzeyiyle ilişkili davranışlardır. Durumluk kaygı düzeyi ortalama seviyeyi geçtiğinde sporcularda bir yıkım gerçekleştirmekte ve duyduğu kaygı zarar verici bir boyuta yükselmektedir. Yere düşen rakibini gördüğü halde hücumu devam etmek bu duruma dair en sık rastlanan örnektir. Fakat

fair play ruhuna sahip sporcular böyle bir durumda takımları fair play bakımından haksız bir sayı elde ettiğinde rakip takıma durumu eşitlemeleri adına hücum yapma fırsatı verir. Fakat bu durumun maçın seviyesi ve şartları bakımından gerçekleşmediği zamanlarda olmuştur (Kalkan, 2017).

- *Hakemi Aldatmak*: Hakemler konusunda diğer önemli konulardan biri de hakemleri aldatmaya yönelik hareketlerde bulunmaktır. Bazı oyuncular durumluk kaygı düzeylerine bağlı olarak neye mal olursa olsun maçı kazanmak istediklerinden dolayı kendilerine avantaj yaratmak adına hakemi yanıltma yolunu seçebilmektedirler (Balçıklı, 2009). Fakat bazı sporcular ise fair play çerçevesinde hakemi aldatmak bir yana hakemin verdiği hatalı karar kendi lehine olmasına rağmen hakemi bu konuda uyarmakta ve hatasından dönmesini sağlamaktadırlar.

- *Cezalandırılan Hareketler Yapmak*: Oyunun kuralları olduğu gibi cezaları da vardır. Cezaya tabi tutulan hareketlerde bulunmak her zaman fair play dışı tutum sergilendiği anlamını taşımaz. Rakibin tehlikeli bir atağını engellemek adına yapılan şiddet amaçlı olmayan bir faul oyuna ait bir dinamiktir. Fakat bazı sporcular durumluk kaygı düzeyiyle paralel olarak gereğinden sert fauller yapmakta, hakeme itiraz etmekte, hakem, rakip ya da seyircilerle gerginlik düzeyi yüksek diyaloglara girmekte ve sonucunda ceza almaktadırlar. Bu şekildeki davranışlar başarısızlık kaygısı ile bir araya geldiğinde son derece olumsuz bir tablo ortaya çıkmaktadır. Buradan hareketle bir sporcu durduk yere ceza aldığı anda bunda durumluk kaygısının etkisi büyüktür (Kalkan, 2017).

Bütün değişkenler ışığında sporcuların maç esnasında fair play özelinde sergiledikleri davranışların durumluk kaygı düzeyiyle doğrudan ilişkisi bulunmaktadır. Sportmenlik dışı davranışlara kaygı dışında başka parametreler de etki etmektedir. Kalkan (2017) çalışmasında; 12-15 yaş grubundaki kadın hentbolcuların müsabaka öncesi kaygı durumlarının fairplay tutumlarına etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmasında 12-15 yaş grubu arasındaki sporcuların rakibe saygı boyutundaki davranışlarının önemli derecede olumlu olduğunu göstermektedir. Sonuç bakımından araştırmaya katılım gösteren 12-15 yaş aralığındaki sporcuların fair play anlayışını benimsemelerine rağmen maça dair kaygılarıyla başa çıkamadıklarında endişe hissettikleri gözlemlenmiştir. Buradan hareketle sporcuların oyun sırasında yaptıkları olumsuz davranışların, aldıkları ihtar veya cezaların fair playden

uzak oldukları için değil sporcuların maç öncesi ortaya çıkan durumluk kaygıdan dolayı ortaya çıktığı düşünülmektedir.

BÖLÜM III

MATERYAL VE METOT

Yöntem bölümünde, çalışmada kullanılan model, çalışma katılımcıları, veri toplama araçları ve verilerin analiz edilmesi süreci açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma elit düzeydeki boksörlerin müsabaka öncesi kaygı durumları ile sportmenlik yönelim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan, nicel araştırma yöntemlerinden iki veya daha fazla değişken arasında birlikte değişimin varlığını belirlemede kullanılan ilişkisel araştırma modelinin (Büyüköztürk, 2015) uygulandığı betimsel bir çalışmadır.

Tarama modelleri, içerdiği geniş gruplar ile evren içerisinde seçilen bir örneklem grubunun üzerinde yapılan, mazide veya günümüzde de devam eden bir durumu var olduğu haliyle araştırmayı hedefleyen inceleme yaklaşımlarından oluşur. İncelemenin konusu olan birey, nesne veya olay kendi şartları içerisinde ve var olduğu şekliyle açıklanmaya gayret edilir (Karasar, 1994). İlişkisel tarama çalışmalarında ortaya konan ilişki, iki değişkenden birisinde gözlemlenen değişimin bir kısmının diğer değişkenden de kaynaklanabileceğini gösterir (Köklü ve Büyüköztürk, 2000).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini elit düzey boksörler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklem seçiminde 2020-2021 sezonunda spor yaşı en az 2 olan, yıl içerisinde Türkiye boks şampiyonalarına katılarak derece elde etme veya teknik heyet tarafından milli takım kamplarına davet edilme ölçütlerini taşıyan, tesadüfi olmayan örneklem yöntemlerinden (Yıldırım ve Şimşek, 2011) kolayda örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bu özelliklere sahip yaşları 18-37 arası değişen, elit düzeyde 61 erkek, 39 kadın toplamda 100 sporcuya ulaşılmış bunların tamamı değerlendirmeye alınarak örnekleme oluşturmuştur.

3.3. Verilerin Toplanması

1 Mayıs-5 Temmuz tarihleri arasında kadın boksörlere Trabzon TOHM (Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezi) müsabakalardan önce antrenörlerle görüşerek ölçeklerin uygulanması noktasında yardım alınmıştır. Aynı şekilde erkek boksörlere Kastamonu Kadıdağı Kamp eğitim merkezinde yine antrenörler yardımıyla müsabakalardan hemen önce ölçekler uygulanmıştır. Ölçekleri uygulamadan önce tüm sporculara gerekli bilgiler verilmiştir. Sporculara araştırmaya katılmak için gönüllü olup olmadıkları sorulmuş, gönüllü olan sporcular dahil edilmiştir. Tez çalışmasına başlamadan önce ölçek izinleri ve etik kuruldan onay belgesi alınmıştır.

3.3.1. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı araştırmacının hazırlamış olduğu sporcuların demografik özellikleriyle ilgili sorulardan oluşan Kişisel bilgi formu ile “Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelim Ölçeği” ve “Durumluk- Sürekli Kaygı Ölçeği” kullanılmıştır .

Katılımcıların sportmenlik yönelim düzeyini ölçmek amacıyla Vallerand ve ark. (1997) tarafından geliştirilmiş olan, Sezen-Balçıkanlı (2010) tarafınca da dilimize çevrilen Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi ölçeğinden yararlanılmıştır. Ölçek 5 alt boyut ve 25 maddeden oluşan 5’li likert tipi bir ölçektir. ÇBSYÖ alt boyutları sırasıyla ; Kurallara ve Yönetime Saygı, Sosyal Normlara Uyum, Sporda Sorumluluklara Bağlılık, Rakibe Saygı’dır. Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi ölçeğinde yer alan 5 alt boyut ve 25 maddeye ait ilk faktör incelemesi sonucunda “Negatif Yaklaşımlar” boyutundaki 5 maddenin (Madde 5, 10, 15, 20, 25) çalışmadığı görülmüştür. Faktör analizinin ikincisi yapılırken bu alt boyut çalışmaya dahil edilmemiştir. Sonuç olarak Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeğinin Türkçe uyarlaması 20 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşur. Araştırmaya katılanlar ölçek ifadelerini Beni Hiç Tanımlamıyor (1)'den Beni tamamen tanımlıyor (5)'e kadar olan seçeneklerinden herhangi birisini seçerek cevaplamaktadır. Alt boyutlardan alınabilecek en düşük puan 5, en yüksek puan ise 25’dir. Bu bağlamda düşük düzeyi 5-10 puan (1-2), orta düzeyi 11-19 puan (3), yüksek düzeyi ise 20-25 puan (4-5) arası oluşturmaktadır.

DKÖ, Spielberger (1970) tarafınca geliştirilmiş ve Türkçe'ye uyarlama çalışmaları, güvenilirliği ve geçerliliği Le Compte ve Öner (1985) tarafınca yapılmıştır. Bu ölçek kişilerin anlık hisler karşısında ne derece kaygı duyduklarını ölçmek amacıyla 20 maddeden oluşan 4'lü likert tipi ölçektir. Durumluk kaygı ölçeği on adet tersine kodlanmış madde içerir. Tersten kodlanan maddeler sırasıyla; 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19 ve 20. maddeler şeklindedir. Maddelerin puan hesabı 80-60-40-20 şeklinde hesaplanmıştır. Ölçekteki bu on adet madde toplam puanı hesaplamadan önce düz hale getirilmekte ve sonrasında puanlar toplanmaktadır. Geriye kalan 3, 4, 5, 6, 7, 9, 12, 13, 14, 17 ve 18. maddelerin puan hesaplamalarıysa 20-40-60-80 şeklinde sıralanmıştır. Kişilerin ulaştıkları toplam puanın artış göstermesi durumsal kaygı düzeylerinin arttığını gösterir. (Yılmaz, 2005). Ölçekte bulunan direkt ifadeler, negatif hisleri, tersine dönmüş ifadelerse; pozitif hisleri sergilemektedir. Tersine dönmüş ifadelerin puanlanmasında ağırlık değeri 1 olan seçenekler 4'e, ağırlık değeri 4 olan seçeneklerde 1'e dönüşür. Direkt ifadelerin 4 değerindeki cevaplar, tersine dönmüş ifadelerdeyse; 1 değerindeki cevaplar yüksek kaygının göstergesidir. "Huzursuzum" ifadesi direkt ifadenin, "Kendimi Sakin Hissediyorum" ifadesi ise tersine dönmüş ifadenin birer örneği olarak gösterilebilir. Buradan yola çıkarak "huzursuzum" ifadesi özelinde ağırlıkla 1 seçenek işaretlenmiş ise bu yanıtlar yüksek kaygıyı yansıtır (Öner ve Le Compte, 1983).

3.4. Verilerin Analizi

Gönüllülük ilkesiyle boksörler tarafından doldurulan ölçeklerden elde edilen verilerin gizli tutularak sadece bu tez çalışması için kullanılacağı belirtilmiştir. Ölçeklerin uygulanmasından sonra bazılarında eksik işaretleme bazılarında ise çok sayıda aynı kodlama gibi problemler gözlenmiş ve bu ölçekler değerlendirmeye dahil edilmemiştir. Geçerli olan ölçekler gerekli işlemlerin ardından bilgisayara aktarılmış ve analizler SPSS (Statistik Package For Social Sciences) 26.0 paket programıyla yapılmıştır. Cronbach alpha ile ölçüm aracının güvenilirliği hesaplanmıştır. Bu güvenirlik çözümlemesinin ardından, verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini tayin etmek gayesiyle normallik testi yapılmıştır.

Katılımcıların cinsiyet, yaş, spor yaşı, millilik derecesi, eğitim durumu, sıklet, gelir düzeyi, gibi bağımsız değişkenlerin aritmetik ortalama ($\bar{x}$), yüzde (%) , frekans (f) ile standart sapma (SS) dağılımlarını tabloştırmak için betimsel istatistik kullanılmıştır.

Verilerin normalliğine Kolmogorov Smirnov testi ile bakılmıştır. Verilerin normal şekilde dağılım gösterdiği saptandıktan sonra parametrik testler yapılmıştır. Cinsiyet, yaş, spor yaşı, millilik derecesi, sıkletler değişkenlerine göre müsabaka öncesi kaygı düzeyi ve sportmenlik yönelim düzeylerinin farklılık oluşturup oluşturmadığını tayin etmek için Independent Samples (t-Testi) uygulanmıştır.

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre müsabaka öncesi kaygı düzeyi ve fairplay tutumları arasında farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA) testi yapılmıştır. ANOVA testi neticesinde ortaya çıkan farklılığın yönünü belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY testi kullanılmıştır.

Milli sporcuların yaş, spor yaşı, millilik derecesi, eğitim düzeyi, gelir seviyesi değişkenine göre müsabaka öncesi kaygı düzeyini ve fairplay tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek ve durumluk kaygı ölçeği ile çok boyutlu sportmenlik yönelim ölçeği arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Korelasyon analiz testi uygulanmıştır. Veriler ($p < 0,05$) anlamlılık düzeyinde ve % 95 güven aralığında ve kabul edilmiştir.

Tablo 3.1. Ölçeklerin güvenirlik düzeyleri ve basıklık çarpıklık bilgilerine yer verilmiştir.

Tablo 3.1. DKÖ, ÇBSYÖ'nün Güvenirlik, Basıklık ve Çarpıklık Değerleri

Ölçekler	Alt Boyutlar	Madde Sayısı	α	Basıklık	Çarpıklık
ÇBSYÖ	Sosyal normlara uyum	5	0.62	-0.63	0.49
	Kurallar ve yönetime saygı	5	0.52	-0.53	-0.08
	Sporda sorumluluklara bağlılık	5	0.74	-1.53	2.95
	Rakibe saygı	5	0.76	-0.48	-0.47
DKÖ	DKÖ	20	0.77	1.14	1.17

Not: *Durumluk Kaygı Ölçeği (DKÖ); Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelim Ölçeği (ÇBSYÖ)* .

Ölçeklerin güvenirlik düzeyleri Cronbach Alpha iç tutarlık katsayılarıyla hesaplanmıştır. Ölçeklerin iç tutarlılık katsayısı tüm alt boyut puanlarına göre ortak ve yüksek düzeyde güvenilirlerdir. Elde edilen basıklık ve çarpıklık puanlarının Büyüköztürk'e (2015) göre istatistiksel olarak kabul edilebilir sınırlar arasında olduğu görülmektedir.

Tabachnick ve Fidell (2006) göre çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerinin $\pm 1,50$ arasında seyrettiği hallerde normal dağılım olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada çarpıklık ve basıklık değerleri bu aralığa dahil olduğu için verilerin normal şekilde dağılım gösterdiği ifade edilebilir. Bu haliyle analizler için parametrik yöntemler uygundur. İncelemede $*p < 0.05$ ve $**p < 0.01$ anlamlılık düzeyleri tercih edilmiştir.

Tablo 3.1'ye bakıldığında örneklem grubunu teşkil eden elit düzey sporcuların durumluk kaygı ölçeği ve çok boyutlu sportmenlik yönelim ölçeğinden elde edilen puanların normal dağılım gösterip göstermediğini tanımlamak üzere uygulanan normallik testi sonucuna bakılarak basıklık ve çarpıklık değerlerinin $-/+1.96$ değer aralığında yer aldığı görülmektedir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE TARTIŞMA

Bulgular bölümünde sırasıyla sporcuların betimsel parametrelere göre dağılımları, spor yaşı ve yaş değişkenlerine göre tanımlayıcı istatistikler, durumluk kaygı ölçeğine ilişkin bulgular ve çok boyutlu sportmenlik yönelim ölçeğine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4.1. Sporcuların Betimsel Parametrelere Göre Dağılımları

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	39	39.0
	Erkek	61	61.0
Yaş	18-23	44	44.0
	24-29	43	43.0
	30-35	12	12.0
	36 ve üzeri	1	1.0
Spor Yaşı	3-8	26	26.0
	9-13	52	52.0
	14-19	15	15.0
	20 ve üzeri	7	7.0
Eğitim	Ortaokul	1	1.0
	Lise	38	38.0
	Üniversite	53	53.0
	Yüksek lisans	7	7.0
	Doktora	1	1.0
Gelir	0-1000 TL	21	21.0
	1001-2000TL	19	19.0
	2001-3000 TL	24	24.0
	3001 TLve üstü	36	36.0
Millilik derecesi	A	41	41.0
	B	37	37.0
	C	22	22.0
Sıklet	Hafif sıklet	28	28.0
	Orta sıklet	37	37.0
	Ağır sıklet	35	35.0
Toplam		100	100,0

Tablo 4.1. değerlendirildiğinde, milli takım boks sporcularının %61'inin erkek, katılan sporcuların yaş parametresine göre %44'ünün 18-23 yaş grubunda, spor yaşı parametresine göre %52'sinin spor yaşının 9-13 yaş aralığında, eğitim durumuna göre %53'ünün üniversite mezunu, maddi durum parametresine göre %36'sının gelir seviyesinin 3001TL ve üstü olduğu, millilik derecesine göre %41'inin A Milli sporcu olduğu, sporcuların sıkletlerine göre ise %37'sinin Orta sıklet sporcu olduğu görülmektedir.

Tablo 4.2. Sporcuların Spor Yaşı ve Yaş Değişkenlerine Göre Tanımlayıcı İstatistikler

	n	min	max	ort.	ss
Spor Yaşı	100	4	24	11,09	4,28
Yaş	100	18	37	24,61	4,10

Tablo 4.2 değerlendirildiğinde sporcuların yaş ortalamaları 11,09 dur. Yaş değişkenine göre en düşük değere sahip sporcu 18 iken en yüksek değere sahip oyuncu 37 dir. Başka bir ifade ile sporcuların yaşları 18 ile 37 yaş aralığında seyretmektedir. Spor yaşı değişkeni açısından tablo incelendiğinde sporcuların spor yaşı ortalamaları 24,61 iken en düşük spor yaşına sahip sporcu 4 en yüksek spor yaşına sahip sporcu ise 24 spor yaşına sahiptir.

Durumluk Kaygı Ölçeğine İlişkin Bulgular

Katılımcıların Durumluk Kaygı Ölçeği boyutundan aldıkları puanların “cinsiyet” değişkenine göre yapılan t-test sonuçları Tablo 4.3’de verilmiştir.

Tablo 4.3. DKÖ puanlarının cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları

	Cinsiyet	n	Ort.	Ss	Sd	t	p
Durumluk Kaygı Ölçeği	Erkek	61	2.46	0.28	98	0.55	0.03*
	Kadın	39	2.49	0.25			

* $p < 0.05$

Tablo 4.3 değerlendirildiğinde “cinsiyet” parametresine göre, katılımcıların DKÖ puanında anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Ortalama değerler incelendiğinde, “kadın” boksörlerin ortalama puanlarının erkek boksörlere göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. [$t_{(98)}=0.55$; $p < 0.05$].

Boksörlerin Durumluk Kaygı Ölçeği boyutundan aldıkları puanların “yaş” değişkenine göre uygulanan ANOVA test sonuçları Tablo 4.4 ve Tablo 4.5’de verilmiştir.

Tablo 4.4. DKÖ puanlarının yaş değişkenine göre tanımlayıcı istatistik sonuçları

		n	Ort.	Ss
Durumluk Kaygı Ölçeği	18-23	44	2.55	0.32
	24-29	43	2.43	0.23
	30-35	12	2.37	0.13
	36 ve üzeri	1	2.30	0

Tablo 4.4’de boksörlerin “yaş” değişkenine ait en yüksek ortalamanın 18-23 yaş grubunda, en düşük ise 36 ve üzeri yaş grubunda olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.5. DKÖ puanlarının yaş değişkenine göre ANOVA test sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Durumluk Kaygı Ölçeği	Gruplar Arası	0.49	3	0.16	2.29	0.06	-
	Gruplar İçi	6.9	96	0.07			

* $p < 0.05$

Tablo 4.5 bakıldığında “yaş” değişkenine göre , DKÖ gruplar arası puanı yönünden anlamlı bir fark belirlenmemiştir [$F_{(3-96)} = 2.29$, $p > 0.06$].

Boksörlerin Durumluk Kaygı Ölçeğinden aldıkları puanların “spor yaşı” değişkenine göre uygulanan ANOVA test sonuçları Tablo 4.6 ve Tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4.6. DKÖ puanlarının spor yaşı değişkenine göre ANOVA test sonuçları

		n	Ort.	Ss
Durumluk Kaygı Ölçeği	3-8	26	2.58	0.27
	9-13	52	2.45	0.29
	14-19	15	2.43	0.21
	20 ve üzeri	7	2.39	0.08

Tablo 4.6’de boksörlerin “spor yaşı” değişkenine yönelik en yüksek ortalamanın 3-8 yaş grubunda, en düşük ise 20 ve üzeri yaş grubunda olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.7. DKÖ puanlarının spor yaşı değişkenine göre ANOVA test sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Durumluk Kaygı Ölçeği	Gruplar Arası	0.44	3	0.14	2.00	0.05*	3-8>14-19
	Gruplar İçi	7.02	96	0.07			

* $p < 0.05$

Tablo 4.7 bakıldığında “spor yaşı” değişkenine göre, DKÖ gruplar arası puanının anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür. [$F_{(3-96)} = 2.00$, $p \leq 0.05$]. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak üzere TUKEY testi uygulanmış; 3-8 yaş ve 14-19 yaş grupları arasında 3-8 yaş grubu lehine olduğu gözlemlenmektedir.

Boksörlerin Durumluk Kaygı Ölçeğinden aldıkları puanların “millilik derecesi” değişkenine göre uygulanan ANOVA test sonuçları Tablo 4.8 ve Tablo 4.9’de verilmiştir.

Tablo 4.8 DKÖ puanlarının millilik derecesi değişkenine göre ANOVA test sonuçları

		n	Ort.	Ss
Durumluk Kaygı Ölçeği	A	41	2.43	0.27
	B	37	2.47	0.23
	C	22	2.56	0.33

Tablo 4.8’de boksörlerin “millilik derecesi” değişkenine yönelik en yüksek ortalamanın C milli sporcu grubunda, en düşük ise A milli sporcu grubunda olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.9. DKÖ puanlarının millilik derecesi değişkenine göre ANOVA test sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Durumluk Kaygı Ölçeği	Gruplar Arası	0.22	2	0.11	1.49	0.23	-
	Gruplar İçi	7.24	97	0.07			

* $p < 0.05$

Tablo 4.9 bakıldığında “millilik derecesi” değişkenine göre, DKÖ gruplar arası puanı yönünden anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir [$F_{(2-97)} = 1.49$, $p > 0.23$].

Boksörlerin Durumluk Kaygı Ölçeğinden aldıkları puanların “eğitim durumu” değişkenine göre uygulanan ANOVA test sonuçları Tablo 4.10 ve Tablo 4.11’de verilmiştir.

Tablo 4.10. DKÖ puanlarının eğitim durumu değişkenine göre ANOVA test sonuçları

		n	Ort.	Ss
Durumluk Kaygı Ölçeği	Ortaokul	1	2.75	0
	Lise	38	2.50	0.31
	Üniversite	53	2.47	0.25
	Yüksek Lisans	7	2.39	0.11
	Doktora	1	2.45	0

Tablo 4.10’de boksörlerin “eğitim durumu” değişkenine yönelik en yüksek ortalamanın ortaokul mezunu grubunda, en düşük ise yüksek lisans mezunu grubunda olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.11. DKÖ puanlarının eğitim durumu değişkenine göre ANOVA test sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Durumluk Kaygı Ölçeği	Gruplar Arası	0.14	4	0.03	0.48	0.74	-
	Gruplar İçi	7.31	95	0.07			

* $p < 0.05$

Tablo 4.11 bakıldığında “eğitim durumu” değişkenine göre , DKÖ gruplar arası puanı yönünden anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir [$F_{(4-95)} = 0.48$, $p > 0.74$].

Boksörlerin Durumluk Kaygı Ölçeğinden aldıkları puanların “maddi durum” değişkenine göre uygulanan ANOVA test sonuçları Tablo 4.12 ve Tablo 4.13’de verilmiştir.

Tablo 4.12. DKÖ puanlarının maddi durum değişkenine göre ANOVA test sonuçları

		n	Ort.	Ss
Durumluk Kaygı Ölçeği	0-1000	21	2.45	0.31
	1001-2000	19	2.46	0.24
	2001-3000	24	2.53	0.28
	3001+	36	2.46	0.26

Tablo 4.12’de boksörlerin “maddi durum” değişkenine göre en yüksek ortalamanın 2001-3000 TL grubunda, en düşük ise 0-1000 TL grubunda olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.13. DKÖ puanlarının maddi durum değişkenine göre ANOVA test sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Durumluk Kaygı Ölçeği	Gruplar Arası	0.10	3	0.03	0.47	0.70	-
	Gruplar İçi	7.35	96	0.07			

* $p < 0.05$

Tablo 4.13 bakıldığında “maddi durum” değişkenine göre, DKÖ gruplar arası puanı yönünden anlamlı farklılık belirlenmemiştir [$F_{(3-96)} = 0.47$, $p > 0.70$].

Erkek boksörlerin Durumluk Kaygı Ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanların “erkek sıklet türü” değişkenine göre uygulanan ANOVA test sonuçları Tablo 4.14 ve Tablo 4.15’de verilmiştir.

Tablo 4.14. DKÖ puanlarının erkek sıklet türü değişkenine göre ANOVA test sonuçları

		n	Ort.	Ss
Durumluk Kaygı Ölçeği	Hafif	18	2.81	0.29
	Orta	21	2.69	0.34
	Ağır	22	1.98	0.17

Tablo 4.14’de boksörlerin “erkek sıklet türü” değişkenine yönelik en yüksek ortalamanın hafif sıklet grubunda, en düşük ise ağır sıklet grubunda olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.15. DKÖ puanlarının erkek sıklet türü değişkenine göre ANOVA test sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Durumluk Kaygı Ölçeği	Gruplar Arası	0.00	2	0.00	0.03	0.97	-
	Gruplar İçi	4.92	58	0.08			

* $p < 0.05$

Tablo 4.15 bakıldığında “erkek sıklet türü” değişkenine göre, DKÖ gruplar arası puanı yönünden anlamlı farklılık belirlenmemiştir [$F_{(2-58)} = 0.03$, $p > 0.97$].

Kadın boksörlerin Durumluk Kaygı Ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanların “kadın sıklet türü” değişkenine göre uygulanan ANOVA test sonuçları Tablo 4.16 ve Tablo 4.17’de verilmiştir.

Tablo 4.16. DKÖ puanlarının kadın sıklet türü değişkenine göre ANOVA test sonuçları

		n	Ort.	Ss
Durumluk Kaygı Ölçeği	Hafif	11	2.08	0.21
	Orta	15	2.75	0.33
	Ağır	13	2.53	0.29

Tablo 4.16’de boksörlerin “sıklet türü” değişkenine yönelik en yüksek ortalamanın orta sıklet grubunda, en düşük ise hafif sıklet grubunda olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.17. DKÖ puanlarının kadın sıklet türü değişkenine göre ANOVA test sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Durumluk Kaygı Ölçeği	Gruplar Arası	0.03	2	0.02	0.29	0.83	-
	Gruplar İçi	2.48	38	0.06			

* $p < 0.05$

Tablo 4.17 bakıldığında “kadın sıklet türü” değişkenine göre , DKÖ gruplar arası puanı yönünden anlamlı farklılık belirlenmemiştir [$F_{(2-38)} = 0.29$, $p > 0.83$].

Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelim Ölçeğine Ait Bulgular

Boksörlerin Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelim Ölçeğinin alt boyutlarından ulaştıkları puanların “cinsiyet” pasaremetresine yönelik uygulanan t-test sonuçları Tablo 4.18’da verilmiştir.

Tablo 4.18. ÇBSYÖ puanlarının cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları

	Cinsiyet	n	Ort.	Ss	Sd	t	P
Sosyal Normlara Uyum	Erkek	61	4.04	0.69	98	0.03	0.97
	Kadın	39	4.04	0.51			
Kurallara ve Yönetime Saygı	Erkek	61	3.97	0.59	98	0.17	0.86
	Kadın	39	3.94	0.63			
Sporda Sorumluluklara Bağlılık	Erkek	61	4.22	0.74	98	-0,51	0.60
	Kadın	39	4.30	0.58			
Rakibe Saygı	Erkek	61	3.89	0.80	98	-0.00	0.99
	Kadın	39	3.89	0.63			

* $p < 0.05$

Tablo 4.18 değerlendirildiğinde “cinsiyet” değişkenine yönelik , boksörlerin ÇBSYÖ alt boyutlarında sırasıyla; “sosyal normlara uyum” [$t_{(98)}=0.03$; $p>0.05$], “kurallara ve yönetime saygı” [$t_{(98)}=0.17$; $p>0.05$], “sporda sorumluluklara bağlılık” [$t_{(98)}=-0.51$; $p>0.05$] ve “rakibe saygı” [$t_{(98)}=-0.00$; $p>0.05$] anlamlı bir fark görülmemektedir.

Boksörlerin Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelim Ölçeğinin alt boyutlarından ulaştıkları puanların “yaş” değişkenine göre uygulanan ANOVA test sonuçları Tablo 4.19 ve Tablo 4.20’de verilmiştir.

Tablo 4.19. ÇBSYÖ puanlarının yaş değişkenine yönelik ANOVA test sonuçları

		n	Ort.	Ss
Sosyal Normlara Uyum	18-23	44	3.91	0.58
	24-29	43	4.12	0.61
	30-35	12	4.18	0.80
	36 ve üzeri	1	4.40	0
Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı	18-23	44	3.96	0.61
	24-29	43	3.91	0.65
	30-35	12	4.06	0.40
	36 ve üzeri	1	4.60	0
Sporda Sorumluluk ve Bağlılık	18-23	44	4.18	0.66
	24-29	43	4.32	0.61
	30-35	12	4.28	1.01
	36 ve üzeri	1	4.40	0
Rakibe Saygı	18-23	44	3.74	0.74
	24-29	43	3.98	0.73
	30-35	12	4.03	0.64
	36 ve üzeri	1	4.80	0

Tablo 4.19’de boksörlerin “yaş” değişkenine yönelik ÇBSYÖ’nün tüm alt boyut puanlarında en yüksek ortalamanın 36 yaş ve üzeri grubunda olduğu görülmektedir.

Tablo 4.20. ÇBSYÖ puanlarının yaş değişkenine yönelik ANOVA test sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Sosyal Normlara Uyum	Gruplar Arası	1.34	3	0.44	1.14	0.33	-
	Gruplar İçi	37.50	96	0.39			
Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı	Gruplar Arası	0.64	3	0.21	0.57	0.63	-
	Gruplar İçi	35.96	96	0.37			
Sporda Sorumluluk ve Bağlılık	Gruplar Arası	0.42	3	0.14	0.29	0.82	-
	Gruplar İçi	46.08	96	0.48			
Rakibe Saygı	Gruplar Arası	2.44	3	0.81	1.53	0.21	-
	Gruplar İçi	51.10	96	0.53			

* $p<0.05$

Tablo 4.20 bakıldığında “yaş” değişkenine yönelik, ÇBSYÖ’nün alt boyut puanlarında sırasıyla; “sosyal normlara uyum” [$F_{(3-96)} = 1.14, p > 0.05$], “kurallara ve yönetmeliğe saygı” [$F_{(3-96)} = 0.57, p > 0.05$] , “sporda sorumluluk ve bağlılık” [$F_{(3-96)} = 0.29, p > 0.05$] ve “rakibe saygı” [$F_{(3-96)} = 1.53, p > 0.05$] boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Boksörlerin Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelim Ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanların “spor yaşı” değişkenine göre uygulanan ANOVA test sonuçları Tablo 4.21 ve Tablo 4.22’de verilmiştir.

Tablo 4.21. ÇBSYÖ puanlarının spor yaşı değişkenine yönelik ANOVA test sonuçları

		n	Ort.	Ss
Sosyal Normlara Uyum	3-8	26	3.83	0.73
	9-13	52	4.10	0.56
	14-19	15	4.20	0.39
	20 ve üzeri	7	4.02	0.96
Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı	3-8	26	3.83	0.74
	9-13	52	4.06	0.51
	14-19	15	3.76	0.65
	20 ve üzeri	7	4.08	0.45
Sporda Sorumluluk ve Bağlılık	3-8	26	3.94	0.87
	9-13	52	4.36	0.48
	14-19	15	4.37	0.40
	20 ve üzeri	7	4.40	1.24
Rakibe Saygı	3-8	26	3.55	0.91
	9-13	52	3.98	0.62
	14-19	15	4.09	0.57
	20 ve üzeri	7	4.05	0.76

Tablo 4.21’de boksörlerin “spor yaşı” değişkenine yönelik ÇBSYÖ’nün alt boyut puanlarında sırasıyla; “sosyal normlara uyum” alt boyutunda en yüksek ortalamanın 14-19 yaş grubunda, “kurallara ve yönetmeliğe saygı” alt boyutunda en yüksek ortalamanın 20 yaş ve üzeri grubunda, “sporda sorumluluk ve bağlılık” alt boyutunda en yüksek ortalamanın 20 yaş ve üzeri grubunda ve “rakibe saygı” alt boyutunda en yüksek ortalamanın ise 14-19 yaş grubunda olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.22. ÇBSYÖ puanlarının spor yaşı değişkenine yönelik ANOVA test sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Sosyal Normlara Uyum	Gruplar Arası	1.65	3	0.55	1.42	0.24	-
	Gruplar İçi	37.19	96	0.38			
Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı	Gruplar Arası	1.76	3	0.58	1.62	0.19	-
	Gruplar İçi	34.85	96	0.36			
Sporda Sorumluluk ve Bağlılık	Gruplar Arası	3.42	3	1.14	2.54	0.06	-
	Gruplar İçi	43.07	96	0.44			
Rakibe Saygı	Gruplar Arası	4.18	3	1.39	2.71	0.04*	14-19>3-8
	Gruplar İçi	49.37	96	0.51			

* $p < 0.05$

Tablo 4.22 bakıldığında “spor yaşı” değişkenine yönelik , ÇBSYÖ’nün alt boyut puanlarında sırasıyla; “sosyal normlara uyum” [$F_{(3-96)} = 1.42$, $p > 0.05$]; “kurallara ve yönetmeliğe saygı” [$F_{(3-96)} = 1.62$, $p > 0.05$] ve “sporda sorumluluk ve bağlılık” [$F_{(3-96)} = 2.54$, $p > 0.05$] anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Ancak ÇBSYÖ’nün “rakibe saygı” boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmiştir [$F_{(3-96)} = 2.71$, $p < 0.05$]. TUKEY testi sonuçları incelendiğinde bu farklılık 3-8 yaş ile 14-19 yaş grupları arasında olduğu belirlenmiştir. Ortalama puanlar gözlemlendiğinde oluşan farklılık 14-19 yaş grubu lehinedir.

Boksörlerin Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelim Ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanların “millilik derecesi” değişkenine yönelik uygulanan ANOVA test sonuçları Tablo 4.23 ve Tablo 4.24’de verilmiştir.

Tablo 4.23. ÇBSYÖ puanlarının millilik derecesi değişkenine yönelik ANOVA test sonuçları

		n	Ort.	Ss
Sosyal Normlara Uyum	A	41	4.22	0.51
	B	37	3.98	0.69
	C	22	3.80	0.61
Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı	A	41	3.93	0.54
	B	37	3.93	0.71
	C	22	4.06	0.53
Sporda Sorumluluk ve Bağlılık	A	41	4.47	0.46
	B	37	4.11	0.82
	C	22	4.10	0.68
Rakibe Saygı	A	41	3.99	0.64
	B	37	3.74	0.80
	C	22	3.95	0.76

Tablo 4.23’de boksörlerin “millilik derecesi” değişkenine yönelik ÇBSYÖ’nün alt boyut puanlarında sırasıyla; “sosyal normlara uyum” alt boyutunda en yüksek ortalamanın A milli sporcular grubunda, “kurallara ve yönetmeliğe saygı” alt boyutunda en yüksek ortalamanın C milli sporcular grubunda , “sporda sorumluluk ve bağlılık” alt boyutunda en yüksek ortalamanın A milli sporcular grubunda ve “rakibe saygı” alt boyutunda en yüksek ortalamanın ise yine A milli sporcular grubunda olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.24. ÇBSYÖ puanlarının millilik derecesi değişkenine yönelik ANOVA test sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Sosyal Normlara Uyum	Gruplar Arası	2.85	2	1.42	3.84	0.02*	A>C
	Gruplar İçi	35.99	97	0.37			
Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı	Gruplar Arası	0.29	2	0.14	0.38	0.67	-
	Gruplar İçi	36.32	97	0.37			
Sporda Sorumluluk ve Bağlılık	Gruplar Arası	3.22	2	1.61	3.60	0.03*	B>A
	Gruplar İçi	43.28	97	0.44			
Rakibe Saygı	Gruplar Arası	1.37	2	0.68	1.27	0.28	-
	Gruplar İçi	52.18	97	0.53			

* $p < 0.05$

Tablo 4.24 bakıldığında “millilik derecesi” değişkenine yönelik , ÇBSYÖ’nün “kurallara ve yönetmeliğe saygı” [$F_{(2-97)} = 0.38$, $p > 0.05$] ve “rakibe saygı” [$F_{(2-97)} = 1.27$, $p > 0.05$] alt boyutlarında anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir. Ancak “sosyal normlara uyum” [$F_{(2-97)} = 3.84$, $p < 0.05$] ve “sporda sorumluluk ve bağlılık” [$F_{(2-97)} = 3.60$, $p < 0.05$] alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. TUKEY testi sonuçları gözlemlendiğinde farklılık “sosyal normlara uyum” alt boyutunda A milli sporcu ve C milli sporcular arasında ve A milli sporcular lehine olduğu, “sporda sorumluluk ve bağlılık” alt boyutunda ise B milli sporcular ile A milli sporcular arasında ve B milli sporcular lehine olduğu belirlenmiştir.

Boksörlerin Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelim Ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanların “eğitim durumu” değişkenine yönelik uygulanan ANOVA test sonuçları Tablo 4.25 ve Tablo 4.26’de verilmiştir.

Tablo 4.25. ÇBSYÖ puanlarının eğitim durumu değişkenine yönelik ANOVA test sonuçları

		n	Ort.	Ss
Sosyal Normlara Uyum	Ortaokul	1	3.60	0
	Lise	38	3.90	0.11
	Üniversite	53	4.14	0.08
	Yüksek lisans	7	4.12	0.24
	Doktora	1	3.80	0
Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı	Ortaokul	1	3.00	0
	Lise	38	3.92	0.11
	Üniversite	53	4.02	0.07
	Yüksek lisans	7	3.74	0.18
	Doktora	1	4.60	0
Sporda Sorumluluk ve Bağlılık	Ortaokul	1	3.60	0
	Lise	38	4.18	0.12
	Üniversite	53	4.32	0.08
	Yüksek lisans	7	4.22	0.36
	Doktora	1	4.00	0
Rakibe Saygı	Ortaokul	1	2.60	0
	Lise	38	4.02	0.13
	Üniversite	53	4.01	0.08
	Yüksek Lisans	7	3.72	0.33
	Doktora	1	3.20	0

Tablo 4.25’de boksörlerin “eğitim durumu” değişkenine yönelik ÇBSYÖ’nün alt boyut puanlarında sırasıyla; “sosyal normlara uyum” alt boyutunda en yüksek ortalamanın üniversite mezunu grubunda, “kurallara ve yönetmeliğe saygı” alt boyutunda en yüksek ortalamanın doktora mezunu grubunda , “sporda sorumluluk ve bağlılık” alt boyutunda en yüksek ortalamanın üniversite mezunu grubunda ve “rakibe saygı” alt boyutunda en yüksek ortalamanın ise lise mezunu grubunda olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.26. ÇBSYÖ puanlarının eğitim durumu değişkenine yönelik ANOVA test sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Sosyal Normlara Uyum	Gruplar Arası	1.67	4	0.41	1.07	0.37	-
	Gruplar İçi	37.16	95	0.39			
Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı	Gruplar Arası	1.95	4	0.48	1.33	0.05*	üniversite>lise
	Gruplar İçi	34.66	95	0.36			
Sporda Sorumluluk ve Bağlılık	Gruplar Arası	0.94	4	0.23	0.49	0.74	-
	Gruplar İçi	45.55	95	0.48			
Rakibe Saygı	Gruplar Arası	3.80	4	0.95	1.81	0.13	-
	Gruplar İçi	45.55	95	0.52			

* $p < 0.05$

Tablo 4.26 bakıldığında “eğitim durumu” değişkenine yönelik, ÇBSYÖ’nün alt boyut puanlarında ; “sosyal normlara uyum” [$F_{(4-95)} = 1.07$, $p > 0.05$]; “sporda sorumluluk ve bağlılık” [$F_{(4-95)} = 0.49$, $p > 0.05$] ve “rakibe saygı” [$F_{(4-95)} = 1.81$, $p > 0.05$] anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Ancak ÇBSYÖ’nün “kurallara ve yönetmeliğe saygı” [$F_{(4-95)} = 1.33$, $p < 0.05$] alt boyutunda anlamlı fark saptanmıştır. TUKEY testi sonuçları incelendiğinde bu farklılık lise mezunu ile üniversite mezunu grupları arasında olduğu belirlenmiştir. Ortalama değerler incelendiğinde üniversite mezunu grubun daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Boksörlerin Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelim Ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanların “maddi durum” değişkenine yönelik uygulanan ANOVA test sonuçları Tablo 4.27 ve Tablo 4.28’de verilmiştir.

Tablo 4.27. ÇBSYÖ puanlarının maddi durum değişkenine yönelik ANOVA test sonuçları

		n	Ort.	Ss
Sosyal Normlara Uyum	0-1000	21	3.94	0.64
	1001-2000	19	4.05	0.55
	2001-3000	24	4.00	0.67
	3001+	36	4.12	0.63
Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı	0-1000	21	4.12	0.51
	1001-2000	19	4.02	0.67
	2001-3000	24	3.87	0.68
	3001+	36	3.89	0.56
Sporda Sorumluluk ve Bağlılık	0-1000	21	4.20	0.59
	1001-2000	19	4.41	0.41
	2001-3000	24	4.25	0.83
	3001	36	4.20	0.75
Rakibe Saygı	0-1000	21	3.77	0.62
	1001-2000	19	4.02	0.78
	2001-3000	24	3.83	0.95
	3001+	36	3.93	0.61

Tablo 4.27’de boksörlerin “maddi durum” değişkenine yönelik ÇBSYÖ’nün alt boyut puanlarında sırasıyla; “sosyal normlara uyum” alt boyutunda en yüksek ortalamanın 3001+ tl grubunda, “kurallara ve yönetmeliğe saygı” alt boyutunda en yüksek ortalamanın 0-1000 tl grubunda, “sporda sorumluluk ve bağlılık” alt boyutunda en yüksek ortalamanın 1001-2000 tl grubunda ve “rakibe saygı” alt boyutunda en yüksek ortalamanın ise 1001-2000 tl grubunda olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.28. ÇBSYÖ puanlarının maddi durum değişkenine yönelik ANOVA test sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Sosyal Normlara Uyum	Gruplar Arası	0.51	3	0.17	0.43	0.73	-
	Gruplar İçi	38.33	96	0.39			
Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı	Gruplar Arası	0.96	3	0.32	0.86	0.46	-
	Gruplar İçi	35.65	96	0.37			
Sporda Sorumluluk ve Bağlılık	Gruplar Arası	0.59	3	0.19	0.41	0.74	-
	Gruplar İçi	45.91	96	0.47			
Rakibe Saygı	Gruplar Arası	0.76	3	0.25	0.46	0.70	-
	Gruplar İçi	52.78	96	0.55			

* $p < 0.05$

Tablo 4.28 bakıldığında “maddi durum” değişkenine yönelik, ÇBSYÖ’nün alt boyut puanlarında sırasıyla; “sosyal normlara uyum” [$F_{(3-96)}=0.43$, $p>0.05$]; “kurallara ve yönetmeliğe saygı” [$F_{(3-96)}= 0.86$, $p>0.05$] , “sporda sorumluluk ve bağlılık” [$F_{(3-96)}=0.41$, $p>0.05$] ve “rakibe saygı” [$F_{(3-96)}= 0.46$, $p>0.05$] anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir.

Erkek boksörlerin Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelim Ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanların “erkek sıklet türü” değişkenine yönelik uygulanan ANOVA test sonuçları Tablo 4.29 ve Tablo 4.30’de verilmiştir.

Tablo 4.29. ÇBSYÖ puanlarının erkek sıklet türü değişkenine göre ANOVA test sonuçları

		n	Ort.	Ss
Sosyal Normlara Uyum	Hafif	18	4.36	0.89
	Orta	21	4.18	0.26
	Ağır	22	3.45	0.71
Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı	Hafif	18	3.98	1.02
	Orta	21	4.20	0.67
	Ağır	22	2.70	0.13
Sporda Sorumluluk ve Bağlılık	Hafif	18	4.51	0.84
	Orta	21	4.83	0.47
	Ağır	22	3.44	0.75
Rakibe Saygı	Hafif	18	3.72	1.06
	Orta	21	2.07	0.39
	Ağır	22	3.87	0.73

Tablo 4.29’de boksörlerin “erkek sıklet türü” değişkenine yönelik ÇBSYÖ’nün alt boyut puanlarında sırasıyla ; “sosyal normlara uyum” alt boyutuna göre en yüksek ortalamanın hafif sıklet grubunda, “kurallara ve yönetmeliğe saygı” alt boyutunda en yüksek ortalamanın orta sıklet grubunda, “sporda sorumluluk ve bağlılık” alt boyutunda en yüksek ortalamanın orta sıklet grubunda ve “rakibe saygı” alt boyutunda en yüksek ortalamanın ise ağır sıklet grubunda olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.30. ÇBSYÖ puanlarının erkek sıklet türü değişkenine göre ANOVA test sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Sosyal Normlara Uyum	Gruplar Arası	0.52	2	0.26	0.53	0.58	-
	Gruplar İçi	28.30	58	0.48			
Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı	Gruplar Arası	0.14	2	0.07	0.20	0.81	-
	Gruplar İçi	21.04	58	0.36			
Sporda Sorumluluk ve Bağlılık	Gruplar Arası	3.64	2	1.82	3.55	0.03*	orta sıklet>ağır sıklet
	Gruplar İçi	29.70	58	0.51			
Rakibe Saygı	Gruplar Arası	6.61	2	3.30	6.02	0.00**	ağır sıklet>hafif sıklet
	Gruplar İçi	31.83	58	0.54			

* $p<0.05$

Tablo 4.30 bakıldığında “erkek sıklet türü” değişkenine yönelik, ÇBSYÖ’nün alt boyut puanlarında sırasıyla; “sosyal normlara uyum” [$F_{(2-58)}=0.53$, $p>0.05$], “kurallara ve yönetmeliğe saygı” [$F_{(2-58)}= 0.20$, $p>0.05$] anlamlı fark olmadığı saptanmıştır. Bu sonucun aksine “sporda sorumluluk ve bağlılık” [$F_{(2-58)}= 3.55$, $p<0.05$] alt boyutunda anlamlı fark görülürken; TUKEY testi sonuçlarına göre bu farklılık orta sıklet ve ağır sıklet arasında, orta sıklet lehine olduğu gözlemlenmiştir. “Rakibe saygı” [$F_{(2-58)}= 6.02$, $p<0.05$] alt boyutunda yüksek derecede anlamlı fark gözlemlenmiştir. TUKEY testi sonuçlarına göre bu farklılık hafif ve ağır sıklet arasında olduğu belirlenmiştir. Ortalama değerler incelendiğinde ağır sıklet grubun daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Kadın boksörlerin Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelim Ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanların “sıklet türü” değişkenine yönelik uygulanan ANOVA test sonuçları Tablo 4.31 ve Tablo 4.32’de verilmiştir.

Tablo 4.31. ÇBSYÖ puanlarının kadın sıklet türü değişkenine göre ANOVA test sonuçları

		n	Ort.	Ss
Sosyal Normlara Uyum	Hafif	11	4.78	0.91
	Orta	15	4.16	0.77
	Ağır	13	2.51	0.80
Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı	Hafif	11	2.65	0.71
	Orta	15	4.14	0.55
	Ağır	13	3.93	0.67
Sporda Sorumluluk ve Bağlılık	Hafif	11	4.82	0.64
	Orta	15	4.50	1.00
	Ağır	13	3.03	0.45
Rakibe Saygı	Hafif	11	3.29	0.96
	Orta	15	2.96	0.19
	Ağır	13	3.41	0.58

Tablo 4.31’de boksörlerin “ kadın sıklet türü” değişkenine yönelik ÇBSYÖ’nün alt boyut puanlarında sırasıyla ; “sosyal normlara uyum” alt boyutuna göre en yüksek ortalamanın hafif sıklet grubunda, “kurallara ve yönetmeliğe saygı” alt boyutunda en yüksek ortalamanın orta sıklet grubunda, “sporda sorumluluk ve bağlılık” alt boyutuna göre en yüksek ortalamanın hafif sıklet grubunda ve “rakibe saygı” alt boyutunda en yüksek ortalamanın ise ağır sıklet grubunda olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.32. ÇBSYÖ puanlarının kadın sıklet türü değişkenine yönelik ANOVA test sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Sosyal Normlara Uyum	Gruplar Arası	0.03	2	0.03	0.06	0.95	-
	Gruplar İçi	9.98	38	0.27			
Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı	Gruplar Arası	0.05	2	0.03	0.06	0.95	-
	Gruplar İçi	15.36	38	0.42			
Sporda Sorumluluk ve Bağlılık	Gruplar Arası	1.31	2	0.66	2.0	0.05*	orta sıklet>ağır sıklet
	Gruplar İçi	11.71	38	0.32			
Rakibe Saygı	Gruplar Arası	0.27	2	0.14	0.34	0.72	-
	Gruplar İçi	14.81	38	0.41			

* $p < 0.05$

Tablo 4.32 bakıldığında “kadın sıklet türü ” değişkenine yönelik , ÇBSYÖ’nün alt boyut puanlarında sırasıyla; “sosyal normlara uyum” [$F_{(2-38)} = 0.06$, $p > 0.05$]; “kurallara ve yönetmeliğe saygı” [$F_{(2-38)} = 0.06$, $p > 0.05$] ve “rakibe saygı” [$F_{(2-38)} = 0.34$, $p > 0.05$] anlamlı

bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Ancak ÇBSYÖ'nün “sporda sorumluluk ve bağlılık” [$F_{(2-38)} = 2.00$, $p < 0.05$] boyutunda anlamlı fark saptanmıştır. TUKEY testi sonuçları incelendiğinde bu farklılık orta sıklet ile ağır sıklet grupları arasında olduğu belirlenmiştir. Ortalama değerler incelendiğinde orta sıklet grubun daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Durumluk Kaygı Ölçeği (DKÖ) ile Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelim Ölçeği (ÇBSYÖ) arasındaki ilişkinin tayin edilmesi için yapılan Pearson Korelasyon analizi sonuçları Tablo 4.33’de verilmiştir.

Tablo 4.33. DKÖ ile ÇBSYÖ Arasındaki Korelasyonlar Analizi

	Durumluk Kaygı	Sosyal Normlara Uyum	Kurallar Yönetmeliğe Saygı	Sporda Sorumluluklar Bağlılık	Rakibe Saygı
Durumluk Kaygı	1				
Sosyal Normlara Uyum	-0.17	1			
Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı	-0.24*	0.60**	1		
Sporda Sorumluluklar ve Bağlılık	-0.22*	0.59**	0.50**	1	
Rakibe Saygı	-0.11	0.50**	0.59**	0.47**	1

Tablo 4.33 değerlendirildiğinde, “Durumluluk Kaygı Ölçeği ile Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelim Ölçeği” boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon analizi sonucuna bakıldığında DKÖ ile Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı ($r = -0.24$, $p < 0,05$), DKÖ ile Sporda Sorumluluk Bağlılık ($r = -0.22$, $p < 0,05$) boyutlarıyla düşük ve negatif yönde ilişkisinin bulunduğu saptanmıştır.

Sosyal Normlara Uyum ile Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı ($r = 0.60$, $p < 0,05$), Sosyal Normlara Uyum ile Sporda Sorumluluklar ve Bağlılık ($r = 0.59$, $p < 0,05$) Sosyal Normlara Uyum ile Rakibe Saygı ($r = 0.50$, $p < 0,05$) boyutlarıyla yüksek ve pozitif yönde ilişkisinin bulunduğu saptanmıştır.

Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı ile Sporda Sorumluluklar ve Bağlılık ($r= 0.50$, $p<0,05$), Kurallar ve Yönetmeliğe Saygı ve Rakibe Saygı ($r= 0.59$, $p<0,05$) boyutlarıyla yüksek ve pozitif yönde bir ilişkisinin olduğu tespit edilmiştir.

Sporda Sorumluluklar ve Bağlılık ile Rakibe Saygı ($r= 0.47$, $p<0,05$) boyutlarıyla yüksek ve pozitif yönde ilişkisinin bulunduğu saptanmıştır.

4.1. Tartışma

Türkiye milli boks takımında bulunan elit düzey boksörlerin maç öncesi kaygı durumkaru ile sportmenlik yönelim düzeylerinden elde edilen bulgular tartışılmıştır.

Durumluk Kaygı Ölçeğinden elde edilen bulgulara ilişkin değerlendirmeler

Çalışmada DKÖ puanında “cinsiyet” değişkenine göre, anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Ortalama değerler incelendiğinde, “kadın” sporcuların erkek sporculardan daha yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Çalışmayı destekler nitelikte ; Özerkan (2013) Müsabaka ortamındaki kaygı (anksiyete) özelliğinin sporcuların cinsiyetini bakımından farklılığının incelendiği çalışmasında kız basketbolcularda ki kaygı puanlarının toplamının erkek basketbolculara nazaran daha yüksek olduğu görülmektedir. Yine Gümüşgül vd., (2020) ile Krane ve Williams (1994) yaptıkları araştırmalarda, kadın sporcuların kaygı puanlarının erkek sporculardan daha yüksek olduğu sonucuna varmışlardır. Amen (2008) futbolcuların maç öncesi kaygı durumlarının karşılaştırılması ve bazı parametrelerin etkisini araştırmış ve sonuç olarak bayan futbolunda yer alan oyuncuların, erkek futbolunda yer alan oyunculara göre kendine güveni daha az, kaygı daha fazla, erkek oyuncuların ise bayan oyunculara göre kendine güveni daha fazla ve kaygıları daha az çıkmıştır. Çalışmamızın aksine, Öktem vd., (2020) çalışmasında kaygı puanlarının cinsiyetlere göre karşılaştırılmasının sonuçlarına göre istatistiki olarak anlamlı farklılık göstermediğini belirlenmiş fakat kadın boksörlerin, erkek boksörlerden daha yüksek ortalama puanlara sahip olduğunu belirlemiştir. Tsai ve Fung, (2005)’ e göre, Kadınların erkek sporculara kıyasla daha sportmen hareketler geliştirdikleri, Şahin (2021) "11-12 Yaş Grubu Yüzücülerin Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi" başlıklı araştırmasında cinsiyete göre erkeklerde durumluk kaygı düzeyinin kadınlardan daha yüksek ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Yücel (2003) taekwondocular üzerine yaptığı

çalışmada, durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri cinsiyet değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Budak (2000), ise kadınların stres anında hissettikleri kaygı düzeyinin erkeklerden daha yüksek olduğunu belirtmektedir.

Araştırma bulgularına göre DKÖ puanında milli sporcuların “yaş” değişkenine göre, anlamlı olarak farklılık tespit edilmemiştir. Türkçapar “ Güreşçilerin farklı değişkenler açısından sürekli kaygı puanlarının incelenmesi” konulu çalışmasında yaş parametresine göre sporcuların sürekli kaygı ve durumluk kaygı düzeylerinin arasında fark bulunmadığını belirtmiştir. Civan ve arkadaşları maç öncesinde takım sporcuları ve bireysel sporcuların sürekli ve durumluk kaygı düzeylerini araştırdığı incelemesinde sporcuların durumluk kaygı düzeylerinin yaş gruplarına ilişkin ortalamalarını karşılaştırmıştır, istatistiksel olarak fark bulunamamıştır. Özbay (2012) " Büyükler Güreş Milli Takımında Yer Alan Sporcuların, Müsabaka Öncesi ve Sonrası Durumluk Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması" başlıklı tezi aracılığıyla elde edilen sonuçlar ışığında durumluk kaygı toplam puanları ve yaş grupları arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Şahin (2021) çalışmasında yaş değişkenine göre sürekli ve durumluk kaygı düzeylerinin arasında farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Erbaş ve Küçük, (2012) "Üst Düzey Basketbolcularda Durumluk Kaygı Düzeylerinin Farklı Değişkenlere Göre Karşılaştırılması" çalışmasında yaşı yüksekten düşüğe doğru sıralayıp, kaygı puanlarıyla karşılaştırma yapıldığında gruplar arası farklılığa rastlanmamıştır. Demirli (2017) farklı yaş sınıflarından olan güreşçilerin durumluk kaygı ölçeğinden aldıkları maç öncesi ve maç sonrası toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Anlamlı farklılık tespit edilememesine rağmen maç öncesi durumluk kaygı düzeyinin yaşı artmasıyla doğru orantılı olması dikkat uyandıran bir sonuç olarak görülmüştür.. Arseven ve Güven (1992), yaş gruplarına göre (20 yaşından büyük ve 20 yaşından küçük) iki grupta incelenen farklı spor dallarındaki (basketbol, voleybol, hentbol ve atletizm) sporcuların maç ortamındaki kaygı düzeyi ile alakalı doneleri incelemişler, elde ettikleri sonuçlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığına kanaat getirmişlerdir. Bu sonuçlara göre yaş değişkeniyle durumluk kaygı düzeyi arasında doğrudan ilişki söz konusu değildir. Sonuçların aksine yapılan başka araştırma sonuçlarında “yaş” değişkenine göre kaygı puanları açısından anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Öztürk (2018) çalışmasında sporcuların durumluk kaygı puan ortalamaları yaş gruplarına göre incelediğinde istatiki açıdan anlamlı farklılık göstermektedir. Koç (2004) ise yaptığı

araştırmanın sonucunda; profesyonel futbolcuların yaş aldıkça durumluk kaygı düzeylerini etkileyen etmenlerden daha düşük bir düzeyde etkilendiklerini ve duygularına daha fazla hâkim olabildikleri fikrine varmıştır. Hacıcaferoğlu vd., (2015) "Halk Oyunları Branşına Katılan Sporcuların Yarışma Öncesi Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi" yaş parametresine özelinde sporcuların yarışma öncesi durumluk kaygı hissetmeleri açısından istatistiki olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür. Buradan hareketle yaş aldıkça sporcuların anlık kaygı hissetme durumunda azalma meydana geldiği söylenebilir.

Spor yaşı değişkenin DKÖ puanında anlamlı olarak farklılaştığı görülürken farklılığın kaynağı 3-8 spor yaşı ile 14-19 spor yaşı grupları arasında olduğu tespit edilmiştir. Çalışmamıza paralel nitelikte olan Başaran ve arkadaşlarının “Sporcularda durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi” konulu araştırmasında sürekli kaygı düzeyi açısından spor yaşları araştırıldığında, spor yaşı daha küçük olan sporcularda görülen sürekli kaygı düzeyi, spor yaşı daha büyük olan sporcularda görülen sürekli kaygı düzeyinden anlamlı derecede yüksek olarak bulunmuştur. Şahin (2021) ise çalışmasında yüzme yaşı bakımından 6 yıl ve üzeri tecrübeye sahip yüzücülerin sürekli kaygı düzeyinin tecrübeleri hem 1 ay ile 1 yıl arasında değişen hem de 4-5 yıl yüzme yaşına sahip tecrübeye olan gruptan daha düşük olduğu saptanmıştır. Dorak ve Altıparmak, (1998) çalışmasında ise tecrübeli sporcuların kaygı düzeylerinin tecrübesiz sporculara göre daha yüksek olduğu ve buna bağlı olarak performansları olumsuz etkilediği bulguların arasına eklenmiştir. Aksine, Altıparmak (1997) “Takım Sporları Yapan Bayan Sporcuların Yarışma Sonrası Durumluk Kaygı Puanlarının Araştırılması” konulu araştırmasında, basketbolcuların durumluk kaygı puan ortalamalarının antrenman yaşı ve takımda yer alma süreleri bakımından istatiki olarak anlamlı ilişki saptanmamıştır.

Demirli (2017) çalışmasında sporculuk geçmişi farklı sürelerde olan güreşçilerin durumluk kaygı ölçeğinden aldıkları maç öncesi ve maç sonrası puanların ortalamalarının arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Doğan ve Eygü’nün (2018) “kış sporları yapan sporcuların yarışma kaygı düzeylerinin incelenmesi” adıyla yapılan çalışmada spor yılı göre anlamlı bir fark belirlenmemiştir. Yücel’in (2003) yaptığı çalışmada taekwondoculara durumluk kaygı düzeyleri ve sürekli kaygı düzeyleriyle antrenman yaşları, biyolojik yaşları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Adalı (2006), Arseven ve Güven (1992) ve Bingöl ve ark. (2012), farklı grupları kullanarak yaptıkları

araştırmalarda sporcuların spor yapma yaşının sürekli ve durumluk kaygı düzeylerini etkilemediğini tespit etmiş olup bizim yaptığımız araştırmayla benzerlik göstermemektedir.

Spor yapma süresi göz önüne alındığında yıllar geçtikçe sporcuların özgüvenleri de artacağı için kaygı düzeylerinin dşeceğı varsayılmıştı. Çalışma sonucu da bunu desteklemiştir. Sportif tecrübe ile kaygı düzeyinin ters orantılı olduğu mevcut veriler ile kanıtlanmıştır. Sportif tecrübenin artışının kaygı düzeyinin kontrolünde önemli rol oynadığı literatüre paralel olarak bu çalışmamızda da kanıtlanmıştır.

Çalışmamızda DK puanında “millilik derecesi ” değişkenine bağlı olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Literatürde çalışmamızla paralellik gösteren yada ters düşen benzer çalışmalar mevcut değildir.

Eğitim durumu değişkenine yönelik elit düzey sporcuların DK puan ortalamaları bakımından incelendiğinde anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Demirli (2017) ğrenim düzeyleri arasında farklılık bulunan güreşçilerin durumluk kaygı leğinden aldıkları ma öncesi ve ma sonrası puan ortalamaları arasında $p; 0,05$ düzeyinde anlamlı farklılık olmadığı grlmştır. Yine zbay, (2012) alışmasında eğitim durumu parametresine göre güreşçilerin ma öncesi durumluluk kaygı düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı grlmştır.

Aksine Bedir, (2008) alışmasında eğitim düzeylerine göre ma öncesi ve ma sonrası durumluk kaygı puanlarını mukayese edildiğinde, ilköğretim mezunu sporcuların, lise mezunu sporcuların ve niversite mezunu sporcuların müsabaka öncesi durumluk kaygı puanları ma sonrası durumluk kaygı puanlarından anlamlı derecede yüksek olarak belirlenmiştir. ntrk vd., (2019) “Elit Tekvandocularda Durumluk ve Sürekli Kaygının Araştırılması” çalışmasında eğitim ve durumluk kaygı puanı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu gzlenmlemiştir.

Sporcuların maddi durum değişkeni ile DK puan ortalamaları arasındaki ilişkiyi belirlemek adına yapılan testlerin sonucu bakımından anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Diğer bir değişle sporcuların aylık gelirlerindeki farklılıklar durumluk kaygı leği puanlarında anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır. Benzer şekilde Türkçapar’ın (2012) , Kayseri’de düzenlenen güreş Türkiye şampiyonasına katılım gösteren sporcuların farklı parametreler açısından kaygı düzeylerinin belirlenmesi çalışmasından elde edilen bulgular araştırmaya katılan güreşçilerin sürekli kaygı puanları ile aylık kazanç seviyesi puanlarının

farklılaşmadığı görülmüştür. Özbay, (2012) eğitim durumu parametresine göre güreşçilerin maç öncesi durumluluk kaygı düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Demirli, (2017) aylık kazanç seviyesi farklı olan güreşçilerin durumluk kaygı ölçeğinden aldıkları maç öncesi ve maç sonrası puanların ortalamaları arasında $p > 0,05$ düzeyinde anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır. Öntürk vd., (2019) çalışmasında durumluk kaygı puanı açısından sosyo-ekonomik seviyeler karşılaştırıldığında, ortalama puanlar arasında anlamlı bir farklılık olmamakla beraber, alt sosyo-ekonomik seviyedeki çocukların durumluk kaygı puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada kazanç durumunu az olarak belirtenlerin durumluk puanı iyi ve yüksek olarak belirtenlerden daha düşük olduğu tespit edilirken, gelir seviyesi düşük olanların durumluk kaygı puanlarının daha düşük olmasında maçlardan beklentilerinin daha düşük olabileceği hususunu düşündürmektedir.

Araştırma bulgularına göre, sıklet değişkenine göre kadın ve erkek sporcuların DKÖ toplam puanlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Çalışmamızı destekler nitelikte, Öntürk vd., (2019) “Elit Tekvandoculara Durumluk ve Sürekli Kaygının Araştırılması” başlıklı tezinde erkek, kadın tekvandoculara sıkletler bakımından kaygı puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Özbay, (2012) Sıklet parametresine göre güreş milli takımında bulunan sporcuların maç öncesi durumluluk kaygı düzeyleri, arasındaki farkın anlamlı olmadığı saptanırken, sıklet parametresine göre güreş milli takımında bulunan sporcuların maç sonrası durumluluk kaygı düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılığın sonucunda ise ağırlığı 56-60 arasında olan güreşçilerin müsabaka sonrası durumluluk kaygı düzeyi, 75-84, 85-96 arasında olanlara oranla düşük daha çıkmıştır. İncelemeye bakıldığında daha hafif ağırlıktaki sporcuların daha az kaygı duydukları saptanmıştır. Bu parametre ile ilgili yeterli sayıda araştırma bulunamamıştır. Bu değişken hakkında daha emin konuşabilmek adına daha fazla çalışmanın yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Sporcuların müsabaka öncesi durumluk kaygı düzeylerinin daha yüksek olması maç stresinden, yüksek performans beklentisinden, rakiplerin durumlarından, şampiyonanın ehemmiyetinden, başaramama korkusundan ve boksörlerin benlik özellikleriyle de ilgili olabilir.

Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelim Ölçeğinden elde edilen bulgulara ilişkin değerlendirmeler

Cinsiyet parametresine göre elit düzey boks sporcularının, ÇBSYÖ toplam puan ile tüm alt boyut puanlarında anlamlı farklılık bulunmamasına karşın “sosyal normlara uyum” ve “kurallar ve yönetime saygı” boyutlarında erkeklerin, “sporda sorumluluklara bağlılık” ve “rakibe saygı” boyutunda kadınların yüksek ortalama değere sahip olduğu belirlenmiştir. Kayışoğlu vd., (2015) "Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışlarının İncelenmesi: Karabük İli Örneği" çalışmasının bulguları araştırıldığında sportmenlik davranışları gösterme bakımından ölçekten alınan puanlardan yola cinsiyetler arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığa ulaşılamamıştır. Çalışmamıza benzer şekilde yapılan araştırmada Efe (2006) spor müsabakası oynanırken ve müsabaka sona erdiğinde de devam etmek üzere sportmenlik davranışları bakımından cinsiyetler arası farklılığa rastlanmamıştır. Akoğlu, (2019) cinsiyet parametresi bakımından sporcuların sporda ahlaktan uzaklaşma ve sportmenlik davranışlarının seviyeleri arasında istatistiksel manada anlamlı farklılık bulunamamıştır. Bununla birlikte erkeklerde ahlaktan uzaklaşma seviyesi kadınlara oranla daha yüksek çıkmıştır. Çalışmamızla benzer şekilde Spor Bilimleri Fakültesi’nde öğrenim gören bireylerin sportmenlik davranışlarını araştıran Tel vd., (2017) tarafından yapılan araştırmada cinsiyete göre sportmenlik davranışı istatistiki bakımdan anlamlı farklılık göstermese de kadın katılımcıların ulaştığı sportmenlik puanları erkek katılımcıları puanından daha yüksek çıkmıştır. Bu konu hakkındaki başka bir çalışmada Gürpınar ve Kurşun, (2013) futbolcu ve basketbolcuların cinsiyete sınıflandırmasına göre sportmenlik puanları arasında anlamlı bir fark tespit edilemediğini fakat, tüm değişkenlerde kadınların sportmenlik puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğunu ortaya konulmuştur.

Çalışmamızın aksine, Satcher (2006), Tasi ve Fung (2005), Koç (2013), Esentürk ve diğ. (2015) yaptıkları araştırmalar neticesinde, sportmenlik davranışı bakımından cinsiyet parametresine göre, kız öğrencilerin elde ettikleri puanların istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılığın söz konusunu olduğunu belirtmiştir. Yalçın vd., (2020) "Amatör Olarak Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Sportmenlik Yönelimlerinin İncelenmesi" başlıklı çalışmada erkek amatör sporcularla kadın amatör sporcular arasında kurallara ve yönetime saygı seviyeleri kapsamında kadınların lehine anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Araştırmanın sonucunda ele geçen verilerde kadın amatör sporcuların sportmenlik

yönelimlerinin daha yüksek olması, toplumda kadının erkeklere göre daha pozitif davranışlar sergilemesi yönündeki beklentiyle uyushmaktadır. Ulukan, (2021) araştırmasında cinsiyetler arası sportmenlik yönelim düzeyleri mukayese edildiğinde ölçeğin sporda sorumluluklara bağlılık ve rakibe saygı alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Ve de ölçeğin tamamından ulaşılan puan erkeklerin kadınlara oranla daha fazla sportmen olduğunun görülmesini sağlamıştır. Güllü ve Şahin, (2018) milli güreşçilerin sportmenlik yönelim seviyelerini araştırmış ve incelemenin sonucunda katılımcı grubunda rakibe saygı alt boyutunda erkekler lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Topan, (2011) Okullar arası maçlara katılan sağlayan ortaöğretim öğrencilerinin konu alındığı araştırmada kadın öğrencilerin sosyal normlara uyum düzeylerinin erkek öğrencilere nazaran daha ilerde olduğunu saptanmıştır. Başaran, (2017) yapılan incelemede ölçeğin alt boyutları ile cinsiyet arasındaki ilişkiyi gözlemlediğinde “kurallara ve yönetime saygı” boyutunda $p<0,05$ düzeyinde istatistiki olarak anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Bu anlamlı farkın kaynağı bayan öğrencilerdir. Bu incelemelerin sonucunun bizim çalışmamızın sonucuna paralel nitelikte olmadığı görülmüştür. Gümüş vd., (2016) erkek öğrencilerin fair play konusunda kadın öğrencilere kıyasla sertliğe daha eğilimli oldukları sonucuna ulaşmıştır. Tsai ve Fung (2005) incelemesinde kadın sporcuların maçı kaybettiğinde rakibi tebrik etmek, rakip antrenörün elini sıkmak, rakiplerin haksız durumlarını düzeltmeye çalışmak, yere düşen rakibe yardım etmek, hakem yanlış karar verdiğinde kendine hâkim olmak ve bunları kabullenebilmeye yatkın oldukları sonucuna varmışlardır. Ekinci, (2018) İncelemede yer alan ortaokul seviyesindeki öğrencilerin cinsiyetlerine göre sportmenlik davranışları mukayese edildiğinde, kız öğrencilerde negatif davranıştan kaçınarak pozitif davranış sergileme eğilimi ve toplam sportmenlik değerlerinin de erkek öğrencilere kıyasla anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Teke, (2018) Öğrencilerin sportmenliğe yönelik tutumları cinsiyet değişkenine göre farklılık bulunmuştur. Kadın sporcuların sportmenliğe yönelik tutumları, erkek sporculara göre sportmenliğe yönelik tutumları daha yüksektir.

Kılınç ve Özsaydı, cinsiyetler arası anlamlı farklılık bulmuştur ve bu farklılıkların sosyal normlara uyum, kurallar ve yönetime saygı ve rakibe saygı alt boyutlarında olduğu istatistiki olarak ortaya çıkarmışlardır.

Yıldız, (2019) cinsiyetler arası farklılığı bütün alt boyutlarda anlamlı farklılık olarak bulmuştur.

Yaş değişkeninin ÇBSYÖ'nün alt boyutları üzerinde temel etkisi olmazken anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Alanyazın incelendiğinde; Yalçın vd., (2020) "Amatör Olarak Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Sportmenlik Yönelimlerinin İncelenmesi" başlıklı tez bulguları çalışmamızı destekler niteliktedir. Yaş değişkenleri arasında sportmenlik yönelimlerinde istatistiksel manada anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Topuz, (2008) yaptığı araştırmasında futbolcularda saldırganlık alt boyutlarına ve toplamına ait puan ortalamalarının yaşa göre anlamlı farklılık göstermediğini belirtmiştir.

Çavdar, (2019) kadın futbolcuları konu alarak yaptığı çalışmada yaş parametresine bağıntılı şekilde sportmenlik yönelimi alt boyutlarında anlamlı fark olmadığı istatistiki olarak ortaya koyulmuştur.

Çalışmamızın aksine Özsarı vd., (2018) Kadın basketbol sporcularının yaş gruplarına göre sportmenlik yönelimlerinde 14-17 yaş grubu kadın basketbolcuların kurallar ve yönetime saygı alt boyut puan ortalamaları, 18 ve üstü yaş sınıfı sporcu ortalamaları bakımından anlamlı şekilde yüksek olarak saptanmıştır. Sporcuların, yaş ilerledikçe sosyal normlara uyum, kurallar ve yönetime saygı, sporda sorumluluklar ve bağlılık ve rakibe saygı düzeylerinin artış yöneliminde olduğunu düşünmek mümkündür. Lee, Whitehead ve Ntoumanis (2007) yaptıkları çalışmaların sonucunda yarış severlik ve kurnazlık yapma puanlarının yaşlılardaki ortalamasının gençlerden ki ortalamasından daha yüksek seviyede olduğunu ortaya koymuşlardır. Kaye ve Ward (2010) Kuralları ihlal etme puanlarının büyükler zümresindeki sporcularda, küçükler zümresindeki sporculara göre daha yüksek olarak bulunmuştur.

Gürpınar, (2013) yaşa göre kurallara ve yönetime saygı alt boyutu ile ölçek toplam puanları ve rakibe saygı alt boyutunda fark anlamlı bulunmuştur. Buna göre 22 yaş ve üstü sporcuların sportmenlik puanları 21 yaş ve altı sporcularına göre daha yüksektir. Farkın anlamlı olmadığı diğer parametrelerde de yaşı büyük sporcuların sportmenlik puanları daha yüksektir. Araştırma sonuçları bizim çalışmamız ile paralellik göstermemekle beraber genç sporcuların sportmenlik puanlarının düşük olması onların başarıya daha çok ihtiyaç duydukları için sportmenliği ikinci plana atmalarından kaynaklanabilir. Kotan'ın (2004) "Profesyonel Futbol Takımı Taraftarlarının Fair-Play Anlayışları Üzerine Bir Araştırma (Trabzonspor Örneği)" adlı yüksek lisans tezinde fair play ve yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Teke, (2018) tarafından “Sporcuların Kişilik Özelliklerinin Fair-Play Davranışına Etkisinin İncelenmesi” isimli çalışmada, örnekleme üniversite sporlarına katılım gösteren aktif sporcular oluşturmaktadır. Bulgular incelendiğinden, kadınların erkeklere oranla, yaşı küçük olanlarınsa yaşı büyük olanlara oranla daha fazla fair play davranışına sahip oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

Yiğit, (2021) İncelemeye konu olan lise çağındaki öğrencilerinin yaş durum değişkenine göre sportmenlik davranışları araştırıldığında, sosyal normlara uyum, kurallara ve yönetime saygı, sporda sorumluluklara bağlılık alt boyutlarında anlamlı fark saptanmış olup, rakibe saygı alt boyutunda anlamlı bir farka rastlanamamıştır. Yaş büyüdükçe bütün alt boyut ortalamalarının genel manada düşüş gösterdiği istatistiki olarak ortaya konmuştur.

Spor yaşı değişkenine göre elit düzey boks sporcularının, ÇBSYÖ “sosyal normlara uyum”, “kurallar ve yönetime saygı”, “sporda sorumluluklara bağlılık” alt boyut puanlarında anlamlı farklılık bulunmamasına karşın ÇBSYÖ toplam puan ve “rakibe saygı” alt boyutunda anlamlı farklılık saptanmıştır. TUKEY testi sonuçları bakımından buradaki farklılık 3-8 yaş ile 14-19 yaş grupları arasında, 14-19 yaş grubu lehine olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Elik, (2017) çalışmasında amatör futbolcuların sportmenlik düzeylerinin araştırıldığı bu çalışmada spor yaşı değişkenine göre kurallara ve yönetime saygı alt boyutunda gruplar arasında anlamlı farklılık saptanmış, ele geçen değerler toplamının 1 ile 5 yıl arasında değişen sporculuk geçmişine sahip futbolculardan yana olduğu anlaşılmıştır. Topuz, (2008) çalışmasında yer alan amatör düzeydeki futbolcuların sportmenlik düzeyleri ve alt boyutlarının spor yaşı değişkenine göre araştırıldığında kurallara ve yönetime saygı alt boyutunda gruplar arasında anlamlı farklılık saptanmıştır. Kalkavan, (2018) göre, futbolcuların spor yapma yılı bağlı olarak sportmenlik yönelimlerinde yukarı yönlü artış olduğu söylenebilir. Özsarı vd., (2018) Kadın basketbolu sporcularının sporculuk tecrübesi çoğalırken kurallara ve yönetime saygı ile rakibe saygı puanlarında azalış olduğu görülmüştür. Buradan hareketle sporculuk geçmişi daha az olan kadınların sportmenlik yönelimlerinin, sporculuk geçmişi daha çok olanlara göre olumlu seviyede olduğundan bahsedilebilir. Özsarı, (2018) araştırmasında, 4 yıl ve daha fazla spor yaşına ulaşmış işitme engelli sporcuların kurallara ve yönetime saygı alt boyutu hariç diğer bütün boyutlarda 1-3 yıl spor yaşına ulaşmış sporculara nazaran daha yüksek değer seviyesine sahip olduklarını

saptamıştır. Ulukan, (2021) çalışmasında ölçeğin rakibe saygı alt boyutu ile “spor yılı” değişkeni arasında 2 yıl boyunca spor yapanların lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Brown, (1992) sporcular üzerine yaptığı araştırmada aldıkları uyarı ya da oyundan atılma cezaları gibi olumsuz davranış şekillerini kayıt altına almış ve sonuç olarak olumsuz davranışlarda bulunan sporcuların bulunmayanlardan daha tecrübe sahibi sporcular olduğunu belirtmiştir.

Millilik derecesi değişkenine göre elit düzey boks sporcularının, ÇBSYÖ toplam puan ve “kurallar ve yönetime saygı” , “rakibe saygı” alt boyut puanlarında anlamlı farklılık bulunmamasına karşın “sosyal normlara uyum” ve “sporda sorumluluklara bağlılık” boyutunda anlamlı fark tespit edilmiştir. TUKEY testi sonuçlarına göre sosyal normlara uyum alt boyutunda bu farklılık A milli sporcu ile C milli sporcular arasında ile sporda sorumluluklara bağlılık alt boyutunda ise B milli sporcular ile A milli sporcular arasında olduğu belirlenmiştir. “Kurallar ve yönetime saygı” alt boyutu dışındaki bütün alt boyutlarda A milli sporcuların daha yüksek ortalama değerine sahip olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde; Kalkavan, (2018) “Farklı Düzeydeki Futbolcuların Sportmenlik Anlayışlarının İncelenmesi” adlı çalışmasında futbolcuların millilik durumlarına göre sportmenlik tutumları arasında önemli farklılıklar tespit etmiştir.

Eğitim durumu değişkenine bakıldığında elit düzey boks sporcularının, ÇBSYÖ toplam puan ve “sosyal normlara uyum” “sporda sorumluluk ve bağlılık” ve “rakibe saygı” anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Ancak ÇBSYÖ’nün “kurallara ve yönetmeliğe saygı” alt boyutunda anlamlı fark gözlenmiştir. TUKEY testi sonuçlarına bakıldığında farklılık lise mezunu ile üniversite mezunu grupları arasında olduğu belirlenmiştir. Ortalama değerler incelendiğinde üniversite mezunu grubun daha yüksek ortalama değerine sahip olduğu görülmektedir. Alanyazın incelendiğinde; Akoğlu vd., (2019) çalışmasında eğitim durumuna bakılarak sporcuların sportmenlik davranışları ile sporda ahlaktan uzaklaşma düzeyleri boyutunda istatistiki olarak anlamlı fark saptanmamıştır. Özsarı vd.,(2018) kadın basketbolcuların eğitim seviyelerine göre sportmenlik yönelimi değişimlerinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir, yükseköğretim seviyesinde eğitim alan kadın basketbolcuların sportmenlik yönelim değerlerine daha fazla olumlu katkı sağlandıkları söylenilebilir. Kotan, (2004) çalışmasında futbolcuların fairplay anlayışları ile eğitim seviyesi arasında anlamlı bir ilişkiye rastlamıştır. Kalkavan, (2018) “Farklı Düzeydeki

Futbolcuların Sportmenlik Anlayışlarının İncelenmesi” adlı çalışmasında futbolcuların; eğitim ile sportmenlik anlayışları arasında önemli farklar olduğunu gözlemlemiştir. Topuz, (2008) çalışmasının örneklemini oluşturan amatör futbolcuların sportmenlik düzeyleri ve alt boyutlarını eğitim durumu parametresine göre incelediğinde sosyal normlara uyum alt boyutunda ileri düzeyde anlamlı fark saptamıştır. Bu durumun sebebinin eğitim seviyesinin artması sporcuların fairplay anlayışlarındaki beklentiyi artırıyor olabilir. Literatürdeki çalışmaların sonuçları incelendiğinde bizim çalışmamızın sonucuyla paralel nitelikte olduğu tespit edilmiştir.

Maddi durum değişkenine bağlı olarak elit düzey boks sporcularının, ÇBSYÖ’nün toplam puan ve alt boyut puanlarında sırasıyla; “sosyal normlara uyum” “kurallara ve yönetmeliğe saygı” “sporda sorumluluk ve bağlılık” ve “rakibe saygı” anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. “Sosyal normlara uyum” alt boyutunda en yüksek ortalamanın 3001+ tl grubunda, “kurallara ve yönetmeliğe saygı” alt boyutunda en yüksek ortalamanın 0-1000 tl grubunda, “sporda sorumluluk ve bağlılık” alt boyutunda en yüksek ortalamanın 1001-2000 tl grubunda ve “rakibe saygı” alt boyutunda en yüksek ortalamanın ise 1001-2000 tl grubunda olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde, Akoğlu vd., (2019) çalışmasında kazanç durumu parametresi baz alınarak sporcuların sportmenlik davranışları ve sporda ahlaktan uzaklaşma düzeyleri arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Bu değişkenle ilgili yeterli sayıda çalışma bulunamamıştır.

Araştırma bulgularına göre, sıklet değişkenine göre erkek sporcuların ÇBSYÖ toplam puan ve alt boyutlarından “sosyal normlara uyum” ve “kurallara ve yönetmeliğe saygı” puanlarına anlamlı farklılık bulunmazken; “sporda sorumluluk ve bağlılık” ve “rakibe saygı” alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. TUKEY testi sonuçlarına göre bu farklılığın kaynağı “sporda sorumluluk ve bağlılık” alt boyutu için orta sıklet ve ağır sıklet arasında, orta sıklet lehine olduğu gözlemlenmiştir. “Rakibe saygı” alt boyutunda ise bu farklılık hafif ve ağır sıklet arasında olduğu belirlenmiştir. Bu fark ağır sıklet lehinedir. Fark görülmeyen “sosyal normlara uyum” alt boyutunda en yüksek ortalamanın hafif sıklet grubunda, “kurallara ve yönetmeliğe saygı” alt boyutunda en yüksek ortalamanın orta sıklet grubunda olduğu bulunmuştur. Sportmenlik yönelimi ile sıklet arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu kavrayabilmek ve daha net bir dille ifade edebilmek adına, daha çok çalışmanın yapılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Araştırma bulgularına göre, sıklet değişkenine göre kadın sporcuların ÇBSYÖ toplam puan ve alt boyutlarından “sosyal normlara uyum” “kurallara ve yönetmeliğe saygı” ve “rakibe saygı” alt boyut puanlarında anlamlı farklılık bulunmazken; “sporda sorumluluk ve bağlılık” alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. TUKEY testi sonuçlarına göre bu farklılığın kaynağı “sporda sorumluluk ve bağlılık” alt boyutu için orta sıklet ile ağır sıklet grupları arasında olduğu belirlenmiştir. Ortalama değerler incelendiğinde orta sıklet grubun daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Fark görülmeyen “sosyal normlara uyum” alt boyutunda en yüksek ortalamanın hafif sıklet grubunda, “kurallara ve yönetmeliğe saygı” alt boyutunda en yüksek ortalamanın orta sıklet grubunda ve “rakibe saygı” alt boyutunda ise en yüksek ortalamanın ağır sıklet grubunda olduğu bulunmuştur.

ÇBSYÖ için sıklet değişkeni açısından çalışmamızla benzer nitelikte destekler ya da karşıt herhangi bir çalışma mevcut değildir. Bu nedenle çalışmamızın yapılacak olan çalışmalara ışık tutabileceği düşünülmektedir.

Karademir vd., (2021) 18-25 yaş müsabık türk taekwondo sporcularının fairplay algılarının incelenmesi çalışmasında ; sporcuların yaş ve cinsiyete göre Fair-Play algılarının benzer özelliklere sahip olduğunu, sporculuk geçmişi yılı ve antrenör tutumu açısından anlamlı farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, araştırma grubunun Fair-Play algılarının yaş ve cinsiyete özelliklerine göre benzerlik taşıdığı, 5 yıl ve üzeri sporculuk geçmişi olanların rakiplerine daha saygılı oldukları; antrenör tutumuna göre, antrenörü müsabaka sırasında anlayışlı/yapıcı tutum içerisinde olduğunu belirtenlerin, sporda sorumluluklara ve sosyal normlara daha fazla bağlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadaki kişisel bilgi formunda yer alan yaş, spor yaşı, cinsiyet, sıklet, millilik derecesi, eğitim durumu, gelir seviyesi göz önünde bulundurularak sporcuların müsabaka öncesi kaygı durumları ile sportmenlik yönelim düzeylerine yönelik bulgularla alakalı tartışma, sonuç ve öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuç

Bu çalışmada Boks milli takımına mensup olan elit düzey boksörlerin müsabaka öncesi kaygı düzeyleri ile sportmenlik yönelim düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Cinsiyet, yaş, spor yaşı, eğitim seviyesi, maddi durum, millilik derecesi ve sıklet değişkenlerine göre sporcuların müsabaka öncesi kaygı düzeyleri ile sportmenlik yönelim düzeylerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı ve ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda ortaya çıkan bulgular ışığında sporcuların; yaş, millilik derecesi, eğitim seviyesi, maddi durum ve erkek ve kadın sıklet değişkenlerine göre müsabaka öncesi kaygı düzeylerinde ölçeğin toplam puanlarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Buna karşın sporcuların cinsiyet ve spor yaşı değişkenlerine göre müsabaka öncesi kaygı düzeylerinde ölçeğin toplam puanında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Sporcuların cinsiyet ve yaş değişkenlerine göre sportmenlik yönelim düzeylerinde hem ölçeğin toplam puan hem alt boyut puanlarında anlamlı farklılık tespit edilmezken; spor yaşı değişkenine göre sportmenlik yönelim düzeyi sportmenlik toplam puanı ve rakibe saygı alt boyutunda, millilik derecesi değişkenine göre sosyal normlara uyum ve sporda sorumluluk ve bağlılık alt boyutlarında, eğitim seviyesi değişkenine göre kurallar ve yönetime saygı alt boyutunda, erkek sporcuların sıklet değişkenine göre sporda sorumluluk ve bağlılık ve rakibe saygı alt boyutunda, kadın sporcuların sıklet değişkenine göre ise yine sporda sorumluluk ve bağlılık alt boyutunda temel etkilerinin anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Sporcuların müsabaka öncesi kaygı düzeyleri ile fair play tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon testi yapılmıştır. Test sonucunda kaygı düzeyi ile sportmenlik düzeyi arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Türkiye’de sporcuların müsabaka öncesi kaygı durumları konusunda benzer çalışmalar mevcuttur ama müsabaka öncesi kaygı

durumundan doğan sportmenlik yönelimi düzeyini değerlendirmeye yönelik bir çalışma yapılmamıştır. Özellikle boks sporcuları üzerine yapılan çalışmalar sınırlıdır.

5.2. Öneriler

Elit düzey boksörlerin müsabaka öncesi kaygı düzeyi ile sportmenlik yönelim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışma sonucunda; literatürde benzer çalışma olmaması sebebiyle alana katkı sağladığı düşünülerek aşağıdaki öneriler yapılabilir.

- Durumluk ve sürekli kaygı konusunda daha tarafsız verilen elde edilebilmesi adına daha geniş çaplı ve farklı branşlarda daha geniş bir örneklem grubu ile araştırmaların yapılması bu alanda daha ayrıntılı bilgilere ulaşılmasını sağlayacaktır. Bu durum özellikle çocuk yaşlarındaki sporcularda bir tek fiziksel yetilerin ilerlemesi adına değil aynı zamanda psikolojik yetilerinin gelişim göstermesine katkı sağlayacak programların önem kazanması sporun devamlılığı ve niteliği açısından faydalı olabilir. Bu nedenle sporculara kaygı hissiyle daha rahat mücadele edebilmeleri ve başarı seviyelerini arttırabilmeleri adına uzmanlar aracılığıyla alınması bilinmesi eğitimler verilmelidir. Bu aşamada özellikle spor psikologlarından destek alınmalıdır.
- Spordaki başarının önemli kriterlerinden psikolojiye ait özellikler belirlenmeli ve bu özelliklerin başarı ve başarıya giden yoldaki etkileri saptanmalıdır. Müsabaka sonucunda hedeflenen başarıya ulaşmak amacıyla kaygıyı meydana getiren nedenler net olarak belirlenmeli ve bu nedenlerin seyreltilmesi konusunda araştırmalar ortaya konulmalıdır.
- Sporcu antrenörleri kaygı hakkında donanımlı olmalı, kaygının ortaya çıktığı maç önu gibi anlarda sporcuya kaygıyla baş edebilme adına sporcuya bilinçli bir diyalog ortamı hazırlamalı sporcuda görülebilecek yüksek ya da aşırı düşük kaygıyı mümkün olduğunca ortadan kaldırmalıdır.
- Antrenörlerin kaygı düzeylerinin etkileri hakkında bilgi sahibi olmaları ve müsabaka öncesi gibi gerekli durumlarda sporcularıyla bilinçli bir şekilde iletişim kurmaları, sadece yüksek kaygının değil aynı zamanda çok düşük kaygının da problem olduğunu sporcularına belirtmesi gerekir. Yüksek kaygı sporcunun rakipten korkmasına neden olurken düşük korku da rakibi küçümsemeye neden olur ve bu

durumlar performansa olumsuz etki eder.

- Sporcuların maçlardan önce hissettikleri kaygı düzeyinin makul seviyede tutulmasını sağlayacak seminerlerin düzenlenmesi sporcunun kaygıyla olan mücadelesine psikolojik ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak sporcuya danışmanlık, rehberlik hizmeti verilmesi sporcu açısından yararlı olacağı yönünde bir kanaat geliştirilmiştir.
- Sporcularda imgeleme (zihinde canlandırma), içsel konuşma, dış konuşma, hedef belirleme, psikolojik beceri geliştirme, düşünce durdurma, meditasyon, nefes kontrolü gibi çalışmalar yapılarak olumsuz duygulara karşı enerji artışı sağlanabilir.
- Sporcuların motivasyon düzeylerini yüksek tutmak amacıyla ödüller verilmesi ve dönütlere hem antrenmanda hemde maç sırası ve sonrasında yer verilmesi tavsiye edilmektedir.
- Daha sonra yapılacak çalışmalarda, farklı yaş kategorilerinde ve değişik branşlarda maç öncesi kaygı durumları ile sporcuların fairplay tutumları arasındaki bağlantı ile ilintili olabilecek araştırma sayısının artırılmasının, fair play olgusunun daha fazla kabul görmesi, benimsenmesi, yaygınlaşması konusunda önemli katkılar sağlayabileceği düşünülmektedir.

Bazı antrenmanların maç şartlarına uygun şekilde yapılması daha sonra gerçekleşecek müsabakada kaygının düşmesine olumlu etki edeceği düşünülmektedir. Örneğin; maç akşam 19.45'te oynanacak ise müsabakadan önce birkaç kez tam bu saatlerde antrenman yapmak yada müsabakanın oynanacağı zamanki hava şartlarında antrenman yapmak, müsabakada giyilecek forma, atlet, ayakkabı ile antrenman yapmak gibi.

Koy, (1999) göre spor psikolojisi üzerine yapılan araştırmalarda kaygının performansı etkilediği fikri benimsenmiş, hayal edilen performansa erişmek için, kaygının performansı olumsuz yönde etkileyecek düzeylere ulaşmamasına dikkat edilmeli ve kaygıyla başa çıkma teknikleri kullanılmalıdır.

Dünyada farklı branşlarda öne çıkan sporcular, insanın en zor rakibinin kendisi olduğuna inanırlar. Bir sporcu, kendi kafasında müsabakaya kazanmak üzerine çıkarsa yani öncelikle kendini yenmeyi öğrenirse rakiplerini alt etmesi çok kolay olur. Bu nedenle sporcular önce

kendisini arzuladığı gibi olmaktan mahrum eden düşünce ve davranışların farkına vararak bu olumsuz düşünceleri olumlu duygu ve davranışlara dönüştürmelidir (Biçer, 1998).

KAYNAKÇA

Adalı, F. (2006). 14-18 Yaş kız ve erkek basketbolcuların atılgnlık ile sürekli kaygı düzeylerinin sosyodemografik yapılarına göre karşılaştırılması, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara*

Akandere, M. (1997). "Üniversite Gençliğinde Görülen Kaygının Giderilmesinde Sporun Etkisi" , *Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul, s.12, 38.*

Akoğlu, H., E., Ayyıldız, E., Sunay, H. (2019). "*Uluslararası Spor Organizasyonlarına Katılan Sporcuların Sporda Ahlaktan Uzaklaşma ve Sportmenlik Davranışlarının İncelenmesi*" *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi.*

Altıparmak, E. (1997). "*Takım Sporları Yapan Bayan Sporcuların Yarışma Sonrası Durumluk Kaygı Puanlarının Araştırılması*", *Sosyal Bilimler Dergisi, İstanbul.*

Amen,H. M. (2008). Futbolcuların Müsabaka Öncesi Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması ve Bazı Değişkenlerin Etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Ankara.*

Aracı, H. (1999). "*Okullarda Beden Eğitimi*" , Ankara. Bağırhan Yayınevi.

Arıpınar, E., Donuk, B. (2011). "Fair Play: Spor Yönetim ve Organizasyonlarında Etik Yaklaşımlar" *Ötüken Neşriyat AŞ, İstanbul.*

Arseven, A., Güven, Ö. (1992). "*Sporcuların Müsabaka Ortamındaki Anksiyete Düzeyleri*", *Ankara: H.Ü. Spor Bilimleri II. Ulusal Kongresi*

akt. Aşçı F., H., Gökmen, H. (1995) , "*Bayan Hentbolcularda Yarışma Kaygısı, Başarı, Spor Deneyimi ve Atletik Yeterlilik İlişkisi*", *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, c.6, s.2, s.40.*

Bakıntaş, Z. (2008). "Futbol Hakemlerinin Müsabaka Öncesi ve Sonrasında Yaşadığı Kaygı Düzeylerinin Değerlendirilmesi", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).*

Balçıkınlı- Sezen, G. (2009). "Profesyonel Futbolcuların Fair-playe Yönelik Davranışları ile Empatik Eğilim Düzeyleri Arasındaki İlişki", *Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,Doktora Tezi, Ankara.13.*

Balçıkınlı- Sezen, G. (2010). "Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği'nin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması" , *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 15(1), 1-10.*

Balçıkınlı- Sezen, G., Yıldırım, İ. (2011). "Profesyonel Futbolcuların Sportmenlik Yönelimleri ve Empatik Eğilim Düzeyleri" , *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(2), 49-56.

Barke, S. (1999). "The Evolution of Amateur Boxing" , Colarado, USA.

Başaran, M. H., Taşgın, Ö., Sanioğlu, A., Taşkın, A. K. (2009). "Sporcularda Durumluk Ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21: 533-44.

Başer, E. (1998). "Uygulamalı Spor Psikolojisi" , Bağırhan Yayınevi, Ankara,

Baumann, S. (1994). "Uygulamalı Spor Psikolojisi" , (Çev: İkizler, C., H., Özcan, A.,O.), Alfa Basın Yayın Dağıtım, İstanbul.

Bedir, R. (2008). "Taekwondo Milli Takım Sporcularının Durumluk Kaygı Düzeylerinin Başarıya Etkisi". *Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi*, Konya: Selçuk Üniversitesi

Biçer, T. (1998). "Doruk Performans", Beyaz Yayınları, İstanbul.

Bingöl, H., Çoban, B., Bingöl, Ş., Gündoğdu, C. (2012). "Üniversitelerde Öğrenim Gören Tekvando Milli Takım Sporcularının Maç Öncesi Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi". *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(1), 121-125

Bredemeier, JBL. (1994). "Children's Moral Reasoning and Their Assertive, Aggressive, and Submissive Tendencies in Sport and Daily Life", *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 16(1), pp. 1-14.

Brown, A., K. (1992). "Moral Reasoning Motivational Orientation Sport Experience and Participant Conduct in Sport". *Doctorate Thesis Minnesota:University of Minnesota*;1992.p.89.

Budak, S. (2000). "Psikoloji Sözlüğü". Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları

Büyüköztürk, Ş. (2015). "Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı" , (Yirmibirinci baskı), Ankara: Pegem Akademi, 121.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2012). "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" , Ankara: Pegem Akademi.

Cerit, E., Gümüldağ, H., Evli, F., Şahin, S., Bastık, C., "Elit Kadın Basketbol Oyuncularının Yarışma Öncesi Kaygı Düzeyleri ile Performansları Arasındaki İlişki", *e-Journal of New World Sciences Academy*, c.1, s.8, s.27.

Civan, A., Arı, R., Görücü, A., Özdemir, M. (2010). "Bireysel Ve Takım Sporcularının Müsabaka Öncesi Ve Sonrası Durumluk Ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(7): 193-206

Coulomb-Cabagno, G., Rasclé, O. (2006) . "Team Sports Players' Observed Aggression as a Function of Gender Competitive Level and Sport Type". *Journal of Applied Social Psychology*, 36 (8), pp. 1980-2000

Çağlar, E. (1999). "Genç ve Yıldız Hentbol Milli Takımında Bulunan Erkek Sporcuların Kaygı Düzeylerinin Zaman İçindeki Değişimleri", Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, C.3, S.3, s.20-21.

Çavdar, G. (2019). "Kadın Futbolcuların Sportmenlik Yönelimleri ve Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Mekanizmalarının Farklı Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi". *Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi*, Trabzon: Trabzon Üniversitesi.

Çepni, S. (2009). "*Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*", Trabzon: Pegem Akademi.

Demirli, A. (2017). "Elit Güreşçilerin Müsabaka Öncesi Ve Sonrası Durum Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması", *Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*

Doğal, B. (2007). "*Spor Sosyolojisi ve Uygulamalı Spor Sosyolojisine Giriş*", Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s.77.

Doğanelli, C. (1989). "*TV Konuşması*", Boks Federasyonu Başkanı, AIBA As Başkanı, Ankara.

Doğan, E. K., Eygü, H. (2018). "*Kış Sporları Yapan Sporcuların Yarışma Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi*". *Muş Alparslan Üniversitesi Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, c. 2, s.2

Dorak, F, Altıparmak, E. (1998). "Spor Sakatlanmaları İle Yaşam Olayları Arasındaki İlişki". *Spor Bilimleri Dergisi*, 9 (1) , 30-43

Efe, Z. B., (2006). "Okullar Arası Yarışmalara Katılan 1. ve 2. Kademe İlköğretim Öğrencilerinin Fair Play Davranışlarını Sergileme Sıklıkları". *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.

Ekinci, H., B. (2018). "Ortaokul Öğrencilerinin Sportmenlik Davranışları ile Başarı Algıları". *Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü*.

Elik, T.(2017). "Güneydoğu Anadolu Bölgesi Futbol Takımlarında Amatör Olarak Futbol Oynayan Sporcuların Sportmenlik Yönelimleri ve Empatik Eğilim Düzeyleri". *Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul*

Erbaş, M. (2000). "Türkiye Basketbol II. Ligindeki Oyuncuların Bazı Kişisel Değişkenlerinin Durumluk Kaygı Üzerine Etkileri ve Durumluk Kaygının Takım İçi ilişkilerine Etkisinin Araştırılması", *Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*,. Edirne, s.38, 41, 70.

Erbaş, M. K., Küçük, V. (2012). "*Üst Düzey Basketbolcularda Durumluk Kaygı Düzeylerinin Farklı Değişkenlere Göre Karşılaştırılması*", Selçuk Üniversitesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 257-261.

Erdemli, A. "Fair Play ve Olimpizm", Spor Bilimleri II. Ulusal Kongresi Bildirileri (20-22 Kasım 1992, Hacettepe Üniv., Ankara), Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yay. No. 3, Ankara: Onlar Ajans, [1992], s. 180.

- Erdemli, A. (1996). "*İnsan, Spor ve Olimpizm*". İstanbul: Sarmal Yayınevi
- Erdemli, A. (2008). "*Spor Yapan İnsan.*", Birinci Basım. İstanbul, E Yayınları, s. 33-37.
- Erdoğan, N., Zekioğlu, A. ve Dorak, F. (2014). "*Hentbol Antrenörlerine Göre, Sporcuların Performansını Psikolojik Yönden Etkileyen Faktörler Nelerdir? Nitel Çalışma*", *International Journal of Science Culture and Sport*, C.1, S.1s.195. 31a.g.e, s.195.
- Ersevimi, İ. (1997). "*Freud ve Psikanalizin Temel İlkeleri*", İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, Tayf ofset.
- Esentürk, O., K., İlhan, E. L., Çelik, O. B. (2015). "*Examination of High School Students Sportsmanlike Conducts in Physical Education Lessons According to Some Variability*". *Science, Movement and Health*, Vol. XV, Issue 2, p: 627-634.
- Fıratlı, J. (1988). "*Olimpik Hareket*". Birinci Basım. İstanbul, TMOK Yayını, s. 81.
- Geçtan, E. (1996). "*Psikanaliz ve Sonrası*", İstanbul: Remzi Kitabevi
- Gillmeister, H.(1988). "*Fair Play: Ein Wort Macht Geschichte*", Fair Geht Vor-auch in Seoul, Ed.: DOG, [y.y], 1988: 13.
- Gökkaya, D. (2017). "*Psikolojik Beceri Kıstası Olarak Özgülünün, Elit Sporcuların Performansına Katkısı; Boks Milli Takım Örneği*", *Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul
- Güllü, S., Şahin, S. (2018). "Milli Güreşçilerin Sportmenlik Yönelim Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma", *Social Sciences Volume 13/18, Summer 2018, p. 705-718, ANKARA-TURKEY Research Article / Araştırma Makalesi*
- Gümüş, H., Saraçlı, S., Karakullukçu, Ö., F., Doğanay, G., Kurtipek, S. (2016). "Ortaöğretim Öğrencilerinde Fair Play Kavramı". *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 4(2), 430-438
- Gümüşgöl, C., Ersoy, A., & Gümüşgöl, O. (2020). Amatör ve Profesyonel Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi-Yönetmel Karar Boyutu.[Investigation of Amateur and Professional Athlete's Novel Coronavirus (COVID-19) Anxiety-Aspect of Managerial Decision]. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, 26-37.
- Gürpınar, B., Kurşun, S. (2013). "*Basketbolcuların ve Futbolcuların Sportmenlik Yönelimleri*", *Mediterranean Journal of Humanities*, c.3, s.1, s.175.
- Güven, Ö. (1999). "*Türklerde Spor Kültürü*". *Geliştirilmiş 2. Baskı, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları*, 1999.
- Hacıcaferoğlu, S., Hacıcaferoğlu, B. Seçer, M. (2015). "*Halk Oyunları Branşına Katılan Sporcuların Yarışma Öncesi Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*". *International Journal of Sport Culture and Science*, c.3 (Özel Sayı 2) , 288-297 . DOI: 10.14486/IJSCS390
- Haynes, F. (2002). "*Eğitimde Etik*", Birinci Basım. İstanbul, Ayrıntı Yayınları, s. 20-22.

Huband, E. D., McKelvie, J. S., (1986). "Preand Post Game State Anxiety in Team Athletes High and Low in Competitive Trait Anxiety", International J. of Sport Psychology. 17, 191-198, 1986.

İkizler, C., Karagözoğlu, C. (1997). "Sporda Başarının Psikolojisi", Alfa Basım Yayınevi, İstanbul, s:43-48,68,74

İlbay, A. B. (2000). "Bireylerin Anksiyete, Empatik Beceri ve İlişkili, Özerklik Düzeylerinin Karşılaştırılması", Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Erzurum

İnal, A. N. (1992). "Futbolun Temel Teknikleri ve Taktik Eğitimi" , Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya.

Kalkan, T. (2017). "12-15 Yaş Gurubu Kadın Hentbolcuların Müsabaka Öncesi Kaygı Durumlarının Fair Play Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi (Amasya ili Örneği)" ,Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kalkavan, A., Mete, N. (2018). "Farklı Düzeydeki Futbolcuların Sportmenlik Anlayışlarının İncelenmesi". 3. Uluslararası Avrasya Spor Eğitim Ve Toplum Kongresi Tam Metin Kitabı (15-18 Kasım 2018, Mardin-Türkiye), 221.

Karademir T., Karademir M., Tel M., Pakyardım C. (2021) "18-25 Yaş Müsabık Türk Taekwondo Sporcularının Fairplay Algılarının İncelenmesi" 1.Uluslararası Spor ve Sosyal Bilimlere Multidisipliner Yaklaşım Kongresi

Karakoç, Ö., Yüksek, S., Aydın, A. D., Karakoç, B., Yetiş, Ü. & Baydil, B. (2011). MİLLİ TAKIM DÜZEYİNDEKİ ERKEK JUDOCULARIN KULÜP ANTRENÖRLERİNDE GÖZLEMLEDİKLER ETİK DIŞI DAVRANIŞLAR . Kastamonu EğitimDergisi,19(1),321-332

Karasar, N. (1994). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık.

Karasar, N. (2012). "Bilimsel araştırma yöntemi" , Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kaye, M. P., Ward, K., P. (2010). "Participant-related Differences in High School Athletes Moral Behavior". Athletic Insight, 12(1), 1-17.

Kayısoğlu, N. B., Altınkök, M., Temel, C., Yüksel, Y. (2015). "Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışlarının İncelenmesi: Karabük İli Örneği". International Journal of Social Sciences and Education Research, 1 (3), 865-874.

Keatingi, J.W. (2007). "Sportsmanship As a Moral Category", In: Morgan WJ, (Editor) *Ethics in Sport*. Human Kinetics 2007: 141-152.

Keten, M. (1974). "Türkiye’de Spor" , Ankara, s:17

Kılınç, B. (2020). "Farklı Spor Branşlarıyla Uğraşan Bireylerin Sportmenlik Düzeylerinin İncelenmesi". *Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Yozgat: Bozok Üniversitesi.*

Krane, V., & Williams, J. M. (1994). Cognitive anxiety, somatic anxiety, and confidence in track and field athletes: The impact of gender, competitive level and task characteristics. *International Journal of Sport Psychology.*

Koç, H. (2004). "Profesyonel Futbolcularda Durumluk Kaygı Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi". Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Kütahya

Koç, Y. (2013). "Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranış Ölçeği (BEDSDÖ) Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C.15, S.1, s.97.

Konter, E. (2006). "Sporda Karşılaşma Psikolojisi", Birinci Basım. Ankara, Nobel Yayınları, s. 10-50.

Kotan, R. (2004). "Profesyonel Futbol Takımı Taraftarlarının Fair-Play Anlayışları Üzerine Bir Araştırma (Trabzonspor Örneği)". *Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmış), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. s. 79.*

Koy, F. (1999). "Basketbolcularda Durumluk Kaygı Optimum Aralığının (ZOF) Performansla Karşılaştırılması", *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences*, (10), 1, 30 – 40

Köklü, N., Büyüköztürk, Ş. (2000). *Sosyal Bilimler için istatistiğe giriş*. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 125 s.

Köknel, Ö. (1982). "Kaygıdan Mutluluğa Kişilik", *Altın Kitaplar*, İstanbul. s. 335.

Lee, M. J., Whitehead, J., Ntoumanis, N. (2007). "Development of the Attitudes to Moral Decision-making in Youth Sport Questionnaire (AMDYSQ)". *Psychology of Sport and Exercise*, 8(3), 369–392

Lori, T., Parks, J. (2001). "Effects of Gender and Sport Type on Intercollegiate Athletes' Perceptions of the Legitimacy of Aggressive Behaviors in Sport", *Sociology of Sport Journal*, 18 (4), pp. 403-413.

Macila, E. (2013). "Basketbol Oyuncularının Durumluk Ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi", *Yüksek Lisans Tezi, KKTC Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa*, s.19

Mavi, S., Tuncel, S.(2012). "Sporcuların "Sporda Hoşgörü" Kavramına İlişkin Algıları", *Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, c.X, s.4, s.126.

Méndez-Giménez, A., Fernández-Río, J., Méndez-Alonso, D. (2015). "Sport education model versus traditional model: effects on motivation and Sportsmanship" ,*Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y del Deporte Vol. 15 Issue 59*, p449.

Miller, R. F., Boyd, J. (1988). "Moral and Ethical Character Development Views From Past Leaders", *Journal of Physical Education, Recreation, and Dance*, 59 (6), pp.72-78.

Moralı, S., Tiryaki, Ş. (1990). "Genç Sporcularda Yarışma Performans Kaygısı ve Bu Kaygı ile Başa Çıkma Davranışlarının Araştırılması", *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri 1. Ulusal Sempozyumu*, Ankara, s.5

Tsai, E., Lena, F. (2005). "Sportspersonship in Youth Basket Ball and Volleyball Players", *Athletic Insight*, 7(2), pp. 37-46.

Olympischer Sport in der Informationsgesellschaft, [internette]. [26.06.2021]. Elektronik adresi: www.paedquest.de/nok/start.html

Öktem, T., Şipal, O., Kul, M. & Dilek, A. N. (2020). Olimpiyat oyunlarına katılmaya aday boksörlerin COVID-19 kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(62), 3620-3627.

Öner, N., Le Compte, W. A. (1983). "Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı", Boğaziçi Üniversitesi.

Öner N.(1994)., "Türkiye’de Kullanılan Psikolojik Testler" , Boğaziçi Yayınları, s 365-373, İstanbul

Öntürk, Y., İmamoğlu, O. ve Karacabey, K. (2019). "Elit Tekvandocularında Durumluk ve Sürekli Kaygının Araştırılması". *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (4): 3764-3774.

Özbay, S. (2012). "Büyükler Güreş Milli Takımında Yer Alan Sporcuların, Müsabaka Öncesi ve Sonrası Durumluk Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması". *Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi*, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Karaman.

Özdil, G. (2016). "Boksörlerde Kuvvet Antrenmanının Maksimal Kuvvet ve Anaerobik Güce Etkisi", (Yayımlanmamış) *Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Konya

Özerkan, K. N. (2013). "Üniversiteli Basketbolcularda Yarışma Öncesi Kaygı Düzeyi ile Performans Arasındaki İlişki", *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi* , 2 (2).

Özsarı, A. (2018). "İşitme Engelli Voleybolcuların Sportmenlik Yönelimleri". *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20-3.

Özsaydı, Ş. (2020). "Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Sosyal Zekaları İle Sportmenlik Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". *Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi*, Konya: Selçuk Üniversitesi.

Öztürk, F. (1991). "Sporda Stres", *Bursa Belediye Spor Kulübü Yayınları*, Bursa

Öztürk, Y. (2006). "Türk Boks Antrenörü Profilini Sportif Başarıyla İlişkisi", *Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya.

Öztürk. S. E. (2018). "Dart Sporcularının Durumluk Ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Performansa Etkisinin İncelenmesi", *Yüksek Lisans Tezi Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.

Pala, R. (2011). "Boks Milli Takımının Avrupa Şampiyonası'na Hazırlık Kampları Süresince Bazı Fiziksel ve Oksidatif Stres Parametrelerinin İncelenmesi", *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi*, Elazığ.

Pehlivan, Z. (2004). "Fair-play Kavramının Geliştirilmesinde Okul Sporunun Yeri ve Önemi", *Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2): 49-53

Pilz GA, Wewer W. Erfolg oder Fair Play?: Sport als Spiegel der Gesellschaft. München; Copress Verlag: 1987.

Rüzgar, H. (1968) "*Boks Hakkında Genel Bilgiler*", Ankara Basım ve Ciltevi, Ankara

Satcher, N. D. (2006). "*Social and Moral Reasoning of High School Athletes and Non-athletes*". *Unpublished Doctoral Dissertation*. The University of Southern Mississippi.

Savaş, S. (2004). "Sekiz Haftalık Sezon Öncesi Antrenman Programının Üniversiteli Erkek Boks, Taekwondo Ve Karate Sporcularının Fiziksel Ve Fizyolojik Özellikleri Üzerine Olan Etkileri", *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Gazi Üniversitesi, Ankara. Cilt 24 (3): 257-274.

Spielberger, C. D. (1966). "The Effects of Anxiety on Complex Learning and Academic Achievement", C.D. Spielberger (Ed.). *Anxiety and Behaviour* (s. 361–398). New York: Academic Press.

Spielberger, C. D. (1983). "Manual for the State-Trait Anxiety Inventory", STAI

Stornes, T., Ommundsen, Y. (2004). "Achievement Goals, Motivational Climate and Sportpersonship: a Study of Young Handball Players", *Scandinavian Journal of Education*, 48(2), pp. 205-221

Şahin, B. (2021). "11-12 Yaş Grubu Yüzücülerin Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi", *Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, İnönü Üniversitesi, Malatya

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. (2006). "*Using multivariate statistics (5th ed.)*". Newyork : Pearson Education

Tanrıverdi, H. (2012). "*Spor Ahlakı ve Şiddet*", *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5/8, 1071-1093.

Tavacıoğlu, L. (1999). "*Spor Psikolojisi*" Bağırhan Yayınevi, Ankara, s. 33 -34.

Teke, E. (2018). "Sporcuların Kişilik Özelliklerinin Fair-Play Davranışına Etkisinin İncelenmesi". *Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmış)*, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Tel, M. (2014). "*Türk Toplum Yaşantısında Fair Play*", *International Journal Of Science Culture and Sport*, Special Issue 1: 694–704.

Tel, M., Yaman, Ç., Altun, M. (2017). "*Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Sportmenlik Davranışları Hakkındaki Görüşleri*". *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 3(Special Issue 2), 16-26.

Tiryaki, Ş. (2000). "*Spor Psikolojisi Kavramlar, Kuramlar ve Uygulama*" , Eylül Kitap ve Yayınevi, Ankara, s3-16.

Topan, A. (2011). "Ortaöğretim Kurumlarında Okullar Arası Futbol Müsabakalarına Katılan Öğrencilerin Fair Play Anlayışlarının Kulüp Deneyimlerine Göre İncelenmesi". *Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*. Ankara.

Topuz R. (2008). "Amatör Futbol Oyuncularının Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi". *Yüksek Lisans Tezi(Yayınlanmıştır)*. Konya Selçuk Üniversitesi. ss.65-67

Tsai, E., Fung, L. (2005). "*Sportpersonship in Youth Basketball and Volleyball Players*". *Athletic Insight: The Online Journal of Sport Psychology*,7 (2), 37-46.

Turgut, H. (1975). "*Türkiye' de Boks Eğitiminin Dünü Bugünü ve Yarını*" , Ankara.

Türkçapar, Ü. (2012). "*Güreşçilerin Farklı Değişkenler Açısından Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi*", *Gefad ,Gujgef* , 32 (1), 129-140

Türkmen, M., Varol, S. (2015). "*Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Ortaokul Öğrencileri Üzerinde Sportmenlik Davranışı Oluşturma Etkisinin Belirlenmesi: (Bartın İl Örneği)*" ,*International Journal of Contemporary Educational Studies (IntJCES)*.

Uçar, A. D. (2007). "Türkiye Amatör Boks Müsabakalarındaki Davranışların İller Arası Karşılaştırılması", *Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya*.

Ulukan, M. (2021). "*Farklı Dövüş Sporunu Yapan Öğrencilerin Sportmenlik Yönelim Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi [Investigation of Different Martial Sports Students Sportpersonship Levels in Terms of Some Variables]* ". *Spor Eğitim Dergisi*, 5 (1), 52-62.

Voigt, D. (1998). "*Spor Sosyolojisi*" , Birinci Basım. İstanbul, Akım Yayınları, s. 7.

Walilko T. J., Viano D. C., Bir C. A. (2005). "*Biomechanics Of The Head For Olympic Boxer Punches To The Face*" , *British Journal of Sports Medicine*; 39: 710–719. DOI: 10.1136/bjism.2004.014126

Weinberg, R. S., Gould, D. (1995). "*Foundations of Sport And Exercise Psychology*" , USA, 1995.

Yalçın, Y. G., Tek, T., Çetin, M. Ç. (2020). "*Amatör Olarak Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Sportmenlik Yönelimlerinin İncelenmesi*". *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 29-34

- Yetim, A. (2000). "Sosyoloji ve Spor", Topkar Matbaacılık, s. 114, 117, Ankara.
- Yıldıran, İ. (2004). *Fair Play: Kapsamı, Türkiye'deki Görünümü ve Geliştirme Perspektifleri* ,Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, IX ,4 : 3 – 16.
- Yıldız, D.(2002). *"Türk Spor Tarihi"* , İstanbul: Ser Yayıncılık.
- Yıldız, M. (2019). "Sporcularda Sportmenlik Yönelimi: Hedef Bağlılığı Ve Sporda Ahlakdan Uzaklaşmanın Rolü", *Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı* “. Doktora Tezi, Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- Akt. Yılmaz, V. (2005). *"Çocuk Sporcularda Durumluk Yarışma Kaygısı Bileşenleri ve Durumluk Kaygının Optimal Fonksiyon Aralıkları (IZOF) ile Karşılaştırılması"*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yamaner F., Beden Eğitimi ve Sporda Temel İlkeler, Ekin Basım Yayın, Bursa, 2001.
- Yiğit, C. (2021). "Spor Lisesi Öğrencilerinin Sportmenlik Yönelimlerinin İncelenmesi (Doğu Anadolu Bölgesi Örneği)". *Master's thesis, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*.
- Yurtsever, F. (1999). *"Boks Teknik-Taktik Eğitiminin Esasları"* ,GSGM Boks Federasyonu Yayınları, Ankara.
- Yücel, E. O. (2003). *"Taekwondocuların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri ve Müsabakalardaki Başarılarına Etkisi"*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara
- <https://www.diyadinnet.com/YararliBilgiler-715&Bilgi=spor-nedir-spor-bilimi-nedir>
(Erişim Tarihi: 11.06.2021).

EKLER

Ek 1.

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Yüksek lisans öğrencisiyim. Bu çalışmada "**Elit düzey boksörlerin müsabaka öncesi kaygı durumları ile sportmenlik yönelim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi**" amaçlanmaktadır. Çalışmamız tamamen bilimsel amaçlı olup herhangi bir şahıs ismi çalışmalarda kullanılmayacaktır. Sorulara içtenlikle cevap vermenizi bekler, katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

İrem Günesen
Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyetiniz : E () K ()

Yaş :

Spor Yaşınız :

Sıklet:

Millilik derecesi : A () B () C ()

Sakatlık durumu :

Medeni hal:

Eğitim Durumu : İlkokul () Ortaokul () Lise ()

Üniversite () Yüksek Lisans () Doktora ()

Aylık Geliriniz : 0 - 1000 () 1000 – 2000 () 2000 – 3000 () 3000 – Üzeri ()

Baba Eğitim Düzeyi : İlkokul () Ortaokul () Lise ()

Üniversite () Yüksek Lisans () Doktora ()

Anne Eğitim Düzeyi : İlkokul () Ortaokul () Lise ()

Üniversite () Yüksek Lisans () Doktora ()

Ek 2.

DURUMLUK KAYGI ÖLÇEĞİ

YÖNERGE: Aşağıda kişilerin kendilerine ait duygularını anlatmada kullandıkları bir takım ifadeler verilmiştir. Her ifadeyi okuyun, sonra da o anda nasıl hissettiğinizi ifadelerin sağ tarafındaki parantezlerden uygun olanını işaretlemek suretiyle belirtin. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Herhangi bir ifadenin üzerinde fazla zaman sarfetmeksizin **anında** nasıl hissettiğinizi gösteren cevabı işaretleyin.

		HİÇ	BİRAZ	ÇOK	TAMAMIYLA
1	Şu anda sakinim	(1)	(2)	(3)	(4)
2	Kendimi emniyette hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
3	Su anda sinirlerim gergin	(1)	(2)	(3)	(4)
4	Pişmanlık duygusu içindeyim	(1)	(2)	(3)	(4)
5	Şu anda huzur içindeyim	(1)	(2)	(3)	(4)
6	Şu anda hiç keyfim yok	(1)	(2)	(3)	(4)
7	Başıma geleceklerden endişe ediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
8	Kendimi dinlenmiş hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
9	Şu anda kaygılıyım	(1)	(2)	(3)	(4)
10	Kendimi rahat hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
11	Kendime güvenim var	(1)	(2)	(3)	(4)
12	Şu anda asabım bozuk	(1)	(2)	(3)	(4)
13	Çok sinirliyim	(1)	(2)	(3)	(4)
14	Sinirlerimin çok gergin olduğunu hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
15	Kendimi rahatlamış hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
16	Şu anda halimden memnunum	(1)	(2)	(3)	(4)
17	Şu anda endişeliyim	(1)	(2)	(3)	(4)
18	Heyecandan kendimi şaşkına dönmüş hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
19	Şu anda sevinçliyim	(1)	(2)	(3)	(4)
20	Şu anda keyfim yerinde	(1)	(2)	(3)	(4)

Ek 3.**ÇOK BOYUTLU SPORTMENLİK YÖNELİMİ ÖLÇEĞİ**

Elinizdeki bu anket formu ile spora ilişkin bazı davranışları nasıl değerlendirdiğiniz araştırılacaktır. Her bir maddenin sizi ne kadar iyi tanımladığını sayfanın başında bulunan cetveldeki uygun rakamları seçerek belirleyiniz. Cevabınız üzerinde karara vardığınızda, size göre uygun seçeneğin yanındaki kutucuğu işaretleyiniz. LÜTFEN CEVAP VERMEDEN ÖNCE HER BİR MADDEYİ DİKKATLİCE OKUYUNUZ. Vereceğiniz cevapların samimiyeti ve ciddiyetinden dolayı teşekkür ederiz.

Beni Hiç Tanımlamıyor	Beni Çok az Tanımlıyor	Beni Kısmen Tanımlıyor	Beni Oldukça Tanımlıyor	Beni Tam Olarak Tanımlıyor				
1	2	3	4	5				
1	Maçı kaybetsem de rakibimi tebrik ederim.			1	2	3	4	5
2	Hakem kararlarına uyarım.			1	2	3	4	5
3	Kaybedeceğimden emin olsam bile maçta elimden gelen çabayı gösteririm.			1	2	3	4	5
4	Yere düşen rakibimin kalkmasına yardım için elimi uzatırım.			1	2	3	4	5
5	Bir yenilgiden sonra rakip takım antrenörü ile tokalaşırım.			1	2	3	4	5
6	Oyun kurallarına saygı duyar ve uyarım.			1	2	3	4	5
7	Maçta çok hata yapsam bile mücadeleyi bırakmam.			1	2	3	4	5
8	Eğer elimden gelirse, haksız bir şekilde oyundan atılmak üzere olan rakibimin oyunda kalması için hakemle konuşurum.			1	2	3	4	5
9	Bir yarışmadan sonra rakibimi iyi performansından dolayı kutlarım.			1	2	3	4	5
10	Yaptığım sporun tüm kurallarına uyarım.			1	2	3	4	5
11	Eksiklerimi gidermek için neler yapacağımı düşünürüm.			1	2	3	4	5
12	Rakibim sakatlandığında yardım alabilmesi için hakemden oyunu durdurmasını isterim.			1	2	3	4	5
13	Galip geldiğimde bile, kaybeden rakibimin gayretini tebrik ederim.			1	2	3	4	5
14	Hatalı karar verdiğinde bile hakeme saygı duyarım.			1	2	3	4	5
15	Tüm antrenmanlara katılmak benim için önemlidir.			1	2	3	4	5
16	Rakibim haksız yere cezalandırılırsa bu durumu düzeltmeye çalışırım.			1	2	3	4	5
17	Kazansam da kaybetsem de rakibimle tokalaşırım.			1	2	3	4	5
18	Hakemler dışında, resmi maç/saha görevlilerinin uyarılarını da dinlerim.			1	2	3	4	5
19	Antrenmanlarda elimden gelen her şeyi yaparım.			1	2	3	4	5
20	Rakibim spor malzemelerini unutmuşsa yedeklerimi ona veririm.			1	2	3	4	5

Ek 4.

14.10.2020

İlgili Kuruma,

Prof Dr. Necla Öner, "Süreksiz Durumluk / Sürekli Kaygı Envanteri" ile ilgili tüm haklarını YÖRET Vakfına devretmiştir. Ölçek kullanımı için izin yazıları Prof. Dr. Necla Öner adına YÖRET Vakfı Başkanı Sibel Erenel imzası ile vakıf tarafından göndermektedir.

Bartın Üniversitesi Eğitim bilimleri enstitüsünde çalışmasını yürüten İrem Günesan'ın, Doç. Dr. Serdar Ceyhun danışmanlığında devam eden "Elit düzey boksörlerin müsabaka öncesi kaygı durumları ile sportmenlik yönelim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında geçerlik ve güvenirlik çalışması için bulunan 'Durumluk kaygı ölçeği' kullanması için izin veriyorum.

Prof. Dr. Necla Öner

Ek 5.

Ek 6.

	T.C. BARTIN ÜNİVERSİTESİ Sosyal ve Beşeri Bilimleri Etik Kurulu ONAY BELGESİ	
Protokol No:	2020-SBB-0273	
Araştırmanın Başlığı:	Elit düzey boksörlerin müsabaka öncesi kaygı durumları ile sportmenlik yönelim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi	
Proje Yürütücüsü:	İrem GÜNESEN	
Başvuru Formunun Geliş Tarihi:	14.11.2020	
Karar Tarihi:	27.11.2020	
Toplantı No:	24	

Başvuru dosyasında etik sorun oluşturabilecek sorular/maddeler, süreçler ya da unsurlar bulunmadığından 27.11.2020 tarihli ve 24 numaralı toplantıda 2020-SBB-0273 numaralı başvuruya araştırma için ETİK KURUL ONAY belgesinin verilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.